DE
HONIG-BIJE

EERSTE DEEL.

TWEEDE DRUK.

Te LEEUWARDEN

By ABRAHAM FERWERDA,

M D C C L X X V I I I.

1778

DE
HONIG-BIJE

EERSTE DEEL.

TWEEDE DRUK.

Te LEEUWARDEN

By ABRAHAM FERWERDA,

MDCCLXXVIII.

1778

DE
HONIG-BIJE

EERSTE DEEL.

TWEEDE DRUK.

Te LEEUWARDEN

By ABRAHAM FERWERDA,

MDCCLXVIII.

AAN DEN

LEZER.

SChoon zelf geen Dichter zynde, heeft nogtans de agting die ik voor de Poëzy hebbe, my dit Werkje byeen doen verzamelen, en in 't licht geven. Ik hebbe het zelve den naam van HONIG-BIJE gegeven; vooreerst, om dat aan die nyvre Beesjes nooit de vryheit betwist is hun voedzel uit allerleije zoorten van Bloemen en Kruiden te zoeken, dewylze de bescheidenheit hebben van alles in zyn volle waarde te laten, en derhalven aan den Eigenaren nimmer stoffe tot ongenoegen geven.

 Ten

Ten anderen, om dat ik my als dan aan den rang der Dichters, nog aan de schikking hunner Onderwerpen niet behoefde te binden; vermits, gelyk bekent is, de Bijën dikwyls eerst op geringe Veldbloemen, en straks daarna weder op welriekende Rozen en Leliën azen.

Het dunke derhalven niemand vreemd, hier (by voorbeeld) eerst eenen *Jaarzang op de Geboorte van 's waereld Heiland*, en naderhand de *Val van onze eerste Voor-ouders* aan te treffen; dewyl ieder Dicht-stukje als een Werk op zig zelf moet worden aangemerkt.

Ik hebbe voornamelyk in het oog gehouden deze drie Hooft-punten:

I. Geene Stukjes in dit Werk plaats te gunnen, dan de zulke, die, naar het zeggen der Liefhebberen van Taal- en Dichtkunde fraai zyn.

II. Den Lezer geen walging te veroorzaken, door eene reeks van Gedichtten op

elkander

elkander te doen volgen door een zelven Autheur gemaakt, en die een en 't zelve onderwerp hebben; als by voorbeeld: *Geboorte-dichten*, *Verjaar-dichten*, *Bruiloft-* en *Lyk-digten*; het welk men veeltyds zelfs by de beste Dichters, ontmoet; alwaar dan de t'elkens herhaalde en genoegzaam gelykluidende uitdrukkingen, hoe cierlyk ook op zig zelven, ongetwyffelt moeten verveelen. Ik hebbe om die reden wel eens een boertig Vaars tusschen de ernstige Stukken ingeplaatst.

III. *Zorge* te dragen, dat het Werk niet ontluistert worde, door iets dat aanstotelyk, of tegens de goede zeden strydig is.

De dichtkundige Lezers zullen ligtelyk begrypen, dat het my niet aan stof zal ontbreken, om dit EERSTE DEEL door nog eenige andere te doen vervolgen; vermits 'er, zo hier in Friesland, als in Holland en elders, nog eene meenigte Puik-dichters geweest is, en nog gevon-

den wort, wier uitmuntende Konst-stukjes, als zo veele geurige Kruit- en Bloemwaranden, genoegzaam voedzel voor deze Honig-Bije zullen verschaffen.

Voor 't overige hebbe ik niets te berigten; alleenlyk den Lezer verzoekende, zo 'er hier of daar een Druk-, Taal- of Spelfaut mogt ingeslopen zyn, dezelve gunstig te willen verbeeteren.

AAN

ABRAHAM FERWERDA

Boekverkoper te Leeuwaarden,

TOEN DEZELVE

HET EERSTE DEEL

VAN DE

HONIG-BIJE

HET LICHT DEED ZIEN.

DE *Dichtkonst, schoon gelastert en versmaat,*
(*Dog meest van volk dat weet van* voet *nog* maat,
Van taal *nog* klank, *veel min het goed en kwaadt*
Van een kan schiften;)
Heeft nogtans haar beminnaars, die het zoet
En 't nut, dat het den geest verkwikt en voedt,
Waardeeren. 't Blijkt aan dezen overvloedt
Vergaêrde Schriften;

Waar

Waar in men vind de Kern der Poëzij,
Met recht den naam wel waard van Honig-Bij;
Een Werk, dat ſteeds, als 't puik van lekkernij,
Zal zijn geprezen.

'k Hoor reeds 't geroep der mannen van verſtandt:
„*Vond* Ferwerda *die eedle zwier, dien trant;*
„*Of heeft Apol elk konstſtuk met zijn handt* —
„*Hem aangewezen?*"

Bedilzugt zwijgt; haar tong wort hier geſnoert.
Hoe wort mijn ziel verrukt, om hoog gevoert;
Wanneer ze zig vermaakt in d' ernſt en 't boert
Van deze Dichten!

Elk Vaars is in myn oor een Hemelval.
Mijn leeslust groeit door ſtoffen zonder tal.
O Abraham! *vaar voort; uw Drukpers zal*
Elk ſteeds verpligten.

A. J. E. K. T. D. v. A. F.

DE

DE
HONIG-BIJE

No. I.

LOF DER DICHTKUNDE.

MYn Zangster vlecht den gouden lof
Der heil'ge Poëzy.
Dat 's van natuur een schoone stof,
Daar hoeft geen tooizel by.
Dees Kunst de kroon der kunsten spant;
Zy sticht en geeft vermaak.
De hemel is haar vaderlant,
Dat hoort men aan heur spraak.
Haar zang en gallem melden dit.
'k Geloof haar schelle keel
Vol zoete nachtegaalen zit
Uit eenig zangpriëel.
Wat sprak dees kunst, dit smartverdryf,
De droeven menigmaal
Een' moedt in 't hart, een hart in 't lyf!
O wonderlyke taal!

Zy looft d' onſterfelyke goôn;
Ook menſchen; doch heeft voor
Sardanapalen glans noch kroon:
Alciden geeft ze gloor:
Zy, als een zout, weert rot en ſmet
Van aller braven naam,
En ſtrekt een heldere trompet
Voor d' onvermoeide Faam.
Zoo loont ze deugt met lauwerblaên
En eeuwigbloeient groen,
En houdt haar' arm met loof gelaên,
Om altyt zoo te doen.
Of voegt het haar eens gram te zyn,
Wat is 't dat haar gebreekt?
Zy ſpeelt met blixems, als Jupyn,
En dondert als ze wreekt.
Wie vliegt gins, daar die nevel ſcheurt,
Aan 't hel geſtarnt zoo dicht?
De Dichtkunſt, nimmer nageſpeurt
Van een gemeen gezigt.
Dees vint haar minners ſtaêg alom.
Men hielt van ouden tyt
Haar voor een gaaf van 't godendom,
Die yders hart verblyt.
Zy blinkt van Febus majeſteit:
Hy queekt en koeſtert haar
Als hy den luchten dans beleidt
Der Zanggodinneſchaar.
Wat recht men door haar kracht niet uit?
Wat heeft ze niet gewrocht!
Wel hem die dit begaaft geluit
Ter werelt heeft gebrogt.
Helt Orfeus harp, die 't woeſt gewelt
Der wilde wouden toomt,
Gaf ooren aan het dooye velt,
En voeten aan 't geboomt.

Wie

Wie ſpreekt niet van Amfions lier.
Die ſteden bouwen kon?
Of van Arions citerzwier,
Die 't zeegevaar verwon?
Men leeſt der dichtren aardig werk
Zoo lang de werelt ſtaat.
Gedichten zyn den tyt te ſterk,
En trotſen Momus haat.
Zoïl wat ſchrolt gy t' onbedacht
Op 't kunſtwerk van Homeer?
Uw bittre laſter heeft geen magt
Aan zyn vergode veêr.
Ik prys de Dichtkunſt dan in top,
En hiel ze op 't outer graag.
Zy ſchaft ambroos en nektar op
Voor één gezonde maag:
Ik prys ze, maar volprys ze niet:
Wie kan zig daar toe ſpoên?
Ook heeft ze geen eenvoudig liedt
Tot haaren lof van doen.
Een die verwaant zyn' mont opſpart
En haar haar eer ontzeit,
Heeft een onedelaardig hart
Vol ezelaardigheit.
O kunſt! o eed'le Dichtery!
Om wie my 't leven luſt;
Uw handen worden ſteeds van my
Eerbiedelyk gekuſt.
Ik wenſch u een' gewenſchten ſtaat,
In glori nooit verkort.
Uw luiſter volg den dageraat,
Tot dat de hemel ſtort.

H. K. POOT.

***

No. 2.

EEN GELUKKIG MENSCH.

Die gezond verflyt zyn leven,
Met een eerlyk kleed gedekt,
Niet vertreden, nog verheven,
Door geen vuile luft gedreven,
Niet benyd, nog niet begekt.

Die, van Staatzugt afgezondert,
Geenderhande boosheit voed,
Niet verflagen nog verwondert,
Of het fchoon weer is of 't dondert,
Maar eenparig van gemoed;

Die geruft kan liggen flapen,
Door geen Pleyt nog Schult gedrukt,
Melkt zyn Koejen, fcheert zyn Schapen,
Plant zyn Kool; zaait zyn Rapen,
En zyn eigen Vrugten plukt;

Die, op Gierigheit gebeten,
Vlied de Twift en Eigenbaat,
Wandelt in een rein geweten,
Houd in 't drinken, zoekt in 't eeten
Niets dan gulde middelmaat.

Die des Zomers ruft kan zoeken
Onder 't lieflyk Boomgeruifch,
's Winters in de warme hoeken
Vind vermaak in wyze Boeken,
En den Vreede binnen 's huis;

Die

Die geen Godheit heeft te vieren.
Anders dan den waaren Godt,
En zyn zeeden en manieren
Weet te leiden en te ſtieren
Naar 't bevel van Gods gebodt,

Die, met zyn Beroep te vreden,
Kan bepalen zynen wenſch,
En zyn togten heeft beſtreden,
Niet naar luſten maar naar reden,
Die is een Gelukkig Menſch.

No. 3.

ZIELENSTRYT.

LAat los, ô Satan, laat myn matte zinnen ruſten!
Gy zoekt me vruchtloos aan door tomeloze luſten.
Uw vleien is vergeefſch, ik acht het als den wind,
Terwyl myn ziel haar vreugd in Gods gezalfden vind.
Myn Jeſus heeft myn hart, wien zoud ik 't beter geven?
Myn Jeſus is myn luſt, myn Jeſus is myn leven.
O gadeloos vermaak! Als ik zyn leſſen lees,
Verdwynt de naare zorg, vervliegt de laffe vrees.
Ik leer myn' naaſten, 'k leer myn' vyand zelf beminnen.
Ik volg myn' Heiland in den Hemel met myn zinnen.
Ik zie hem bidden by den Vader. Maar voor wien?
Voor my! Voor my? die eer de ſtrengſte wraak verdien.
Voor my! wie ben ik dan? de ſchaamte verft myn kaken.
Ik zie Gods groten Zoon voor mynen welſtand waken,
Maar blyf een wereldling, en leef in aardſche vreugd
En welluſt, die alleen een lagen geeſt verheugd.

Ontwaak dan waarde ziel, laat ons de wereld haten;
Met haar begeerlykheid, en 't nietig stof verlaten.
  Wat houdt u aan het schoon van 't vrouwelyk geslagt,
  Aan schatten, ydele eer, en hoofsche schitter-pragt!
Versmaad het aardsch gewoel, het aardsch is toch verderflyk,
Uw Hemelsche oorsprong doe u zoeken naar 't onsterflyk.
  God schiep u, maar geenzins om elders 't heilgenot
  Te zoeken, dan by hem uw' Schepper, uwen God.
Ontwaak, wel aan ontwaak! Vlieg, vlieg met uw gedagten
Ten Hemel, zo gy wilt het hoogste goed betrachten.
  Maar wie vertoont zig daar voor myn bedwelmt gezigt!
  't Is Ameril, voorheen myn leven, lust, en ligt.
Ach waar zy ver van hier! Ach kon ik de oogen sluiten!
Neen 't is geen menschen werk die lieve drift te stuiten,
  Natuur gy zegepraalt. Wie zou het tintlend git
  Der oogen kunnen zien, wie? wie het blinkend wit
Der tanden zonder eens dien rozemond te kussen!
De gloed, die my verteerd, is immers ligt te blussen?
  Ze weigert my geen min, al schuw ik 't huwlyksjuk.
  Dus leef ik in 't genot, dus leef ik buiten druk.
Wel aan dan, Amaril, laat ons elkander minnen.
Ontfang den lossen toom van myn verliefde zinnen.
  Laat my op 't gloeiend rood van uw albaste kaak
  De lippen drukken: Gun me op nieuw dat zoet vermaak?
Ik kus uw voorhoofd wit als linnen, kus uw handen
Zo teer, zo blank als room, myn' boezem voel ik branden
  In 't hevigst minnevuur: Omhels my Amaril!
  Maar zagt! waar dwaal ik heen! ik ys, ik beef, en gril!
Ik, die zo korts myn hart aan Christus had gegeven,
Zou thans in ontucht, thans in geile liefde leven;
  Laat los, ô Satan, 'k breek de banden weêr van één;
  O Hemel sta my by, en hoor naar myn gebeên!
Gy Hartenkenner! Laat uw allerheiligste ooren!
Het innig ziels geschrei eens armen zondaars hooren!

Maar

Maar zal een Spraaklid, dat zo onrein is als 't myn,
By zulken reinen God myn voorſpraak durven zyn?
Een ſchenker, die den Vorſt het drinken aan dorſt bieden
In een beſmetten kelk, zou naauw de dood ontvlieden
En zal ik voor myn' God met een onzuivre tong,
Die zeldén 't zyner eer en vaak van liefde zong,
Van liefde noch beſtierd door Godvrucht, noch door Reden,
Den naaren toeſtand van myn ſchaam'le ziel ontleden?
Onreine lippen zwygt, gy zyt te vuil beſmet
Dan dat gy voor myn God moogt ſtorten uw gebed.
Maar ach! waar zal ik heen! wie zal 'er voor my ſpreeken?
Wie om vergiffenis voor myne zonden ſmeeken?
O Jeſus, zo volmaakt in goedheid, zie my aan
In myn benaauwdheid, zie een Zondaar voor u ſtaan
Die zich op u betrouwd, die door een vloed van traanen
Zich tragt ter zaligheid by u een' weg te baanen.
't Gaat wel, ik voel 't, ô ja, my zinkt een pak van 't hart,
Myn Jeſus neemt my aan, en heelt myn zielen-ſmart
Nu weêr, myn ziel, met moed de wapens opgenomen!
Sta vaſt gelyk een rots voor felle waterſtromen;
Weerſta den Satan, 't vleeſch, de waereld; luiſter toch
Niet langer naar 't gevlei van harten vol bedrog.
Wil uwen Bondgod ſteeds om kracht en byſtand ſmeeken,
Laat uwe tong voortaan niet dan van Godvrucht ſpreeken,
Denk als ge uw lippen roert, ja denk, dat ieder woord,
Eer 't uit den mond gaat, in den Hemel word gehoord.
Zie of gy de Eng'len moogt gewennen aan de klanken
Waarmeê ge in 't eeuwig Ryk den Grooten God zult danken,
En loven nevens hun, als Jeſus, daar hy praalt
Op Vorſt Jehovahs troon, in 't eeuwig Ryk u haalt,
Daar zult gy andre liefde en andre vreugd gevoelen
Dan hier een ſterveling by ſchepzels kan bedoelen.
Daar zult gy Jeſus zien, en kennen nevens hem
Zyn Vader; welk een vreugd! maar hier bezwykt myn ſtem,

 Hier

Hier fwymt myn geest; die vreugt kan door geen tong zig
uiten,
Ja, fchoon ik tot haar roem de lippen wilde ontfluiten,
'tWaar vruchteloos; maar gy, gy zult die vreugde zien,
Volhard flechts in 't Geloof, volhard in 't kwaad te vliên.
Dat's recht. Maar zal ik dan de wereld zo verlaten,
Der menfchen maatfchappy, myn aardfch beroep zelfs haten?
Dus driftig niet, myn ziel; dien God, en niemand meer,
Doch, neem uw' zaken waar; zulks ftrekt hem ook tot eer.
Maar laat u, waarde ziel, ai, laat u niet verblinden.
Zoek naar geen grootfchen ftaat, gy zoud uw fchade vinden!
Zorg niet te veel voor 't aardfch! betracht het hemelfch
eerft!
Hy dient voor al gedient, die over alles heerfcht.
Sla handen aan den ploeg, maar wil met God beginnen;
Die 't werk met Hem begint zal alles overwinnen
En brengen 't ook met Hem ten einde. Nu wel aan?
Het luft me op deezen voet de hand aan 't werk te flaan.
't Heeft zegen. Ieder fchept in al myn doen behagen.
Ik heb naar fnoden haat noch bitfchen nyd te vragen.
Myn luft word aangenoopt door eer, door geld en gunft,
Zelfs Vorften zyn verliefd, op myn beroemde kunft:
Myn huis, fchoon groot en trots, kan nauw den pronk be-
vatten,
Waar aan ik d' overvloed befteed heb myner fchatten.
Ik heb myn Lufthof, Koets en Paarden naar den zwier,
Ik maak my elk ten vrient, en daaglyks goede cier.
Ik zie myn' Burgerftant veredeld, myn vermogen
Groeit met de jaaren aan. Wat kan ik meer beogen?
Ik tart den winter zelf, wyl op myn tafel zweeft,
Spyt hagel, vorft, en fneeuw, al wat de zomer geeft.
En zyn de vruchten koud, ik kan de maag verwarmen
Met eed'le wynen. Ach hoe deerlyk leven de armen!
Zy fnakken naar den brok daar zelf myn hond voor vlied;
Maar ach wat zeg ik? ach 'k voel nieuwe ziels verdriet;
Kan

Kan ik dus spreeken, en niet op den armen denken;
Neen; 'k wil hen kleden, 'k wil hen spysen, 'k wil hen drenken.
Maar heb ik dan voldaan; Neen zeker, want gewis
Behoord aan God de ziel waar van hy d' oorsprong is:
Die ziel, die 'k hem beloofde, is weêr aan de aard gebonden;
Hoe schandelyk heb ik myn gezwoore trouw geschonden;
Wat zal ik, wat zal God verwachten van een ziel,
Die, uit het naarst berouw, straks weêr in zonden viel,
'k Moet los van weelde in pracht, die dus myn zinnen strelen,
Maar kan het denkbeeld dier verand'ring naauwlyks veelen.
Zal slechte en laffe drank myn fyne tong voldoen?
Zal een geringe spys myn aadlyk lichaam voen?
Zal ik my onder 't jok der nedrigheid gaan bukken?
Myn staat, myn praal, myn stoet, 't onwillig hart ontrukken;
O kwelling zonder end! Wat is myn ziel vol pyn!
Wat valt de stryd my bang! Wat zal tog de uitslag zyn?
Help Jesus, Jesus help; de moed zal my ontzinken!
Zie hoe myne oogen in een tranenvloed verdrinken.
Ik wring de handen, krom de teenen van den voet;
Ik rek het lighaam uit, maar ach! 't ontbreekt me aan moed.
Ik durf myn God, ik durf myn Schepper niet meer nad'ren,
Ik schroom 't verteerend vuur; de schrik bevriest myne aadren.
Daar dient nogtans gestreên; eerst moet de ziel van de aard.
Is u ô waarde ziel een Hemel zulks niet waard?
Wild gy een vreugd, die zig verbind aan maat, nog tyden,
Voor een vermaak zo kort van duur u zien ontglyden?
Geeft zulke blyken niet van een verblinden geest;
Het aardsch is reeds te lang uw zinnenpop geweest.
Maak met een dankbaar hart, en zonder uit te spatten
Tot schandige overdaad, gebruik van uwe schatten,
O droevige armoê steek naar my de handen uit,
Vrees niet, dat gierigheid de mynen voor u sluit.
'k Weet dat ik 't weereldsch goed voor u ook heb verkregen,
Tast aan, het komt u toe; deel vrylyk in myn zegen.

Recht zo, myn ziel, gy schynt nu weer op 't effen pad,
Maar ach nog 't eenemaal beladen moede en mat.
Verzoen u eens vooral door Jesus met den Vader.
O Heiland, dien ik weer met schreiende oogen nader.
Het eenigst wapentuig dat U verwinnen kan,
Wend dog uw vriendelyk oog naar my onwaardig man.
Verdwaalt een Schaap, men zal den Harder met genoegen,
Zo ras hy 't weder vind, het by zyn Vee zien voegen.
Verdwaalt het andermaal, en komt het wederom,
Het is den Harder weer als voore wellekom.
O Jesus! mogt ik ook aldus uw gunst erlangen,
Woud gy ten tweedemaal een dwalend Schaap ontfangen,
Het leiden door uw woord, het hoeden met uw staf,
Ik dwaalde nimmermeer van u myn Harder af.
O Hemel! welk een heil! myn ziel krygt weder leven;
Ik voel myn leden vol van heil'gen iever beven;
O Jesus sta my by, ô Jesus geef my moed,
Zo trap ik Satan, vleesch, en waereld met den voet.

HOLL. SPECTATOR.

No. 4.

LUISTER DER DEUGD.

Met welk een Kunstpenceel zal ik uw luister malen:
Hoe schilder ik u best, aenlokkelyke Deugt?
Gy schenkt hem, die u mind, een wezendlyke vreugd,
En kunt van tyd, van dood, en afgunst zegepralen.
Hoe heerlyk is uw glans! Hoe liefiyk zyn uw stralen!
Wat is 'er dat ons meer dan uw bezit verheugd?
't Verga wat wil, gy bloeid in eeuwiggroene jeugd,
En niets ter waereld kan by uwe schoonheid haalen,

Het

Het glinsterend metael, dat menig oog verblindt;
Een gloryryke staet; een koningklyk bewind,
Dit alles kan ons hart geen zagt genoegen geeven.

In u, in u alleen bestaet de waere rust.
Gy bant de hovaerdy. Gy toomt den dwazen lust.
Driewerf gelukkig zy, die naer uw voorschrift leeven!

No. 5

EMMANUËL.

JAARZANG OP DE GEBOORTE

Onzes Zaligmakers, en Gezalfden,

JEZUS CHRISTUS.

DE Christe waereld vier' den Jaardag van den held:
Godt zelf, Gods geest, Gods zoon, 't zoenoffer, aangesteld
Om door zyn kruis en bitter lyden,
Zyne uitverkoor'nen te bevryden
Van 't juk der zonden, en de slaverny der wet.
Koomt Vorsten die den voet op goude troonen zet;
Die pronkt in 't purper en scharlaken,
Verlaat uw hof voor rietedaken;
Knielt voor den grootsten heer, den koning van 't heelal,
In 't nedrig Bethlehem gebooren in een stal.
Zyn moeder torst geen gulde kroonen;
Naauw heeft ze een hutte om in te woonen;

En

En nogtans baart ze een' zoon, die, waar 't zyn wil geweest,
Meer dan een Cezar of Augustus wierd gevreesd:
Hy had ter waereld kunnen komen
In 't groote Kapitool van Romen;
Doch kiest de ned'righeid, voor hoofsche pracht en zwier.
Hem volgt noch hoveling, noch stoet, noch liefstaffier,
Hem, dien op zyn gebod en wenken,
Indien hem iemand konde krenken,
Een hemel-legioen van eng'len helpen zou;
Maar neen, hy kiest deez' stal; dit ongeacht gebouw:
Op dat de zynen zouden leeren
De waare ned'righeid waardeeren,
Koomt alle volkeren der aarde, groet uw' Heer!
Knielt met een dankbaar hart voor deeze kribbe neêr;
Beschouwt deez' groote wonderheden!
Dat wond'ren wonder! niet te ontleden!
Ziet hoe de Schepper zelfs het merk zyns schepsels draagt,
Een kind is Godt, en mensch! de moeder blyft een maagd!
Die uit Maria is gebooren,
Schiep zelfs Maria van te vooren!
De zoon is naar den Geest des moeders bruidegom!
Hier suft de wysheid voor; Welspreekendheid wordt stom.
Deez' bruigom is haar heil en hoeder,
Hy zaligt zyne bruid en moeder,
En vader, naar den vleesche, uit Davids oud geslacht.
Hoe blooft de zuiv're maagd, wanneer de Heiland lacht!
Men hoort haar Gode een' Lofzang zingen.
Maar zie, wie koomt de kribbe omringen?
De herd'ren, die door 't heir des hemels zyn gewekt,
Aan wien Emmanuëls geboorte-uur is ontdekt:
De herders, voor wien de Eng'len-tongen
Godt de eer, en de aard den vreede zongen.
Gints komen Wyzen, 't zyn drie Perzen of Kaldeen,
Wien in het Oosten die geleistérre eerst verscheen;

Die

Die ster die g' op den stal ziet straalen,
Let hoe zy 't kind hunn' schuld betaalen !
Zy off'ren het goud, als vorst, die 't al gebiedt,
Zy off'ren 't Wierook; 't geen zyn priesterschap bediedt;
En mirrhe, 't merk van 't bitter lyden.
Herodes mag dien vorst benyden,
En zuipen kinderbloed, terwyl hy trilt en beeft.
De moorder staa na 't lyf van hem, door wien hy leeft;
Egipte dekt hem voor zyn laagen.
Naar 's Vaders wil en welbehagen.
Schrikt aartstyrannen voor dees' jonggebooren Zoon!
Gy moogt hem vangen, en bespotten, gees'len, doôn;
't Moet zyn; maar wat hebt gy te vreezen,
Die rechter van dien vorst zult weezen!
Deeze is het zaad der vrouwe, een held, die 't helsch Serpent
Den kop verbriez'len zal; deeze is 't begin, en end.
Dit is het zaad voor zo veel eeuwen
Beloofd aan heilige Hebreeuwen;
Belooft aan Abraham; voor Davids huis bereid;
Wiens troon bevestigd is tot in der eeuwigheid.
Strekt Salems priester elk ten wonder?
Ja: deeze is 't voorbeeld in 't byzonder,
Dat Christus priesterdom, een licht dat eeuwig is,
De schaduw van de wet, die dikke duisternis,
Van de aard met kracht zou doen verdwynen;
En in des menschen harte schynen.
De Aartsvader Jakob heeft deez' krib van verr' gezien;
En Mozes zag dat deez' geboorte zou geschiên;
Wanneer hy sprak: *Godt zal verwekken*
Een die u tot Profeet zal strekken,
Een uit uw' broed'ren, naa wiens stem gy hooren zult;
Ziet deez' voorzegging in dit kindeke vervuld.
Wie is Profeet en Vorst gebooren
Als hy? Gods zoon en uitverkooren.

Was

Was Mozes Godts profeet, hy was de knecht; deez' zoon;
Hy zat van ëeuwigheid op 's Vaders hemeltroon;
Die ſprak met Godt, bedekt door wolken;
Deeze is de koning aller volken,
Die in den hemel by den Vader is geëerd.
Die heeft de ſchaduwe der dingen maar geleerd;
En deeze 't licht der zuiv're waarheid;
Zo wykt het duiſter voor de klaarheid;
De ſchaduw van de wet voor Jeſus heilzaam licht.
Beſchouwt het Paaſchlam, vry van ſmet, dat ſchoon gericht!
Ziet de offerhanden, reinigingen
Van 't lichaam, ſpys, en and're dingen;
Beſchouwt de borſtlap; ziet d' Aartspriester in zyn kleed,
Zo ryk vercierd met goud! zo cierlyk, langh en breed!
Om dus de bondhutte in te treeden;
't Zyn ſchaduwen der heerlykheden
Van 't kindeke, dat in dees ſlechte kribbe legt.
Heeft Ezaïas niet door Gods bevel voorzegd,
Verſtokte Jooden, hoort 't verklaaren,
Een maagd zal eenen Zoone baaren,
Zyn naam zal zyn genoemd Emmanuël, dat's GODT
MET ONS? Gelooft in hem, en leeft naar zyn gebod.
Aanſchouwt dit kind, dat 's Iſr'els koning.
Wacht gy hem in een' gulde wooning?
Gy dwaalt: uw vorſt is arm: men haalt hem echter in,
Als hy Jeruzalem genaakt op de Ezelin.
Dus moeſt, dus moeſt hy triumfeeren,
Om Abrams kind'ren te bekeeren.
Deeze is ons tot een' vorſt in eeuwigheid gekroond;
Door wiens beſtier de wolf by zachte kudden woont,
En luipaerds by de geitjes leggen.
Vraagt iemant wat zyn' tytels zeggen?
Dus zyn ze: *wonderlyk, raad, ſterkte, held en kracht,*
Oneindig vader, vorst des vredes groot van macht.

Hy

Hy is met bly overgooten
Van vreugd, ver boven zyn' genooten,
Ten teken van zyn ampt. Vraagt gy na zyne wet?
Ze is niet op Sinaï, maar Sion ingezet.
Door leest, doorbladert de Profeeten,
Zy hebben van zyn' komst geweeten.
Al die beloften slaan op 't Kind; gelooft in hem:
Zo bouw' hy u in 't harte een nieuw Jeruzalem.
ô Jesus! Vorst van alle vorsten!
ô Heilfontein! waar na wy dorsten?
Gy zyt den ouderen niet onbekend geweest:
Zy hebben u gezien, beschaduwd in den geest;
Zy konden u, ô Heer, niet raaken!
Schoon zy met u vol vreugde spraaken:
Gy waart door vleugels van uwe engelen bedekt.
Gy zyt bespot, gedood, begraaven, opgewekt,
En voorts ten hemel ingevaaren,
Tot blydschap van uw' heierschaaren,
In die voorzeggingen, die gy, ô Heer! vervult,
En die gy op uw' tyd nog meer vervullen zult.
Gy moet de poort der helle indringen;
Gy zult den wreeden draak bespringen;
Die 't menschdom heeft besmet met rook, met stank, met gal,
De slange, d' oorzaak van onz' al te droeven val,
Die met de paradysboomvruchten
De plukster lokte tot genuchten,
En 's waerelds eersten vorst door d' eerste bruid bedroog,
Wanneer hy, schalk en loos, den eersten logen loog.
ô Kind! ô Vader aller vaderen!
Laat toe dat wy uw' kribbe naderen.
Ik sidder als ik denk dat gy zyt Godt uit Godt:
Maar ziende u mensch, als mensch, let ik op uw gebod,
Dan scheppe ik adem, kracht, en leeven,
Als van een' hooger geest gedreeven.

Gedoog

Gedoog dat ik u raake, en voor u nederkniel:
Want dan geneest gy de melaatsheid myner ziel.
Laat ons uw heilig voorhoofd kussen.
Ons yvervuur zy nooit te bluffen.
Bestraal ons met uw oog. Schenk ons een lieven lach,
Zo worde ons duister hart zo helder als de dag.
Wil door uw dood, uw bitter lyden,
Ons van des duivels macht bevryden!
Leid, als gy zyt verhoogd aan 's Vaders rechterhand;
Den duivel, hel en dood, en zonden hebt vermand,
Ons by uw' zalige uitverkoorenen;
Op dat wy leeven als herboorenen,
Van eng'len vleugelen beschut in eeuwigheid.
Ter plaatze die gy hebt den geenen toebereid,
Die op uw heirbaan moedig streeven,
(Door heldenyver aangedreeven)
Na Sions vredepalm, en onverwelkb're kroon:
Die gy hen schenken zult van uw' genadetroon.
Uw trouw, ô heiland! is gebleeken:
Gy zyt den uwen nooit bezweeken.
Versterk ons met genade: op dat wy onbevreesd,
De waereld en het vleesch, als krygsliên naar den geest
Bevechtende, uit het veld nooit wyken:
Waar op steeds onze TROUW MOET BLYKEN.

P. LANGENDYK.

* * *
* *
*

No. 6.

ADAMS LUSTHOF.

WAt heeft de Godtheit hier een hemelschdom geplant!
Hoe riekt men hier den geur van 't melk en honiglant,
En blanke lelien, en versch ontloke roozen!
Hoe flonckren d'oevers hier van bdellion, turkozen,
Karbonklen, onixsteen, en flickrend diamant!
De gront is een tapyt van bloemen. Geene hant
Van geesten kan zoo ryk borduuren en schakeeren.
Wat vogels steeken hier in kostelyke veêren!
Daar staat d' eenhoren, die zig spiegelt in de bron.
Hier volgt de zonnebloem het aanschyn van de zon,
En schynt in 't harte ontvonkt van levendige straalen.
Wat vogels zingen daar al engelen koraalen
Met hunne keelen na! hoe weelig hangt dit ooft!
Hoe zwelt dees muskadel! d' oranje-boom belooft
Den mont verkwikkend zap. Men ziet het vee gedyen
By keur van geurig kruit, en duizend leckernyen.
De rug van 't dertel lam, gedost met eene vacht
Van gloênde purperverf, getuigt door zyne dragt
In welk een' beemd het weid, en draagt livrei en wapen
Van koning Adams hof, ter heerschappy geschapen.
De boom zweet honigdauw. De beek geeft room en wyn.
De boomschors is kanneel. Hier valt de zonneschyn,
Gematigt, niet te heet, nog koel: het zy de straalen
In top staan: 't zy het licht verryze, of koom te daalen.
D' Alzegenaar stort hier zig zelven teffens uit,
En waart in dier, en erts, en steen, en plant, en kruit,
Doch meest in Adam, heer van 't edele geweste.
De hemel gaf zyn hart aan 't aardryk hier ten beste.

J. VAN VONDEL.

No 7.

EVA BEDROGEN.

DE SLANGE. EVA.

De SLANG.

GEluck, ô bruit, aenstaende moeder
Der eeuwen: heil in d'echte staet.
De Hemel zy en blyve uw hoeder,
De bruidegom uw toeverlaet.
De roos en leli luicken onder
Uw voeten schooner op. ô Bloem
Der schoonste bloemen, wereltswonder
Van alle schoonheên, die haar' roem
En vlag voor uw schoonheit stryken,
Noch schooner moetge namaals pryken.

EVA.

Wat stem genaaktme uit dichte bladeren
En schaduwen, wie komt me hier
Met zulk een' gloet van liefde naderen?
Zoo gy een geest zyt, of een dier,
Ontmom, vertoon u. Laatme kennen
Wie my dus minnelyk begroet.
Het zy gy zweeft op lucht en pennen,
Of d' aarde treed met uwen voet;
Ontwolk u, dat de zon hier doorschyn.
Of zyt ge mensch, koom vry te voorschyn.

De SLANG.

Ik ben een schepsel, schoone jonge
Genootschap van uw' bruidegom,
Begaaft met eene menschetonge
En spraake. Alle anderen staan stom,

Misdeelt

Misdeelt van uwe heldre reden.
'k Beken myn kleenheit onder u.
Al zitge hooger, ik beneden
Aan uwe voeten, blyf niet schu;
Misgun geen' slange u heil te wenschen,
'k Bemin den ommegang der menschen.

Zoo nestlen minzaame oyevaaren
Rondom u, in geboomte in lucht.
De dolfyn steekt uit zoute baaren
Het hooft, door een verborge zucht
En heimelyken trek gedreven
Naar menschen, en het vrouwebeelt.
Gy ziet dees vogels om u zweven,
En hoe de dolfyn d' oevers streelt
En strykt met zynen staart, en vinnen,
Uit liefde om 's menschen hart te winnen.

Het zou den wilde eenhoren lusten
In uwen zuivren maagdeschoot,
Noch van geen hant gerept, te rusten,
Gaaft gy uw aanschyn voor hem bloot.
Die snelvoet geeft zich niet gevangen
Dan aan een maagt, en smelt en schreit,
Als hy u ziet, van groot verlangen,
Om zulk een schoone, hem ontzeit.
Zoo prickelt min zyn maagdedriften
Zyn hooren kan venyn schiften.

EVA.

Waar toe de dieren dus geprezen?

De SLANG.

Op datge niet, dus byster schuw
Van menschbeminnaars, hoeft te vreezen;
Ik zoeke geen genot by u,

Maar loutre gunst. Gy zyt het waardig,
Gezegende overschoone bruit.
Myn magt is kleen, myn hart dienstvaardig
Voor u ten beste. Ik noode u uit
Op dezen boom, waar in de prys leit
Van alle wetenschap en wysheit.

EVA.

Zwyg stil, en wacht u my te nooden
Op ooft, dat wetenschap belooft
Dees appel wert myn mont verboden,
Dies noodt me op geen verboden ooft.
De Godtheit sprak: Gy moogt wel eeten
Van alle boomen in den hof:
Maar schuw de kennisvrucht vermeeten
Te plukken. Schuw dees misdaat, of
Gy zult de doot onfaalbaar sterven.
En u en al uw zaat bederven.

De SLANG.

Is 't waar? zou Godt, zoo hoog gezeten,
Almachtig, goed, oneindig wys,
Wel spreeken: Gy zult geenzins eeten
Al wat 'er groeit in 't paradys?

EVA.

Wy plukken allerhande vrugten,
En eetenze ook: maar Godt geboodt
Dien boom in 't middenperk te vlugten,
Gelyk de pest en baare doot.
Wat zoume lusten uit te spatten,
De doot met hant en tant te vatten!

De SLANG.

O simple duif, dees wet is strydig
Met recht en reden. Geef gehoor,

Hoe, toont de Godtheit zig zo nydig?
Ik bidde, ô simple, keer uw oor
Zoo schuw niet af van nutte raaden,
En dezen eedlen fenixboom.
De wysheit schuilt in deze bladen.
Men moet een jonge vrou den toom
Niet korten. Laatze weelig weiden,
Haar lust en Godt zyn niet gescheiden.

Deze appels kennen geen venynen.
Zy smelten lieflyk op de tong,
Verheugen 't hart, als hemelwynen.
Zy houden 't menschdom eeuwig jong:
En 't is nu bruiloft, daar Godts reien,
Uit lust om u te pryk te zien,
In uwe schoonheit zich vermeien.
Wat wellust zou men u verbiên!
Wat zou men u zoo naau bestippen!
Dit ooft verlieft op uwe lippen.

EVA.

Men mag zig aan geen quaat vergapen.
't Verboôn te smaken is een smet.

De SLANG.

De schepper heeft niets quaats geschapen.
Hoe zytge alree zoo naauw gezet?
Dit 's bygeloof. Waar wil dit heenen!
Geen spys nog drank besmetten 't lyf,
En minst de ziel. Hou op van steenen,
Pluk stout, en nuttig uw geryf,

EVA.

Ay zegme eerst, die my dus durft noden
Waarom is my dien boom verboden?

Waarom is aan dees vrucht te smaaken
De doot gehecht? Waarom verbiet
De hovenier haar aan te raaken,
Op lyf en zielstraf, schuilt 'er niet
Venynigs, onder schoone verwen?

De SLANG,

Ay simple duif, betrouw myn woort
Ik zweer het u, gy zult niet sterven.
Gebruik wat oog en mont bekoort:
En wiltge u op myn' eedt betrouwen,
'k Zal d' oorzaak van 't verbodt ontvouwen.

EVA.

Het zou me lusten dit te hooren
Ontvou me Godts geheimenis.

De SLANG.

Verkeerden al dees blaên in ooren
Zy mogten 't melden: want het is
Verboden Godts geheim te melden.
'k Zal 't evenwel, op myn gevaar;
Al zoudtme zelf het leven gelden,
U openbaren, mag het maar
By u berusten. Schut myn schade,
En houme buiten ongenade.

De nydigheit wil niet gedoogen
Dees leckre vrucht uw' mont te biên;
Op datge niet uit andere oogen,
Met oogen des verstants zoudt zien,
Haar zelve in wetenschap gelyken;
Veranderen in een Godin,
En Gode in geene wysheit wyken.
Die ryke schatten schuilen in
Deze appels, die ter kennis leiden,
Om goet en quaat van een te scheiden.

Dit 's d' oorzaak van het ſtreng verbieden.
Deze appelſchel beſchaduwt Godt:
Taſt toe, eer 't iemant koom' beſpieden.
Ik ſchud den boom, om zulk een lot,
Een Godtheit, in uw' mont te ſtorten.
Ay zucht niet. Staak dit droef gezucht.
Wat wiltge uw luſt alree verkorten?
Beſpiegel deze hemelvrucht,
Dien gouden appel, milt van ſappen
Hy ſchenkt u hemelſche eigenſchappen.

EVA.

Och eedle boom, hoe durf ik wagen
Uw ooft te plukken! eedle boom,
Gezaligt door het appeldragen,
Hoe klopt myn hart, uit ſchrik, en ſchroom!
O blozende appel, 'k zie u ſchieten
Een' ſtraal van gout, en levend root.
Die zonder ſmet u mogt genieten!
'k Genake u bevend. Zou de doot,
Een worm zig in dien boezem bergen?
Hou op, hou op myn luſt te tergen.

Waarom myn luſt van ooft onthouden?
Wat ſchaat een beet? Onnoosle ſchult,
Een ſnoepluſt wort licht quitgeſcholden.
Ik pluk. Gedoog het met gedult,
O ſchepper, zoo 'k myn hant bederve.
De halve misdaat is begaan.
O blozentheit! ô ſchoone verwe!

De SLANG.

Nu ſchoone, zet den mont hier aan.
Ay proef eens. Staatge nog verlegen?
Nu eet, dat u de hemel zegen.

Uw

Uw bruigom komt hier aangetreden,
En schynt in zynen geest verrukt.
Wort hy op dit banket gebeden,
Dien rooden appel, versch geplukt;
Hoe kan zyn mont de bruit ontzeggen
Dees vrucht te proeven op haar woort?
Ik helpe uw rede zoo beleggen,
Dat, schoon het ooft hem niet bekoort,
Hy zal om niet uw gunst te grieven,
U innevolgen, en believen.

J. VAN VONDEL.

No. 8.

ADAMS VAL.

ADAM. EVA.

ADAM.

HOe wel bekomt het my, gerust in eenzaamheit
En opgetogen, met de hoogste majesteit
Te spreeken mont aan mont, en een genadeteken
Van haaren titstraal op het voorhooft onder 't spreeken,
t' Ontfangen, dat myn ziel, in eenen andren staat
Herschapen, uitroept: Heer, hou op: ik ben verzaat
Van uwe goetheid, al te magtig, en miltdaadig.
En uitgestort! hou op, en zyt uw' knecht genaadig,
Nu keere ik weder naar myn bruit, myn halve ziel.
Waar magze steeken? wat bespieglinge onderhiel
Haar midlerwyl? ik zieze in schaduwe gezeten
By dien verboden boom. Wat 's dit? wie brogt haar eeten?
Dit voorspook spelt niet goets. Ik zie my doof, en stom.

EVA.

EVA.

Genaak, myn liefste. Hoe? is nu de bruidegom
Afkeerig van zyn bruit? ik wacht ù met verlangen.

ADAM.

Hoe staat het hier? hoe dus? wat lust heeft u bevangen?
Myn lief, wie noodigde u ter feest op deze wys?

EVA.

Godts appelboom verleent my schaduwen en spys.

ADAM.

Wat spys? een spys zoo hoog van Godt geboôn te schuwen?

EVA.

En hierom luste 't my te min daar van te gruwen.
't Verbodt ontstack de lust. Myn bruidegom, myn troost,
Bezie dien appel eens. Ai zie hoe schoon hy bloost.
Indien de schel het oog uitwendig kan vermaaken,
Gedenck hoe liefelyk het binnenste moet smaaken.

ADAM.

Och smaak! een koude koorts rydt over al myn leên,
Myn hair ryst overendt. Och lief, waar wil dit heen!
Wat wort myn hart beklemt! dat Godt dien appel schende,
Den boom uit d' aarde rucke. ô jammer, ô elende!
Is dit alree de vrugt, de vreugt van 't bruiloftsbedt?
Ontheiligtge zoo snoot des allerhoogsten wet?

EVA.

Nu bruigom, zyt gerust. 'k Versta wel wat de wet zeit,
En beter dan gy meent. Wat steurt uw naaugezetheit
Zig om een appelbeet? dit 's louter bygeloof.

ADAM.

Helaas, wat hoor ik nu! och waar ik stom, en doof,
En blint: ontbrak het my aan oogen, en aan ooren,
Zoo zoude ik in dien staat, 't is droef, u zien nog hooren.

EVA.

Niet hooger, bruidegom. Hier is geen quaat begaan.
Ontfang myne eerste gave, en tast dien appel aan.
Geloof en volg uw bruit, en proef, en na het smaaken
Zoo oordeel met verstant en kennisse van zaaken.

ADAM.

Zoude ik, u volgende, den opperſten verſmaân?
De hemel hoede my voor zulk een ſtout beſtaan.
Men kan niet ſtraffeloos dees hofwet overtreden.

EVA.

Wat hofwet? deze wet is ſtrydig tegens reden.

ADAM.

Godts reden overtreft al 't menſchelyk vernuft.

EVA.

Een die regtſchapen is wort niet zoo ligt verbluft
Van ydle vreeze. Ik ſmaak wat kennis in dees ſpys leit.

ADAM.

Godt vreezen is 't begin van kenniſſe en van wysheit.
Wie hem gehoorſaamt, en zig onder zyne wet
Gewillig buigt, is vry van zulk een laſterſmet.
Ik merke alreede hoe zig d' engelen dit belgen.

EVA.

'k Geloof een engel ſchudde een appel van dees telgen.
Ik ving dit boombanket in 't vallen met myn hant,
Niet als een gruwel, maar een heilgenadepant.
Wat laatge traanen langs uw kaaken nedervloeien?
Wilt gy de luſt van uw beluſte bruit beſnoeien,
Haar nors bejegenen met eenen wederzin?
Dat 's zeker nog te vroeg, dat brengt geen vrientſchap in
Dat hebtge ook niet belooft, toen gy my eerſte aanſchoude,
De huwlyxgodt myn hant in d' uwe vlocht en trouwde,

En

En 't huwelyk zegende. Ben ik uw vleeſch en been,
Zoo draag u, als een man, en laat ons lotgemeen
Te gader leven. 'k Noode u op Godts eige gaven.
Zoo zal u kennis trots tot aan de ſtarren draven.
Zoo wortge in wetenſchap en wysheit Godt gelyk.
Gebruik uw vryen wil, en toon my d' eerſte blyk
Van liefde, in 't volgen van myn allereerſte bede.
Zy lydt geen weigeren, gevolgzaamheit baart vrede.

ADAM.

O welk een ſtryt? wat 's dit een wigtig hooftgeſchil?
In wetenſchap Godt zelf gelyken, eigen wil
Te volgen, zonder op het ooftverbodt te letten; –
Of onder Godt ſtaan, en het juk van zyne wetten
Te draagen, als een ſlaaf, uit vreeze voor de ſtraf?

EVA.

Wat ſammeltge? gebruik wat ons de hemel gaf,
Uw' vryen wil, en 't goet, u heden aangebooden.
De Godheit heerſcht om hoog: hier heerſchen aartſche Goden.

ADAM.

O welk een ſtrydt! hier ſtaat het vrouwebeelt; daar Godt.
Hier vleitme haare bê: daar dreigtme een ſtreng verbodt.
Zal ik de liefde en gunſt van myne vrouwe ontbeeren,
Of d' opperſte genade in ongena verkeeren?
Een onweêr barnt 'er in myn geeſt. Wat baart de keur
In zulk een onderſcheit al angſt! wat ſtelle ik veur,
De vriendſchap van myn vrouwe, of 's hemels gunſt te derven?
Durf ik in my het beelt, dat Godt gelykt, misverwen,
Myn ziel ontluiſteren, om zulk een ſhoot genot?
Neen, neen, van myne vrouw geſcheiden, ruſtig Godt,
Den oorſprong van myn heil omhelſt en aangehangen.
'k Heb van zyn milde hand alree te veel ontvangen,
En wachte oneindig meer uit zynen vollen ſchoot,
Ik kies het leven voor de baarelyke doot,

Mevrouw,

Mevrouw, wat vergtge my! ik laatme niet misleiden.
'k Getrooftme niet van Godt, maar eer van u te fcheiden:
Indien ik een van boy moet kiezen. Dit fta vaft.

EVA.

Zoo breektge alree den band des huwlyx, zonder laft,
Ja tegen 's hemels wil, en durft het huwlyk fchennen
Om eenen appelbeet, en geeft uw' aart te kennen,
Dien trouweloozen aart, gelyk een jonge wulp.
Nu Adam, dat gaat wel. Ga heen: gy hoeft geen hulp
Noch vrouwetrooft: gy kunt genoeg met dieren leven,
En kentze hooft voor hooft, en kuntze naamen geven.
Gy keert u aan geen vrouw, en achtze uw vleefch en been
Niet langer: want uw hart verkeert in ys en fteen.
Welaan, ik ben 't getrooft, maar komtge uw vrou te zoeken
En vintze niet: dan moogt gy huilen, fchreien, vloeken,
Maar 'k zweere 't zal u niet gebeuren haar te zien,
Noch Eva acht u waart voortaan den mont te biên;
Ik neem den hof, en al de dieren tot getuigen
Van uwen wrevlen aart. De wreedfte leeuwen buigen
Zig onder hun leeuwin. De tiger brant van min,
En ziet niets liever dan zyn lieve tigerin
Naar d' oogen en den mont. Zy drinken uit eene ader,
En eeten eene fpys, en wandelen te gader:
Maar Adam acht zyn bruit, zyn jonge weêrga niet.
Leef lang. Gedenk dat gy uw vrouw nu 't lefte ziet.

ADAM.

Och och, waar gaatze heene? och, woutge een luttel beiden!
Myn liefíte, hou noch ftant.

EVA.

Wy zyn alree gefcheiden.
Wat houtge my? laat los. Zoo leeftge vrank en vry.
Bemin een andre, die gy meer bemint dan my.

Gy

Gy quaamt al ſlaapende aan een bedgenoote, en vrouwe,
En naamtze zonder liefde, en ſcheit nu zonder rouwe.
Wie zonder min vergaart, kan ſcheiden zonder ſmart.
Een andre ribbe legt u nader aan het hart.
Dat d' opperſte u een vrouw, naar uwen zin bootſeere.
Gebeurt dit, als ik 't wenſch, beminze, en houze in eere:
Beliefze meer dan my: of zoo u dat bezwaart,
Blyf liever eenzaam, als voor heene, en ongepaart:
Zoo zultge een vrouwenhart niet quetſen en bedroeven.

ADAM.

Och ſwyg, myn liefſte, ſwyg. Gy nypt myn hart met ſchroeven.
Hoe kan ik Gode en u behagen in dees zaak!
De hoogſte wysheit vint in trouwbreuk geenen ſmaak.
Zy voegde ons t'zaamen. Laat ons dan te zamen leven.
O vader, kuntge uw' zoon een ſtruikeling vergeven,
Dat ik een' oogenblik myn wederga behaag',
Zoo zie dit over. Dit 's een overgaande vlaag.
Men moet een zwakke zagt en minnelyk bejegenen,
Met alle eerbiedigheit. Gy kunt den appel zegenen,
En ſcheiden het vergift, geſproten van 't verbodt.
Nu geef den appel hier, zoo deelen wy een lot.

EVA.

Zoo leert men goet en quaat met kenniſſe onderſcheyen.
Wel waarom ſchudtge 't hooft?

ADAM.

Ik hoor de Bruilofts reyen
Een klagt aanheffen, die den bruiloftsgalm verdooft.

EVA.

Myn lief, hoe zytge dus beſtorven om uw hooft?
Schep moet, myn lief: gy hoeft te ſchrikken nog te ſchromen
Ik hebbe alleen dien laſt op myne ziel genomen,

J. VAN VONDEL.

No. 9.

ADAMS LESTE WOORDEN.

't VEranderde toneel der Wereld ziet in 't ende
Myn persoonaedje, mat van kommer en elende,
Eens aftreên naer de rust, ik heb myn rol volspeelt.
Het quynende overschot van 't uitgediende leven
Behoeft myn' veegen staet geen zoete hoop te geven;
De last des ouderdoms heeft my al lang verveelt.
Ja schoon myn frisse jeugt en wydverloope jaren,
In tegenwil van 't lot, weêrom te roepen waaren,
Ik zei myn' Schepper dank, en deed geen dwaze keur.
Ai kinders, laet my los, en ziet met welke rampen
Het sterfelyk geslacht gedurig heeft te kampen,
En hoe de blyschap wykt voor tranen en getreur.
Men mach met Adams lot zich troosten in het lyden
Dat al zyn nageslacht zal quellen en bestryden:
Wat heb ik menig jaar myn' heilstant overleeft!
O aardsche hemelhof, ô altytjuichend Eden,
Hoe vrolyk heeft myn voet uw' zachten gront betreden!
Ik voel noch hoe myn hart aen al die weelde kleeft.
'k Zat onder 't bloeiend loof; de lustprieelen zongen,
Rontom myn' groenen stoel, met duizent blyde tongen
Den grooten Schepper lof: 't verdriet was onbekend.
'k Zagh overal myn' lust. De nieuwe dieren quamen
Eendragtig voor my staan: 'k bedagt en schonk hun namen,
Wat was d' onnozelheit toen in haer element!
Had slechts dat blozend ooft myn zinnen niet betovert,
Noch d' afgerechte slang myn gemaelin verovert,
Helaas! maar 'k laate liefst die oude dingen doot.
Hierna moest ik myn' tyt in ballingschap verslyten
Met Eva. Och wie kent rampzaliger bandyten?
't Hart sluit me', als ik herdenk hoe Godt den Lusthof sloot.
En, zoo zyn heilbelofte ons, die geene uitkomst vonden,
Niet spoedig had vertroost 'k waer van den druk verslonden!

De

De wanhoop had my licht gesmeten van een rots.
Aldus blyft Godt getrou schoon wy het snood verkerven.
Maer och! die eerste vreugt moest ik voor eeuwig derven,
'k Stont als een cederboom, maer viel te laeg en plots.
Ziet hoe al 't aerdryk nu in jammer leit gedompelt.
De lachende Natuur wert schielyk overrompelt
Van tegenspoet en leet. 't Gebloemt is rasch vergaen:
De distels groeien hoog: men moet om nootdruft zwoegen
En zweeten op het land: de honger leert ons ploegen.
Wat bragt een appelbeet al ongevallen aen!
Toen nu het paradys een weinig was vergeten
Quam d' yslelyke Haet uit 's afgronts donkre reeten,
Verzelt van Gramschap, Twist, en Bloetdorst en Bedrogh;
Myn eerstgeboren schent zyn godvergete handen
Aen zyn' onnoozlen broer, en vlucht naer andre landen:
Te weten, dit ontbrak aen myne elende noch.
Ai my! 'k zie Kain, dunkt me, op zyne tanden byten,
En 'k hoor den naklank weer van Abels deerlyk kryten.
Geen zwygend graf bedekt dien helschen broedermoort.
Gy ouders van boos zaet, denkt hoe ik was te moede
En om het hart gestelt toen in zyn' laeuwen bloede
Het beste vierendeel der werelt lag versmoort.
Voorts heeft myn treurigh oog de pryslelyke zeden
Van 's werelts gulle jeugt in ongerechtigheden
En trots verkeeren zien. O negenhondert jaer
En dertigh; gy hebt ons der menschen aert doen kennen.
En 's nootlots bitterheit 't geen niemant kan ontrennen:
De reex der zwarigheên bereikt toch wieg en baer.
Is 't wonder dat men dan op myn verdorde wangen
Dees droeve tranen zie, en my met ernst verlangen
Naer d' ongestoorde rust, die hier geen mensch geniet?
O Hemel, laet myn ziel in uwe blyschap komen.
O aerde, ontfang myn vleesch, het is uit u genomen.
Hoe goelyk schynt de doot als 't leven ons verdriet!

H. K. POOT.

No. 10.

No. 10.

De DRONKENSCHAP.

W*At baart de* Dronkenſchap *een neſt vol ſnoode zonden!*
Die heilllooze ondeugt, die, te boos en ongebouden,
In ſchyn van vrolykheit des menſchen geeſt bekruipt,
En met den wyn in zyn wellustige aders ſluipt,
Het levensvuur verdooft, verzwakt de zenukrachten,
Verbyſtert en bedwelmt de zinnen en gedachten;
Een ſchrikdier, dat de hoop vernielt, de deugt vermoort
En d' eêlſte gaven in den ſchoot der welluſt ſmoort;
Godts ordre breekt, natuur verkracht, en d' eedle reden
Verdonkert in een' damp van ſchande en gruwlykheden;
Een twiſtharpy, die 't ſtil gemoet ontſteekt in toorn,
De matigheit haar' toom, den overvloet zyn hoorn
Ontneemt, de zedigheit en kuisheit vaak verdrukte,
En alle banden van de liefde aan flarden rukte:
Hoe dikwerf heeft zy niet de welvaart van haar' troon
Gebonſt, en d' armoê in haar ſteê geſtelt, tot hoon,
En ſmaat der glansryke eer! hoe menigmaal de trekken
Van 't godlyk Beelt, nog flaau in 's menſen geeſt t' ontdekken,
Het zaat van waarheit, deugt, en wysheit, boos vertreên!
De driften, tochten, en de ſnoô begeerlykheên
Gekoestert, en den menſch, met ongelyke ſtappen,
Ten toon gevoert, bekleedt met beeſtlyke eigenſchappen!
Zoo wordt een akker door een' ſtâgen regenplas
Bedorven in den gront, en d' aard, die vruchtbaar was,
Tot natte ſlyk, en all' de vooren toegeſloten;
Het edel zaat verrot, eer 't wortel heb geſchoten.
En bouman, die zich had een' vruchtbren oogſt verbeeldt
Ziet dan een' modderpoel die giftige adders teelt.

A. HOOGVLIET.

No. 11.

No. 11.

BLYK
VAN
LIEFDE EN KINDERPLIGT;
TER
Verjaaring van een waarde Moeder.

VErlaat een Ooijevaar de gevels van een land,
En kiest voor Wintertyt een aangenamer strand;
Hy torst het Vaderlyk geraamt op bey zyn schouders,
En leert den sterveling den pligt eens Zoons, tot de Ouders.
Ik die de Wetten ken, en de eer van Vrouw Natuur,
Weet hoe het killig ys zyn leeven krygt van 't vuur;
Dies dek ik met myn Ziel, de half bevrooze spieren
Van u wiens Jaardag, dien ik tragt, als 't past, te vieren.
Een Vogel neemt zyn streek, met Grysaarts, door de lugt;
Maar ik, ik voer u Hemelwaarts, door myn gezugt,
En bid van God, voor u, al wat u kan behaagen;
Kan wel een zwakke Zoon een Moeder verder draagen?
Zo 't mogelyk kon zyn, 'k gaf u uw harten wensch,
Dog denkt, die van een Vrou voortkomt, is slegts een mensch;
En hangt gestaag van hem, die 't alles moet bepaalen.
God, die uit nietig niet, een wereld wist te haalen,
Die schep, om u, kan 't zyn, den allerblydsten dag!
Een dag! die nooit geen oog te vooren schoonder zag!
Een dag, die nimmer daal'! of zo ze dog moet zinken,
Dat zy uw leidstar strek om schoonder nog te blinken.

W. VAN SWAANENBURG.

* * *

No. 12.

DE VLEIERY,

't Bederf der Vorsten.

O Snoode Vleiery, gehaate vyandin
Der waare oprechtheit, die door een geveinsde min
De mogentheit verraadt, en toelegt om de wallen
Van 't vorstelyk gemoet, daar 't zwakst is, aan te vallen:
Gy eert d' opgaande zon, wanneer ze helder schynt;
Maar als haar eene wolk verduistert, dan verdwynt
Gy als een schaduw; ja gy schiet uw booze schichten,
Wen ze ondergaat, en u niet langer toe kan lichten;
Wat hebt ge al onheils in de waereld voortgebracht!
Hoe meenigmaal hebt gy de heldendeugt verkracht,
Als gy de boosheit weet den Vorsten aan te raden?
Wat leedt d' onnoosle deugt niet door uw euveldaden,
ô Snoô Bedriegster? hadt gy Adam niet verleidt,
Licht stond het menschdom nog in d' eerste onnoozelheit.

A. HOOGVLIET.

No. 13.

DE MORGENSTONT.

HEt dun gezaait gestarnt verschiet
Zyn glans en gloeit zoo vierig niet.
De schaduw is aan 't overleenen.
De morgenstar dryft voor zig heenen
De benden van het hemelsch heir.
De voerman van den grooten Beir,

Op dat hy zyne beurt verwissel',
Vlugt heen met omgekeerden dissel.
De goude Titan ryst alree
Met blaauwe paarden uit der zee,
En schittert over bosch en duinen,
En Idaas bladerryke kruinen.
O wellekoome morgenstont,
Gy voert hem spelen in den mont
Van endeloze zaligheden,
Die, lustig, rustig, wel te vreden,
Beschouwt al wat natuur ons geeft,
Wat schoonheit in haar aanschyn zweeft;
Wat Godlyk wort, door al haar leden,
Van 't diep verwondren aangebeden.
Die in een liefelyke streek,
By 't ruischen van een klaare beek,
Zyn lanthuis sticht, en akkerwoning,
Wat is dat een gezegent koning!
Die nimmer vlamt op ydlen lof,
En zyne lusten met zyn' hof
Bepaalt, en indrinkt met zyne ooren
Den voglezang, die zig laat hooren,
Daar morgendauw, als peerlen, leit
By druppels hier en daar gespreit,
Op rooze-bladen, versch ontlooken:
Wanneer zig opdoen duizent roken,
En duizent kleuren, voor het oog,
Van bloemen, als een regenboog,
Als Iris bruiloftskleet geweven:
Een schildery, vol geest, en leven.
Hy plant, hy poot, of hy verzet,
Belaagt de vooglen met zyn net;
Of overleunende met yver,
Trekt spartelvisschen uit den vyver,

Met zyn geboge hangelroê:
Of is hy zulke ſpelen moê,
Hy ſpant zyn paarden in, voor 't daagen,
En gaat met honden 't knyn belaagen;
Of rydt, by klaren zonnenſchyn,
Door wegen, die geſtrengelt zyn
Als voormaals der Kretenzen doolhof;
Hier bloeit een afgetuinde koolhof;
Daar lacht een beemt, een klaverwey,
Omcingelt met een' boomenrey.
Men melkt der koeijen uiers wakker:
Hier zwoegt en ploegt men op den akker,
En ginder hoopt men op 't gewas:
Daar zaait men boekweit; ginder vlas;
Hier groeit en bloeit het weelig koren,
Omheint met ſteekelige doren:
Daar ſpoeit een ſpeeljacht over 't meer:
Hier rookt een dorrep: ginder veer
Wil in 't verſchiet een ſlot verſlaauwen,
En hooger op 't gebergte blaauwen'
Verr' dwaalt hy van dit leven af
Dien d' onruſt nagaat tot in 't graf,
En tot den avont, van den morgen,
Geknaagt, geplaagt wort van de zorgen,
De zorg, die nimmer ruſten laat
Den ſlaaf van eenen vryen ſtaat,
Die tot gemeene beſt zal raamen,
Verbinden zoo veel hoofden t' zaamen;
Hy wort gebeten van den nyt,
Hoe vroom en eerlyk hy zig quyt.
De tabbert, ik beken 't, is eerlyk,
En 't kuſſen deftig, en ſtaatsheerlyk:
Maar och, wat is 't een laſtig pak!
Wat moeite neſtelt onder 't dak

Daar

Daar ieder vlamt op hooger stoelen,
En allerley gebreken' woelen!
Die ramp vermydt myn burgerboer.
Hy drinkt uit goud nog parlemoer
Geen akonyt, nog spog van draaken;
't Welk 't hart de ziel doet quynend braaken.

J. VAN VONDEL.

No. 14.

SIDDEMS ONDERGANG.

DE morgenzon, die met een vrolyk aangezicht
Al 't aardryk leven geeft, was met een droevig licht,
Vol brume rimpels in het bleek een treurig wezen,
Toen Loth in Soär kwam, ter oostkimme uitgerezen.
Natuur had nu 't gelaat niet lieflyk opgetooit,
Noch gout, nog rozen langs de dagpoort uitgestrooit;
Maar eenen valen damp rontom de kim getogen;
En ging, bezwangert van het godtlyk alvermogen,
Met angst in arrebeit, om uit haar ingewant
De stof te baren, tot tweede oorzaak in Gods hant.
De vlugge deelen van salpeter en van zwavel,
Die 't Oog der waarelt uit des aardryks zwarte navel
Naar boven trekt, verdunt, en door de hitte scheidt,
Omhoog heft, en door al den ronden dampkring spreidt;
Had nu Gods Almagt uit de kreitsen en de kolken,
Rontöm den aardbol, opgepakt tot dikke wolken,
Die, door den adem van zyn gramschap voortgeprest,
Van alle zyden, uit het wyde dampgewest,
Zich tans vergaderen, en, digt opéén geschoven,
Het morgenlicht en al den hemelglans verdooven,
De zon bedekken, en een schemerduisternis
Verspreien door het dal, daar 't naar en aaklig is;

Daar al 't gedierte ſlaat aan 't loeien, en aan 't huilen;
't Gevogelte verbaast aan 't vliegen, ravens, uilen
Aan 't krasſen, dat het gilt door all' de wouden heen;
En daar nochtans, ô ſchrik! de vier vervloekte ſteên,
Vermoeit van wellust, op het zachte leger rusten,
Of ongevoelig zich verzaden in haar lusten.

Tans daalt de Wraak van Godt, op zyne donderſtem,
Die uit het opperſte paleis, met kracht en klem,
Klinkt door de Hemelſtat, op vleugelen der winden,
Geweldig naar beneên, om Siddem te verſlinden:
Zy aasſemt hemelvuur, dat naar en yslyk brant;
De bliksemflitsen draagt ze in hare rechterhant,
En in de linker torst zy zwarte donderklooten.
De ſchrikfiool, met wee, en plaagen volgegoten,
Hangt, als een koker, aan den gordel, op haar zy;
Zy laat de winden uit hun ſchuilſpelonken vry,
En zet de deuren van de ſtormörkanen open,
Die thans, al loeiende uit vier hoeken voortgeſlopen,
Afgryslyk gieren door de ſolferwolken heen,
En dringen ze overal, tot datze digt inéén
Geperst, en door 't gewelt der winden t' ſaam gedrongen,
Gelyk het water uit een ſponſ fel gewrongen,
Een digte regenvlaag van zwavel overal
Ter neder ſtorten in 't vervloekte Siddimsdal,
Dat eindlyk, maar te laat, op 't loeien en het kraken
Der donderſlagen, uit den ſlaap begint t' ontwaken,
En ſchrikt, en beeft, daar 't all' de bliksemſchichten ziet,
Die Gods getergde Wraak thans uit den Hemel ſchiet;
Want nu, ô wee! nu wordt het hemelvuur ontſloten:
En met het vuur ook all' de plagen uitgegoten:
Zy ſlingert yselyk den bliksem naar omlaag;
Ontſteekt de zwavel, die, gelyk een gloênde vlaag,
Met brandend zout gemengt, vervaarlyk naar beneden
Druipt op al 't velt, en op de vier bedorven ſteden.

Eerſt

Eerst raakte Sodom in den brant, en kort daar na
Gomorra, Seboïm, en 't godtloos Adama,
Met all' hun tempels, en verheven hoofrgebouwen.
Nu hoort men 't naar gekerm van mannen en van vrouwen;
Elk roept 'er: brant! ach! brant! en waar ze d' oogen slaan,
Men ziet des buurmans huis almede in vlammen staan,
Door 't vreeslyk flikkren van den vuur en zwavelregen,
Die op de daken druipt, en zet het allerwegen
In lichterlaaie vlam: 't Geschreeu van wee! en ach!
De bleeke vreeze, de Verbaastheit, en 't Geklag,
Zyn in de huizen, en de Dood loopt langs de straaten,
En heeft de pynen en elenden losgelaten,
En ziet de menschen met verwoede blikken aan:
Maar nu begint het vuur vast naar beneên te slaan,
Door dak en zoldering, en doet de binten kraken;
Berooft de menschen van den schuilhoek hunner daken,
En jaagt hen buitens 's huis, daar 't kermen en 't geween,
Het knerstanden van de pyn, en 't naar gesteen
Poogt door den dikken drang der wolken heen te dringen.
Hier vluchten vrouwen met haar tedre zuigelingen,
Geteelt in bloedschande, en boelaadje, en keeren vlug,
Geschroeit, geblakert in het brandend huis te rug,
Dat op haar nederstort met gevel-top en muuren:
Daar moeten zy het vuur van hunnen lust bezuuren
Met gloende droppen, op het midden van de straat;
Terwyl de vlam in 't kleed en op het lichaam slaat.
Gints loopt een digte drang verbaasde Siddimmyten,
Die staag de zwavel uit d' ontstoken kleedren ryten,
Ter stat uit naar den stroom, daar elk zich heil belooft;
En elders loopen ze met dekfels op het hooft,
Naar 't digte cederwout, om in zyn koele lommer
Te schuilen; maar helaas! de hopelooze kommer
Is overal, en d' angst maakt hen het velt te naau.
De boomen missen 't loof; het wout verliest zyn schaau;

De palmen knappen, en de balsemstruiken gloeien;
d' Olyven branden, en de cederbosschen schroeien;
Of steeken, blakende in den heeten zwaveldrop,
De gloeiende armen naar den hoogen hemel op.
De stroomende Jordaan was van den schrik geweken,
En opgekrompen naar den oorsprong; all' de beeken
Naar heure bronnen, en de bronnen, zelf vervaart,
Verschuilen in 't gebergte, of kruipen diep in d' aard.
Daar was geen water in het lant, dan heete tranen.
Nu sloeg de brant ook in het veltgewas en granen,
En schroeit elendig 't vee, dat met een naar gegil,
Met opgetrokken staart, den gloet ontloopen wil,
Tot dat het nederploft, en stikt van solferdampen.
Het is'er overal vol doodelyke rampen.
't Gevogelt schreeut verbaast, en vliegt nu heen en weer,
En valt van boven met verschroeide vlerken neêr,
Op 't gloeiend aardryk, daar 't elendig staat geschapen;
Want thans begint de gront afgrysselyk te gapen,
En scheurt van droogte, en splyt van hitte aan allen kant.
Thans vliegen pekkuil en lymputten in den brant,
En 't onderaardsche vuur, begint nu meê te gloeien.
De buik des aardryks staat vervarelyk aan 't loeien,
En braakt thans alsints vuur en vlammen, dat de lucht
Van pyn en weedom krimpt, en van benaautheit zucht;
Terwyl al d' aarde schudt, en beeft van 't opensplyten.
Helaas! waar bergen zich de nare Siddimmyten!
Daar alles nederstort, en brandt, en beeft, en kraakt,
En de uiterste uure van hunn' jongsten dag genaakt.
Daar was een welkuil, diep in 't aardryk, die met buizen
Het water der Jordaan door onderaardsche sluizen
Verzwolg, en voerde door den gront in 't Roode meir:
Dien poel gebruikt Gods Wraak, tot Siddems ommekeer,
En maakt, door 't vuur, nu diep het aardryk in gebroken,
Den breeden waterkolk aan 't schuimen, en aan 't koken.

Strak

Strak borrelt al den gront het ziedend water uit,
En fist, en sparteltmet een ysselyk geluit.
De steden waggelen; de torens suisebollen;
Het dal begint, gelyk een bare zee, te rollen
Met holle golven; all' de dalen ryzen op;
De heuvels zinken, en verbergen hunnen top;
Het vlakke velt begint met hoogten uit te puilen.
Spelonk en steenrots, daar nog menschen zich verschuilen
Vertoonen d' opening, en bersten van malkaâr.
Nu hoort men eindelyk het uitterste misbaar
Der Sodomyten, daar de dochter hare moeder,
De zoon zyn' vader, en de broeder zynen broeder
In diepe kolken ziet verzinken overal;
Daar 't aardryk geeut, en gaapt, en spart in 't Siddimsdal
Wel duizent monden op, en schynt, by 't inneflokken
Dier booze menschen, weêr te walgen van die brokken.
Maar eindlyk bonst Gods Wraak, met haar metalen vuist
Des aardryks schors van één, en wentelt, en vergruist,
En dompelt twee paar steên, met poorten en muuraadjen,
Ja al het vruchtbaar dal, met beemden en bosschaadjen,
En mensch, en vee, in dien afgrysselyken poel,
Dat stof en asschen, door het borlen en 't gewoel
Van 't kissent water, uit de schrikkelyke kolken,
Ryst met den waassem, vol van stank, tot aan de wolken

Toen zag men overal een' stinkpoel wyd en zyd,
In zynen ommetrek ruim vyftig mylen wyd;
Een doode zee, waarin noch dier, noch visch, zou leven
Een zee, die altyt uit haar diepte een' stank zou geven.
Straks groeit aan d' oevers een verwonderbare vrucht:
Als blozende appels, maar vol asch en zwavellucht:
Een kenbaar zinnebeelt van wellust en godtloosheit:
Een eeuwig teeken van der Siddimmyten boosheit,
Dat nu de Godtheit aan die giftige oevers plant;
Terwyl haar Almagt legt d' orkanen aan den bant,

En laat den noordenwint, die d' opgepreste buien
En dikke wolken jaagt naar 't waterzuchtig zuiën,
De lucht opklaren aan den blauwen hemelboog.
De ſtrenge Wraak was opgevaren naar omhoog,
Daar Gods Rechtvaardigheit, van Siddims hoon gewroken,
Barmhartigheit omhelsde, en beide, in liefde ontſtoken,
Volmaakt veréénden in de heilige Eenvoudigheit
Van 't eeuwig Wezen, dat zyn glans en Majesteit
Met ſchooner luister, en met levendiger ſtralen,
Door al de Hemelſtat verſpreidde uit d' opperzalen.

Maar d' echtgenoot van Lot, die voor den ommekeer,
Door Abrams voorbede, op 't bevel van Godt, den Heer,
Zich mede uit Sodoma naar Soär had begeven;
Die 't hoog gebot, om zich op ſtraf aan 't lieve leven,
Te ſpoeden op den weg, en nimmer ſtil te ſtaan,
Of om te kyken, hoe 't met Sodom mogt vergaan;
Ook nevens haren man had uit Gods mont ontvangen,
Blyft echter ſtaan: ziet om: het zy van ſchrik bevangen,
Voor 't nadrend onweêr; 't zy haar 't ongeloof beſprong;
Of dat haar ydel hart nog over Sodom hong.
't Is zeker, dat ze, by het omzien en verſmaden
Van Gods bevel, zyn wraak heeft op den hals geladen;
Want bei haar voeten, toen ze verder meent te gaan,
Zyn vast aan d' aarde, en 't hooft blyft onbeweeglyk ſtaan;
Hare armen, die zy meent ten hemel op te ſteken,
Verſtyfden in 't gewricht: zy poogde nog te ſpreken,
Te roepen aan haar' man om hulpe? maar bevond
Dát haar de tong ook was bevroren in den mont:
Want Godt verandert, door zyn Almagt, haar gebeente
En zachte ſpieren in een killig zoutgeſteente:
Haar ingewant verſtyft; het vloeibaar bloet bevriest
In d' aadren, en in 't hart, dat zynen ſlag verliest,
En 't aangezicht wordt met een lootverf overtogen.
Men zegt dat heden nog die zoutzuil, voor elks oogen,

Digt

Digt by den oever van dien poel ten affchrik prykt,
In eene woefteny, en noch naar Sodom kykt.

A: HOOGVLIET:

No. 15.

VRYAADJE OP DEN Y-STROOM.

Wien 't luft, om voor den wind door 't zilver heen te ftreven
Van 't bruiffchend Y, kan zig in floep of jacht begeven.
De havens, tot vermaak gefchikt en afgedeelt:
Zyn ryk voorzien. Indien hem d' eenzaamheit verveelt,
't Zal hem in zoo veel keur op geene vrienden fteeken,
Bereit op zyn verzoek, om mede grond te breeken.
Zyn Rozemont verzelt hem lichtlyk op dien tocht.
Wanneer de wind hem dan heeft op het ruim gebrocht,
En 't Jacht na zynen zin recht door den vloed gaat ftryken.
Hoe zal hy haaren hals by blank yvoor gelyken,
Het hair by goude draan; de kaaken by een blad
Van witte lelien, met rozebloet befpat;
De lippen by den dau van kerffen en moerellen;
De borften; half ondekt, en lieffelyk aan 't zwellen,
By hemelfche appels, waard van goden afgeplukt.
Wat fpelt hy hem een vreugd, dien 't eindelyk gelukt
Te fmelten in haar' fchoot, en op die lieve wangen,
En friffen mond, verrukt van min te blyven hangen.
Met hoe veel traanen fmeekt hy haar het jawoort af.
Zy wankelt na het fchynt, en valt hem minder ftraf.
d' Ygoden maaken hem welfpreekender in 't minnen.
De fchoone Venus zelf ontvonkt haar borft van binnen
Met een geheime vlam. Nu ziet hem Rozemont
Verliefder aan, en voed een diepe minnewond.
Och, zegt hy, ziet gy niet de zwarte lucht verdwynen,
En 't zonnelicht ons weêr met fchooner glans befchynen;

En

En wint die donkre wolk van ſtrengheit, zoo verwoed,
ô Wreede maagt, noch veld in uw verſteent gemoed?
Ach laat een wenſchlyk licht van trooſt en mededoogen,
Eens ſtraalen op myn ziel uit die aldwingende oogen.
Hoe weinig hebtge, en och! hoe veel weêrom gemeen
Met dezen ſtroom, daar wy nu glippen over heen.
Die is eens uitgewoed, hoe fel hy opgeſtooven,
De kielen dreigt, en brult en roert de gronden boven,
De tyt ſtrykt eenmaal zyne oploopentheit van 't hart.
Maar gy blyft even wreet, en groeit in myne ſmart.
Leer eindlyk van den ſtroom, myn ſchoone, leer bedaaren;
Gelyk gy leert, niets van myn zuchten te bewaaren,
Maar in den wind te ſlaan myn klacht en minnebeê,
Vergeeten eer gy 't hoort. Gy ziet de golven meê
Dus weinig houden 't ſpoor, zoo diep hen ingeſchreven
Met d' yzre kiel, en weêr ten eerſten uitgewreven.

Dus weid de minnaar uit. Gelukkig zoo een lach
Van zyn godinne, een lonk hem eens gebeuren mag.

J. ANTONIDES van der GOES.

No. 16.

DE HUWLYKS-LIEFDE.

WAar wert oprechter trouw
Dan tuſſchen man en vrouw
Ter waereld ooit gevonden?
Twee zielen, gloênde aan een geſmeet
Of vaſt geſchakeld en verbonden
In lief en leedt,

De bant, die 't harte bint
Der moeder aan het kint,
Gebaart met wee en ſmarte,
Aan haare borſt met melk gevoedt,
Zoo lang gedraagen onder 't harte,
Verbint het bloet.

Nog ſterker bint de bant
Van 't paar, door hant aan hant
Verknocht, om niet te ſcheiden,
Na datze jaaren lang gepaart
Een kuiſch en vreedzaam leven leidden,
Gelyk van aart.

Daar zoo de liefde viel,
Smolt liefde ziel met ziel,
En hart met hart te gader.
Die liefde is ſterker dan de doot.
Geen liefde koomt Godts liefde nader,
Noch is zoo groot.

Geen water bluſcht dit vuur,
Het edelſt, dat natuur
Ter waereld heeft ontſteeken,
Dit is het kragtigſte ciment,
Dat harten bint, als muuren breeken
Tot puin in 't endt.

Door deeze liefde treurt
De tortelduif, geſcheurt
Van haar beminde tortel;
Zy jammert op een dorre rank
Van eenen boom, verdroogt van wortel,
Haar leven langk.

J. VAN VONDEL.

No. 17.

No. 17.

HET OVERSPEL.

AL 't voordeel dat men trekt uit wellust, is gering;
En meer niet dan een dolle en vuile prikkeling
Van 't lyf, terwyl 't gemoedt vast wroegt door 't overwegen:
Dat 's al het voordeel: Zet nu hier al 't nadeel tegen.
Het overspel begaat terstont een dubble smet,
Besmet 'er twee: 't ontwydt en scheurt het heilig bedt,
Vol onrust, vol krakeel: de weêrga haat heur gade,
Behaagt den boel alleen, en gaat met hem te rade:
d' Onwettige erfgenaam geraakt in 't wettig goet:
De vader mist zyn kroost, en twyffelt aan het bloet:
Het achterdenken groeyt: de twist doorkruipt de leden
Van 't maagschap: in het kort, het huwelyk bouwt steden,
Gelyk het overspel (welk Godt en mensch zig belgt:
Al slaat men 't in den wint) die in den gront verdelgt,
Door moord en vyandtschap, al rasende en bezeten;
En sleep' de rampen na, gelyk een lange keten
Haar schakels. Is 't dan vreemt, dat allerhande liên
En tongen, in dit stuk, met wetten zig voorzien?

J VAN VONDEL.

* * *
* *
*

No. 18.

No. 18.

TER VERHEFFINGE

VAN

ZYNE DOORLUCHTIGE HOOGHEIT

WILLEM KAREL HENRIK FRISO,

PRINS VAN ORANJE EN NASSAU, ENZ. ENZ. ENZ.

TOT

Stadhouder, Kapitein- en Admirael-Generael der Vereenigde Nederlanden.

SERUS IN COELUM REDEAS, DIUQUE
LÆTUS INTERSIS POPULO BATAVÛM.
NEU SINAS GALLOS EQUITARE INULTOS,
TE DUCE, FRISO!

TOen Tweedragt heerfchte in 't Neêrlants vry gewest,
Toen eigebaat en plicht vergat en eeden;
De wellust als een algemeene pest,
Bedorven had der Oud'ren strenger zeden:
Toen overdaet, uit weelde voortgeteelt,
Ons in een zee van schulden had gedompelt;
En Vrankryk, dat zo trotsch den Meester speelt,
Ons tot zyn' roof' bynaer had overrompelt,
Behaegde 't Hem, die Heer is van 't heel al,
Aan 't roer van 't schip der zeven vrye Landen
Een' Palinuur te stellen, die het zal
In 's Hemels gunst behoeden voor het stranden.
't Was FRISO, die tot steun van Kerk en Staet
Door 't hoog bewint als Schutsheer wert verkooren;
Des Vyants schrik, der Burg'ren toeverlaet,
Der Vroomen wensch, tot Neêrlants heil gebooren.

Gansch

Ganſch Zeelant ſtaet in rep en roer van ſchrik,
Wen Lowendahl met zyn kartouwen dondert,
En Sluis en Sas, als in een' oogenblik,
Verovert, 't vet Katzant verwoest en plondert:
Toen wert het ras een algemeene toon,
ORANJE LEEV'! een Stem, die 't harte raekte,
Scheen neêrgedaelt van 's Hemels hoogen throon,
Zo dat de Leeuw uit zynen ſlaep ontwaekte.
De vlugge Faem brengt ſluks dees blyde maer
Aen 't zuchtent volk, dat ylinks uitgelaeten
In zulk een vreugt om ramp denkt noch gevaer,
Maer loopt en draeft al zingend langs de ſtraeten,
De ſchaem'le pronk met ſtrikken van papier,
Of aen het hooft, of voor de borſt gedraegen:
Het zyden Lint toont wel een grootſcher zwier
By ryken, maar geen ruimer welbehaegen.
't Is alles goed wat naer Oranje zweemt,
Dit is de leus, die niemand mag ontbreeken,
Geen Filoſoof, geen Leeraer, hoe vervreemt
Van alle prael, of voert dit vreugdeteken:
De Burgery brengt wimpels voor den dag,
Vlecht kroon en krans, ſticht ſierlyke eereboogen:
Geen Dorp, geen Wyk, hoe klein ook, daar geen vlag
Tot 's Vorſten eer waeit luchtig uit den hoogen.
De duist're nacht, dier blydſchap toegewyd,
Moet door den glans van duizent duizent lichten
In hellen dag herſchaepen, voor zyn' tyt,
Het weifl'lend oog van 't juichent volk ontzwichten.

Wat Menſch, nu, die deez' grooten omzwaai ziet,
Staet niet verbaest, en roept als opgetoogen?
Dit heuglyk werk is van den Heer geſchiet!
Het is en blyft een wonder in onze oogen!
O Burgerſchaer van 't vry gevochte Lant,
Die menigwerf Godts hulp hebt ondervonden,

In

In bangen noot, erken de zelfde hant,
Die u op nieuws een' Redder heeft gezonden!
De Orange-Zon verlichte ons vroeg en spaê
Met haeren glans in deeze donk're tyden!
Dat FRISO zy een and're Josua
Om voor 't behout van Kerk en Lant te stryden!
Godt gorde 't Zwaert van Gideon voortaen
Aen WILLEMS heup, en stae voor 's Helts banieren!
Hy trekke hem Vorst Davids harnas aen!
En wil hem met Hiskiaes helm versieren!
Des Hemels Zorg zy zyn getrouwste wagt,
De moet en 't hart van zyne legerbenden!
Hy stuite ras den loop, en fnuik' de magt
Van Lodewyk! Hy slae hem in de lenden!

Keer dan, o Vorst! maar breng de vrede meê,
Ruil Krygs-trofeen en Lauren voor olyven!
Dan keert wel haest het zwaert weêr in de scheê.
Dan plukken wy de vrucht van uw bedryven.
Zo blyv' de band der eendragt vast van duur!
De lantman zaei' en oogste zonder kommer!
Hy voer' gerust zyn vruchten in de schuur!
Of kweele een liet, gezeten onder 't lommer
Zyns vryen hofs, tot roem van uwen naem!
Van NASSAUS naem, die haet en nyt braveere!
Die eeuwig zweeve op Wieken van de Faem!
Uw Stamboom bloei' in onzen tuin vol eere!
Uw tweede ziel, uw trouwe Gemalin,
De Kroonprinses van 't Zegeryk BRITANJE,
Die zugt en lust van uw oprechte min,
Verblyde u met een' Erfprins van ORANJE!
Zo roemen wy in 't wettig heldenbloet
Der GEORGEN en doorluchte KASIMIEREN!
Zo staen wy pal in voor- en tegenspoet
Met helm en speer als regte Batavieren!

Zo worde o Helt! uw deugt in 't eint beloont,
Als de Eeuwigheit U met haer Glori kroont.

GERARD LE MAIRE, *M. D.*
Aan wien de *Goude Medaille* van
Philomusus is toegekend.

No. 20.

LIERZANG
TER GEBOORTE
VAN
ZYNE HOOGHEIT
WILLEM DEN VYFDEN,
ERF-PRINSE VAN ORANJE EN NASSAU ENZ. ENZ. ENZ.

Staak, Nêêrland! ftaak uw hygend ongeduld:
Uw wenfch, der Britten béé, Germanjes hope,
De Kriftenzugt van 't Godgewyde Europe,
Ziet deeze dag, dit zalig' uur, vervuld.
Een heilmaar dryft op weitze Oranjevaauen,
En juicht van maft, en veft, en torentrans:
De blydfchap gaat in 's Gravenhaag ten dans
Op hofmuzyk van lieve kindertraanen.
Godt ziet ons aan: wy zien een' Frizoos Zoon;
Een fteun van Batoos Staat en Georges Troon.

„ Daar

„ Daar ligt myn liefde in Nèêrlands bakermat:
„ Een Zoon, van mynen God voor 't Land verbeeden.
Zoo, dunkt my, vloeit des dankb'ren Frizoos reden;
Terwyl hy 't agtbaar oog, van ootmoed nat,
Ten hemel slaat, en zugt: „ O Eeuwige Armen
„ Van Nassauws hulpe! o hulp van Nederland!
„ Verbonds-God! kweek, uw liefdens onderpand,
Myn vrugt, om Kerke en Vryheid te beschermen!
„ Uw hand verhief myn' stoel; Gy stelt hem vast.
„ Van U is eere in druk, en lust in last.

„ Daar ligt myn troost, myn oog, myn levens lust
Zegt Eng'lands Kroonprinses en Hollands Moeder:
„ Kus Carolyntje! kus uw' lieven Broeder!
„ Neen wagt; myn liefde is nimmer moê gekust:
„ Hoe zal ik U in bei myne armen streng'len
„ O beelden van uws Vaders fier gelaat!
„ Wen Hy voor uwen roem te velde gaat,
„ Om lauwers met olyveblaên te meng'len.
„ Haal verwen aan! straks zette ik Hen en My,
De *Moederliefde*, in eene schildery'.

„ Sus! sus! myn Prins! slaap Heertje van den Haag!
Zingt Carolyn „ wy zullen zamen ryen
„ Naar Scheveling, daar ik (wil 't vader lyen;
Ai! schrei er tog niet om!) de kroon van draag.
„ Myn handje zal uw wiegeband versieren
„ Met paarlemoer, en blinkend zeegewas.
Dus kout het Kind, en 't kouten koomt te pas,
Wen wy den roem aan digtgedagten vieren:
Beidt Hem de Haagsche Olymp voor zyn Jupyn;
Zy kan van Hollands reê de Venus zyn.

Verbeelde ik 't my? hoe is 't? Prinses! gy leidt
My naar de wiege. Ik zie, ik ken het weezen.
Daar is een vonk uit Vaders oog te leezen;
Hier fpeelt een trek van Moeders Vrindelykheit.
Een zagt gezag, in fiere aanminnigheden
Gedommeld, lokt myn liefde en eerbied uit.
Groei Annaas lieveling! groei Naffauws fpruit!
Regeer, door onze wet, en uwe zeden,
Volftrekt in ieders harte, in ruft en vrêe!
Uw dagligt breng' Saturnus heil-eeu mee!

Gy toont me, ô Carolyne! Oranjes Zoon:
Hoe zal ik voor die gunfte u beft bedanken?
All', wat uw Digter heeft, zyn hart en klanken,
Der konft gewyd; maar 't vleyen ongewoon.
En mag ik evenswel U iets vereeren,
Behalven liefde en onderdanigheid,
Die 't Nèèrlands hart op tonge en daaden fpreidt,
Vergun my de eere om u een vers te leeren.
't Gaat wel; een lachje neemt myn uitbod aan;
En ik de liere, om hooger toon te flaan.

Triomf! Triomf! der Graven fiere Haag
Teelt prinfen voort, en groent in guure tyden.
De Krygsmaand, aêrs gevloekt van ramp en lyden,
Zy aller maanden eer! Haar fchedel draag'
In ftéè van lauwerier, Oranjeblaêren!
Zy fchenkt een kroonjuweel aan Nèèrlands hoed;
Een Heldenzoon, wiens mannelyke moed
Zyn Stam, een' Mavors Stam, zal evenaaren.
Wees welkom blydfte dag van Nèèrlands Staat!
Wat middag fpelt uw fchoone dageraat?

Oranje

Oranje kust een' Zoon; en Batoos hoop'
Kusse in hem overlang een teed'ren Vader!
Bond Karels keur de zeven pylen nader;
De Hemel hegtze vast door dierder knoop.
Pluk Néêrland! pluk dier Eensgezindheids vrugten!
Waar van de Oranjetelg, op uwen grond
Geschooten, reets de bloei heeft in den mond!
Kweek haaren wasdom aan met liefdezugten!
Zend hemel! zend uw lievend Hofgezin
Ter wiegewagt! Myn Frizo ligt 'er in.

Oranje kust een' Zoon. O Eeugety
Der Vryheid! die, gehuwd aan Nassauws degen,
By Frizo Kroon en Scepter op kan weegen,
Wat zetge Néêrlands Maagd al luister by?
Onwinbaar door dit godlyk Vryheids teken,
Den duur van Nassauws nàam, haar beukelaar,
Ontzietze niet, op dreigend lyfsgevaar,
De lieve Vreê uit 's Vyands vuist te breeken.
Zend Hemel! zend uw magtig Hofgezin
Ter wiegewagt! haar Welvaart ligt 'er in.

Oranje kust een' Zoon. Godsdienstigheid,
Door dezen naam ter kerker uitgetoogen,
Betreedt, in feestgewaad, met lachende oogen;
't Gezuiverd Heiligdom. De Hoop geleidt
De blanke Jezus Bruid, en schoort haar treden.
Heur Nardus ryst van 't dankend lofaltaar
Op eene zugt: „ O Levens-Vorst! bewaar
„ Het leven van den Vorst; zyn ziele, en zeden!
„ Zend Hemel! zend uw heilig Hofgezin
„ Ter wiegewagt! Myn Schuts Heer ligt 'er in.

Oranje kust een' Zoon uit Annaas schoot.
Georg, der Britten Eere, Europes leven,
Wordt voor zyn hulpe, een prinsegift gegeeven;
Een Neef, meer waard, dan sterktens, heir, en vloot,
Georg . . . maar hoe 't de Zuig'ling reikt, op 't hooren
Van 's Grootevaders naam (wat werkt het bloed!)
Hem, over zee, zyn handjes te gemoet;
Als wou hy mêe 't gemeen vertrouwen schooren.
Zend Hemel! zend uw Eng'le Hofgezin
Ter wiegewagt! 'Er ligt een Willem in.

Oranje kust een' Zoon; Germanje een' Vorst;
Die 't heilig Ryksbelang zal onderschragen;
Het vry Geloove op heldenarmen draagen;
Den Duitschen Ryn, met Roversbloed bemorst,
Ten perk en paal der Fransche kroondorst zetten,
En, brouwtze kryg, eens toonen, dat Hy mêe,
Als Willem voor den Vyfden Karel dêe,
Voor de eer van Stevens kroon 't rapier durft wetten.
Zend Hemel! zend uw Vorstlyk Hofgezin,
Ter wiegewagt! 'er ligt een Ryks-Vorst in.

Oranje kust een' Zoon! Oranje een' Zoon!
Juicht Amfitrite, en alle Waterschaaren,
Den aardbol rond, op schitterende baaren,
In schâàu van Neêrlands vlag en Waterkroon.
All' 't zeevolk gaat ten rei! de golven kooken
Door vreugdevuur; het donderend kanon
Groet in 't Kanaal het scheepryk Albion,
En dekt het Leliligt met sulfersmooken.
Zend Hemel! zend uw strydbaar Hofgezin
Ter wiegewagt! Myn Zeevoogd ligt 'er in.

Myn

Myn Heirvoogd mêê! roept Veldheer en Soldaat,
En zweert Hem hulde en trouw by Frizoos stander.
Myn lust en rust! roept ieder Nederlander,
Dien 't algemeen belang ter harten gaat.
Hoe moogt gy dan uwe Adelaare wieken,
Myn Groningen; verheugd slaên tegens een;
En, daar U 's Vaders ligt zoo lang bescheen,
Den Zoon begroeten in zyn uchtend krieken?
Zend Hemel! zend uw, eeuwig Hofgezin
Ter wiegewagt? myn Erfvoogd ligge 'er in!

L. TRIP.

3
17—43.
10

No. 21.

DEN Isten PSALM,

GElukkig hy, die nimmer in den raad
Der Zondaars treed, hunn' ommegang versmaad,
Die zich niet plaatst in het gestoelt der Zotten,
Of die met God en met den Godsdienst spotten,
Maar 's nagts en 's daags al zyn gedagten zet
Op 't heilig woort van Godts volmaakte wet.

Hy zal zyn kruin verheffen als een Boom,
Die weelig groeit naast een' kristallen stroom,
Die, diep geplant, weerstaat aan onweers vlagen,
En tydig vrugt in overvloed zal dragen.
O waare vreugd! op 't pad van zulk een mensch
Treed het Geluk, en voert hem naar zyn' wensch.

Maar als het kaf, verstrooit door een' Orkaan,
Zo zal het eens met de Godlozen gaan.
Hoe zouden zy bestaan voor 't oog der Vromen,
En 't zwaar Gerigt des hoogsten Gods ontkomen?
De Heere leid de Vromen naar zyn Erf
Terwyl de Boze op 't pad is van 't verderf.

Jr. W. VAN HAREN.

No. 22.

BELYDENIS
VAN DEN
KONING VAN POLEN.

Ik zweer nu gantschlyk af
Lutherus tot in 't graf
'k Belach ja ik bespot
Lutherus zyn gebodt
'k Verfoey nu meer en meer
Martini Luthers leer
En uit myn land moet voort
Al wat aan Luther hoort
Ja 'k zeg wie Luthers sterft
Gewis den Hemel derft

Het Rooms geloof en leven
Blyft my in 't hert geschreven
De oorbiegt en de mis
My zagt en heilzaam is
Al die 't met 't Pausdom hou'en
Daar wil ik op vertrouwen
De Roomsche Priesters magt
Bescherm ik nu met kragt
Het Hemelryk beërft
Die Rooms is en Rooms sterft

* * *
* *
*

No. 23.

No. 23.

NIEUWJAARS-WENSCH;

Gedaan op den Amsterdamschen Schouwburg; door een Acteur van den zelven.

(Waarin de Letter R niet gebruikt wort.)

Aan de Regenten.

GY, die dees Landsdouw laat beploegen;
Aan wien de toezigt en de vlyt
Op deze plaats is toegewydt;
Ontvangt myn wenschen met genoegen:
Leeft lang gezond na dezen dag!
Uw goetheit, die wy lang beschouwden,
En altyt in hoogagting houden,
Blyv' zo bestendig als ze plag.

Aan de Aanschouwers.

U alle moet, gelyk wy hopen;
De Koopmanschap gaan na uw zin;
Want hebt gy-luy geen goed gewin;
Dan kuntge ook niet veel Loodtjes kopen:

Dog als 't Geluk u zo veel schenkt,
Datge eind'lyk zult' na dees myn wenschen,
Gelukkig leven', goede Menschen,
Dan wensch ik; datge om ons ook denkt.

Ik wensch U (want ik kan niet geven)
Zo veele zakken, vol met Geldt,
Als elk van u-luy dagen telt,
Dan kuntge mooy gemaklyk leven;

En eind'lyk wensch ik tot besluit:
Leeft lang gezond! Myn wensch is uit.

No. 24.

DEN IIIden PSALM.

Hoe meerdert het getal
O God! van die myn' val
Des nagts en daags bedoelen;
Een meenigte is te veld
Om 't uitterste geweld
Aan my te doen gevoelen!

Zy zeggen, vol van kunst:
„ Des Allerhoogsten gunst
„ Is van hem weg genomen.
„ Die Goddelyke magt
„ De grontslag zyner kragt,
„ Is ons niet meer te schromen.

O neen, de Heere ontviel
Nooit myn benaauwde ziel;
Hy styft myn geest en handen.
Gy zyt myn schildt, myne eer'
O God, der Heeren Heer,
En doet myn moed nog branden!

Ik riep in nood tot hem,
Hy hoorde myne stem
Op Zion, zyne woning.
Ik sliep, hy wekte my,
Myn geest kwam weder by,
God trou[illegible] en hielp den Koning.

Met

Met zulk een hulp voel ik
Voor duizenden geen schrik,
Al bragten berg en dalen
Tien-duizenden in 't veld,
De God, die my verzeld
Zal my doen zeegepralen,

Rys Heere! 't is weer tyd,
Gy, die de straffer zyt
Van die myn ramp bestoken.
Gy hebt altyd tot pyn
Dier monsters vol fynen
Hun tanden uitgebroken!

Ach dat uw Zeegen daal'!
En gantsch uw Volk bestraal'!
Tot smart van die 't zal moeijen.
O God, gy zyt de bron
Daar alle heil begon
En eeuwig uit zal vloeyen!

Jr. W. VAN HAREN.

No. 25.

HET SCHYNEND SCHOON VAN STAF EN KROON

ELk heeft gebiedens lust, elk tragt na hooge staten,
Na eer en tytels, glans, na myter, staf en kroon,
Na Bisdom, Graaflykheit, en ryken boven maten:
Elk wil gelyk een Godt hier bouwen zynen troon.

Indien

Indien dit heil aanbragt, ik woud 'er ook na streven,
Om ampt by Vorst of Graaf of Koning te bekleên:
Maar overmits dit heil aanbrengen kan nog geven,
Versmade ik eer en staat, en acht van allen geen.

Wat zeg ik, zyn dan niet Monarchen, hoog geboren,
Als met den heldren glans eens Godheits aangedaan,
Dien zelden huns gelyk, of niemant koomt te voren,
Kan ergens zaligheit dit heil te boven gaan;

't Is waar, ik laat het toe, datze uiterlyk voor de d'oogen
Met wolken zyn omringt van eere en majesteit,
Maar innerlyk in 't hert is 't niet dan waan en logen,
Is 't niet dan slaverny, druk en elendigheit.

De kroon, al schyntze een zon van gout en diamanten,
Is hun een lastig pak: de zyde en purpre dragt
Hun dient tot ongemak; de dienaars en trawanten
Hun 't harte beven doen van zorge dag en nagt.

De scepter zynze moê te handlen en te dragen,
Om dat meer ryken niet staan onder hun gebiet,
Is d' eene waereldt haar, en horenze gewagen
Van 't ander waerelts ryk; zy huilen van verdriet.

Zyn d' onderdanen veel, veel valt 'er te bestieren;
En na de volken zyn in zeden onderscheên,
Zy onderworpen staan elks zeden en manieren,
Of d' een of d' ander raakt te ligtlyk op de been;

De most hun edick is, hoe zoet en uitgenomen.
Banket nog Venezoen hun honger niet verzaat.
's Nagts als een ander rust, zo schiet hen in de droomen
Dat iemant na de kroon, of naar hun leven staat.

De vyanden zyn veel van binnen of van buiten,
Is 't één rumoer geslist, het ander dat ontstaat,
Van buiten dienen zy des vyands heir te stuiten,
Van binnen toe te zien voor oproer of verraat,

Zo hen de zegen mist van hoog geboren zonen,
Of is 'er maar een vrugt, zy zorgen voor misval;
Zyn ook de kindren veel, zy duchten om de kronen
Een bloedig streng gevegt ten leste volgen zal.

In 't kort zo gloryryk, en heerlyk als ze schynen
Door 't uiterlyk gelaat, zo deerlyk wederom
Hun innerlyk in 't hart doorprikkelen veel pynen,
Behalve datze op 't lest verwelken als een blom,

Als d' onverwagte doot genaakt tot hun paleizen,
En aan hun poorten klopt, die nauwlyks opgedaan,
Een droeve stem ontmoet: 't is tyt, gy moet verreizen;
Monarchen maakt u reê; 't is hier met u gedaan,

Daar vangt het zuchten aan met uitgestorte tranen;
Vaar wel myn heerlykheit, vaar wel myn waerelts ryk;
Houdt van aanbidden op, myn knielende onderdanen,
Myn zon is laag gedaalt; myn glory valt in 't slyk,

Dan zynze min nog meer als de armst der bedelaren,
Die om een kruimken broots voor hunne traly badt.
Indien de balzem 't lyk mogt voor 't verrotten sparen,
Dit mogt al 't voordeel zyn, 't geen nog een Koning had,

Wech dan met d' ydelheit, daar zo veel duizend menschen
In stellen 't hoogste goet en 't alleropperst heil;
Wort vorsten uw's gemoets; wat wilt gy schooners wenschen;
Dees deugt is ongemeen, nogtans voor ieder veil.

Een

Een magtig Koning is 't, die zyn verdurven lusten
Zig onderworpen heeft, en over hen gebiet;
Die zyn gemoed bezit in stilheit en in rusten,
En buiten 's hemels wil niet anders wil als niet.

Een zulke draagt in zig zyn Koningryk besloten,
Een zulke vint in hem 't geen hy in Gode zogt,
Door uitgaan van zig zelf, en door zig zelf t' ontbloten,
Hy als gezegent heel het aartryk aan zig brogt.

Vermits men zulk een heil onwettig niet mag erven,
Dat is, ten zy men daal van 't Goddelyke bloet;
Is 't wonder dat dan veel' dees hoogheit moeten derven,
En dat men zelden vint een' Koning na 't gemoedt?

Verlies u zelven dan, en wort uit Godt geboren,
Indien gy anders haat der zonden slaverny,
En uwe Vryheit lieft, zo wort gy uitverkoren,
Gezaligt en gezalft tot zulk een heerschappy.

Dit zong ik daar ik lag, gerust en onbekommert,
Van d' uitgestrekte eik beschaduwt, en belommert.

J. VAN VONDEL.

No. 26.

HET MENSCHLYK LEEVEN.

Optima quaeque dies miseris Mortalibus aevi
Prima fugit, subeunt morbi tristisque senectus,
Et labor, & durae rapit inclementia mortis.

HElaas, helaas! hoe vlieden onze dagen,
Hoe spoed zich ieder uur met onzen luister heen!
Hoe flaauwe vreugd, hoe bittre plagen,
Hoe min vermaak, hoe veel geween!

O dier.

O dierbaar perk van drie tot zeven jaren,
Als ieder voorwerp 't oog bekoord, het harte streelt;
Och of ze zonder einde waren
Als alles lacht, als alles speelt!

Beminlyk Kint, speel, nuttig u deeze dagen,
Want 's Waerelds Grootheid schaft aan ons 't genoegen niet
Dat u, door uwen houten wagen,
En door uw kaarten huis geschied.

Haast zal men u door strenge Meesters leeren
Wat taal Demosthenes verkondde in Pallas Stad,
En Cicero voor 's Waerelds Heeren
Toen Rome nog de Kroon op had.

O moeilyk werk, benaauwde en pynlyke uuren!
Ze is maar een schets, deez Roê waar meê men u kastyd,
Der slagen die ge eens zult verduuren
Van 't stuursche Lot in later tyd.

Wat open veld verschynt daar voor onze oogen?
O Jongeling hoe werkt uw geest, hoe kookt uw bloed!
De Driften, in het hart gevlogen,
Ontsteeken een' ondoof b'ren gloed.

Jaa, goot gy dan de onafgepeilde stroomen
Des Oceaans daar op, gy bluschte 't vuur niet uit!
Hoe zal de Reden het betoomen,
Zy, die haare oogen pas ontsluit!

Gelyk Aurore in 't Oosten doorgeblonken,
Jaa, nog veel schoonder staat de Wellust in haar praal!
Haar adem is de pest. Haar lonken
Verdelgen als de Blixemstraal.

In zulk een stryd ziet gy de dagen klimmen;
Gelyk het fris gebloemt zich opheft in een Tuin,
En word een Man. Maar ach, wat schimmen
Omcingelen op nieuws uw kruin?

Nu vlugt de slaap reeds in den vroegen morgen;
Jaa, zomtyds heeft de nagt geheel voor u geen rust:
Vermoeden, vrees, wantrouwen, zorgen,
Verdoven kennis, yver, lust:

Nu ziet ge eerst klaar de broosheid aller dingen;
Hoe min het wuft geluk naar breidel hoort en toom;
En hoe de staat der Stervelingen
Gelyk is aan een vlugge Droom.

Terwyl de Vreugde u bloemen schynt te geven;
Ach zieldoorgrievend nieuws! ontrukt u 't Lot een Vrind,
Een Vrouw beminder dan het leven,
Of 't waardste pand, het liefste Kint.

Vlugt dan, reys vry naar afgelegen Staten:
Zeil door de Middel-lyn naar 't verre Zuider Land;
Hun denkbeeld zal u nooit verlaten,
Het staat, het wagt u reeds op 't strand.

De Droefheid is gelyk aan wreede Dieren;
Verwoeder dan een Leeuw in netten styf verwart;
Doorknagende als een Worm de nieren,
Verscheurende als een Gier het hart.

Wie koomt daar aan, vermoeid en neergebogen?
Zyn Wenkbraauw is gelyk aan 't ingaan van den nagt;
De glans der Maan is in zyne oogen;
Zyn kruin is 't zwerk met sneeuw bevragt.

'T Is de Ouderdom. Waar mag hy toch op wyzen?
Wat teekent hy daar ginds met zynen vinger af?
Wat hoop van Aarde doed hy ryzen?
'T Is 't Eind van alles; 't is het graf.

Hoe Veelen is nog min geluk beſchoren,
Die de yzere Armoe fel met ſcherpe tanden byt;
Die nagt en dag het kermen hooren
Van 't teeder kint, dat honger lyd.

Heeft de Aarde dan geen voedzel voor ons allen?
O Hemel! .... And'ren prangt een lighaams kwaal, en doet
Hen 't leven onverduurbaar vallen!
In 't midden van den overvloed.

Zomwylen rukt voor 't eind van uwe dagen,
Fortuin uw ſtaat ter neer, gelyk men in het Woud
Een hoogen Eyk om ver' geſlagen
Na 't woeden van den Wind aanſchouwd.

Dan word een Dwaas op uwen ſtoel verheven:
'T Gewelt verwoeſt uw Erf. De Laſter verft uw kleed
Geen Vriend durft zich naar 't huis begeven,
Daar 't bleek Gebrek de vloer betreed.

Wat is de Menſch, hoe magtig, hoe vermetel?
Genaakt het uur, al ſtaat een Heir rondom het Hof,
De Koning valt van zynen Zetel
En word een handvol aſchen ſtof.

Gy, gy alleen, oneindig Opperwezen!
Gy, Vader en Monarch van al wat was, en word,
Hebt geen verandering te vreezen
Nog dat uw Scepter zy verkort.

D' oude Eeuwen die voor 't Menschdom gansch verdwynen,
En zy, die zullen zyn in later tyds gewrigt,
O God! die roept ge, en zy verschynen
Te zamen voor uw aangezigt.

Gy ziet hen voor uw' Zeetel henen dryven
Als kielen, langs de Zee genoopt door wind en vloed.
De eene is bekroond met Vreede-Olyven,
En de andere bevlekt met bloed.

Gy hebt den Tyd van de Eeuwigheid gescheiden,
Gy hebt zyn Vleugelen met uwe hand gewrogt,
Op dat hy niet te lang verbeiden
En niet te snel vervliegen mogt.

Het Noodlot zit geknield voor uwe voeten,
En leest in 't heylig boek uw onweerstaanb'ren wil:
Maar als uwe ogen het ontmoeten
Veranderd alles, of staat stil.

Daar 't eeuwig Licht een Zee verspreid alle uuren
Van heil en van geluk uit 's Allerhoogsten schoot,
Daar kan geen rouw, geen droefheid duuren;
Daar vlugt de smart, dáar sterft de Dood.

W. VAN HAREN.

No. 27.

DE VLIEG.

AArdig Vliegjé, rap van leden,
Teder Diertje, ryk verciert,
Wat is, bid ik u de reden,
Dat gy om myn kaarslicht zwiert?

Heeft

Heeft zyn luister u bevangen?
Deed zyn glans uw oogjes aan?
Schepzeltje, staak uw verlangen,
Rep uw wiekjes van dees baan.

't Licht dat u houd opgetoogen,
Schynt u helder toe, 't is waar;
Maar, helaas! gy word bedroogen:
't Is vol hitte, vol gevaar.

Koomt gy nader, 't kost u 't leven;
't Is een vlam die u, terstond,
Zal meêdogenloos doen sneeven,
Nedervellen op den grond.

Vlie dan daar ze u niet kan schaden.
Staak voor ditmaal uw gebrom,
Gonzertje! ei, laat uw toch raaden,
Keer u naar de wanden om.

Blyf daar rusten, tot den morgen
Ongevaarlyk licht verspreid;
Roer uw vlerkjes, zonder zorgen
Dan met nieuwe vrolykheid.

Heeft myn zeggen geen vermogen?
Snorkt gy roekeloos noch voort?
Blyft gy noch al onbewoogen,
Door die toverylam bekoort?

Noch eens, noch eens, hoor naar reden:
't Geen u streelt is enkel schyn.
Ach! daar stort hy naar beneden,
Krimpt van smart, en sterft van pyn.

Dwaze mensch, die, wuft, uw zinnen
Door 't bedrieglyk fakkellicht
Van de weelde, laat verwinnen,
Zie uw beeld hier opgericht.

Rede leert dien gloed u myden,
Godvrucht wyst u beter spoor:
Beiden zien zy zich bestryden,
Beiden weigert gy gehoor;

Tot uw drift, niet in te toomen,
U, elendig, om doet koomen.

P. R.

No. 28.

GRONDREGELS TOT EEN VERSTANDIG GEDRAG.

Geef aan uw' Schepper steeds dat gy hem zyt verpligt.
Bedenk u wel voor dat ge iets van belang verrigt.
Verkeer niet anders als met menschen roemenswaardig.
Zyt op uw' gaven, hoe uitmuntend, niet hoovaardig.
Voeg naar 't gevoelen van een ander u altyt;
Sta met beleeftheit af wanneer men 't u bestrydt.
Geef agt op alles wat men zegt ten uwen voordeel,
En houdt u niet als had gy veel verstand en oordeel.
Spreek nooit met iemant van het geen hy niet verstaat.
En zyt opregt in al uw reden, raad en daadt.
Geef niemant ooit uw woort dan met een goede meening:
Beloof niet roekeloos, dat strekt u tot verkleening.
Zyt deugtzaam: Zyt beleefd, en niet verwyfd van taal,
Ontvangt uw' naasten met een vriendelyk onthaal.
Zyt niet gemeenzaam, maar wel minzaam in elks oogen.
Beslis geen zaak voor dat gy die hebt overwogen.
Mint zonder eigenbaat. Vergeef met edlen moedt.
Zyt onderdanig aan die meerder zyn; maar doet

Het

Het niet lafhertig. Tragt elks vrientschap te bewaren.
Dringt u in geen Proces, maar laat geschillen varen.
Moet gy belonen, laat het rykelyk geschiên:
En leen gulhartig, dog met onderscheid aan wien.
Wil nooit eens anders zaak doorwroeten; houdt met zorgen
Uw eigen, zonder veel gemaaktheit, steeds verborgen.
Op welk een wys gy u ook wilt vertonen, laat
Het zonder trotsheit zyn, en zonder overmaat.
Voorkoomt verdriet, het kan een schrandre geest bepalen;
En doet het uwe nooit op andren nederdalen.
Heb meedely met hem dien gy in rampspoed vint.
Verschoon gebreken: en zyt een getrouwe vrint.
Alwaar de twist regeert, wil daar van vreede spreeken,
En wilt u nimmer dan door groote weldaên wreeken.
Bestraft met zeedigheit. Prys zonder vleyery.
Boert matig; en verdraag ook boert en jokkerny.
Agt elk in zyn beroep. Wil alles wel bezeffen;
En niets berispen om uw zelven te verheffen.
Verwyt geen mensch den dienst dien gy hem hebt gedaan,
Maar laat dien in den rang van uw geheimen staan.
Hebt gy een arme vrient, zo onderstcun hem spoedig;
En toon u, zonder veel verspilling, edelmoedig.
Bepaal in hun geboorte uw' toorn en ergernis.
Spreek nooit van iemant kwaad als hy afweezend is.
Zyt steeds erkentelyk, en schuwt de ondankbaarheden.
Speel om vermaak, en zyt niet om 't verlies te onvreden:
Spreek weinig, maar denk veel. Doet niemant iets te kort.
Houdt steeds in achting all' wat u gegeven wort.
Valt d'armen schuldenaar niet hard, heb meedelyden.
En zyt bedaard en welgezint ten allen tyden.
Benydt uw' naasten nooit in zyn geluk: En houdt
Altoos verborgen 't geen men u heeft toevertrouwt.
Beroem u nergens op, en tragt geheim te wezen,
Zo hebtge 't los gesnap van andren niet te vrezen.

Moet gy gehoorzaam zyn, betoon een zagt gedult;
En schuw de Hoogmoet daar gy zelf gebieden zult.
Wil u van valsche Trouw, en Wellust steeds onthou'en;
Van Luyheit, Vrekheit, Haat, van Dronkenschap en Vrouwen.
Eert Lieden van verstand, verdienste en deugt; en zet
Den omgang met die Bloem des Volks u tot een wet.
Ontvang, en weiger; vraag beleeft en ingetogen:
En eerbied overal de hand van 't Alvermogen.

No. 29.

DE SCHOONHEIT.

WAt al gevaar en zorg is aan de Schoonheit vast!
Een lighaam overlaên van schoonheit, strekt een last
Ondraaglyk voor de ziel, die onder 't pak gaat stenen,
En hoeft een' sterken staf van deugt om op te lenen,
Indienze 't ongeschent en zonder ongeval,
Langs 't glibberige padt des levens torssen zal:
Want Schoonheit staet ten doel van elks bekoorlykheden,
Een ieder vlamt 'er op: men vleitze met gebeden,
Bezit van eere en staat, genot van weelde en vreugt.
De schoonheit, dan getreên in 't bloeienst van haar jeugt,
Is reukeloos, en teêr, en laat zich licht verleien
Van 't lockaas, daar bedrog haar loos mee weet te vleien:
Dus kiestze schynbaar goet uit eenen dommen zin.
En slaat verblint en wulps den ruimen doolweg in,
Wiens ingang lieflyk schynt in 't eerste, maar in 't ende
Hoe langer enger wort, met doornen van elende
En zwarigheên begroeit, wanneer men, met beklag
En tranen voorgesleurt, niet weêr te rugge mag.

J. VAN VONDEL.

No. 30.

LIERZANG
AAN DE
VRIENDSCHAP.

(Het Engelsch gevolgt.)

O Schoonheit, wier aanminnig wezen
Ons doet uw hemelsche afkomst leezen!
Door wie all' wat wy 't naauw, 't veranderlyk toneel
Des levens zien tot cierzel strekken;
All' wat rechtschapen vreugd kan wekken,
Den armen sterveling gelukkig viel ten deel!

O Bron, waar uit de reine vlieten,
Der nimmer stille stroomen schieten,
Wier onderscheiden nat de wetenschap vergaêrt
In kruiken aan 't verstand geheiligt,
Daar 't voor verderving blyft beveiligt,
En geen verandring lyd in geur, in kracht nog aart!

Een ryk gesticht, alom gepreezen,
Is, u ter eere, in top gereezen:
Hier word de schat bewaard van Rome en Griekenland:
Hier is de Kunst ten throon verheven,
Het Zangchoor een verblyf gegeeven,
Bevalligheit gehuwt aan 't vindingryk verstand.

't Verwildert Menschdom, woest van zeden,
Geneigt tot ruuwe uitspoorigheden,
Stoof woud en bosschen door, als roovers zaamgerot;
Begaf zig, mat van om te dwaalen,
Van 't schuw gedierte te achterhaalen,
Ter rust in berg-spelonk of dicht bewossen grot:

Maar

Maar toen uw ſtem zyn aandacht wekte;
Haar kracht, als Orfeus lier, ontdekte,
Wierd ſtraks, door dat geluid, de dierſchheit overmand;
De Menſch, verwondert, opgetogen,
Geleenigd door uw zangvermogen,
Verliet zyn wreed bedryf, ſloeg nutter kunſt ter hand;

Men zag in 't hard bevrozen harte,
't Geen 't ongevoeling marmer tarte,
Een glinſterende vonk van mededoogenheit,
Waar uit, toen gy uw wieken roerde,
En liefdewint naar binnen voerde,
Welhaaſt een reine vlam wierd door de borſt verſpreid.

Gy bond de zielen aan elkander,
Deed de een gevoelig zyn aan de ander:
Men zuchtte toen voor 't eerſt gezellig met elkâêr:
Men zag, door 's naaſten ramp gedrongen,
De traan-fonteinen 't eerſt ontſprongen,
En wierd om 's naaſten vreugd voor 't eerſt toen vreugd gewaar.

De Menſchlykheit, zoo lang bezweeken,
Begon toen 't hooft om hoog te ſteeken:
Beleeftheit wierd alom verwelkomd en begroet;
Haar volgde een ſtoet van heuſche Zeden:
De deugd wierd y'vrig aangebeden,
En veſtigde haar' troon in 't welbereid gemoedt.

Het wraak vuur, woedende uitgebroken,
Door gramſchapspulver aangeſtoken,
Wierd, op uw blyde komſt, ô Vriendſchap! uitgebluſt:
De ziel wierd langer niet bevochten,
Van een geſcheurd door woeſte tochten;
De haat, de tweedragt week voor vreedzaamheit en ruſt.

De

De gloed van uw bekoorlykheden
Bragt zelfs 't bloeddorſtig hart tot reden;
Een wreev'lige Aards-tiran (*) zag u met eerbied aan:
Uw invloed deed zyn wreedheit wyken,
Hy [illegible] u waare liefde blyken,
En leerde ſtraks de taal van 't bang gemoedt verſtaan.

Waar gy elendigen hoort klaagen,
Waar, onder 't wicht van felle plaagen,
De droeve ſterveling verdrietige uuren telt;
Of waar een reeks van ongelukken
't Getroffen hooft ter aarde drukken,
Daar ziet men ylings u ter hulpe heen geſneld.

Geheel vervuld van mededogen,
Toont gy u balzemend vermogen:
Gy ſtilt het kloppend hart, verzagt de ſcherpe wond.
Het foltrend heir der tegenheden
Verlaat zyn prooi, wykt voor uw ſchreden
Als nare ſchimmen voor den blyden morgenſtond.

Wat moet ik hier dan meeſt waardeeren,
Wat, Vriendſchap! van uw hand begeeren?
Wat anders dan een brav', oprecht en deugdzaam Vrind,
Aan wien ik, zonder agterhouwen,
Myn hartsgeheimen moog vertrouwen;
Dien ik, in vreugde en rouw, altoos denzelfden vind.

Doe dan d' ontrouwen ſtoet verdwynen,
Die, als de voorſpoeds-ſtraalen ſchynen,
Gelyk het bloedloos heir, zyn weitſche vlerken toont,
En gonſt en dartelt om ons henen,
Maar, als dat licht heeft uitgeſcheenen,
Verandert en vergaat, voor altoos 't oog ontvoerdt.

S. C. S.

(*) Dionifius van Siracuſe.

No. 31.

De PHARIZEEU en TOLLENAAR.

O Bybeldichtkunst, die wel eer
My noopte om rustig op te zingen,
Hoe Jesus magt 't onstuimig meir,
En 't woên der winden kon bedwingen;
Bestraal myn digtnimf, die, geleid
Door heilige Voorzigtigheid,
Het beeld der Ootmoed poogt te treffen,
Daar zy, voor 't Godlyk oog verneerd,
Zich voelt van 't zonden-pak ontheffen,
En op de Schyndeugt triumpheert.

't Gaat wel: uw invloed geeft haar kragten:
Zy, met heur heilgidze aan haar zy';
Snelt reeds op vleug'len van gedachten
In haaren togt den wind voorby:
Thans slaat zy de oogen naar beneden,
Krygt d' eer der Palestynsche Steeden
En Zions Tempel in 't gezigt:
Ja hoort alreeds, op blyde wyzen,
Uit dat verrukkend praalgesticht
Het koorgezang ten hemel ryzen.

Daar strykt ze neêr. Wat Majesteit
Houd thans heur aandagt opgetogen?
Zy dwaalt in al de heerlykheit
Van bouw-cieraên en kunstvermogen:
Nu treed zy, met bedaarden zinn',
Der Joden ruimen Voorhof in,

Waar

Waar 't ſtreng Ontzach met heilig vreezen
Aan Gods gewyden dorpel waakt;
En biddende Eerbied 't Opperweezen
Met een verbryzeld hart genaakt,

Godvruchte Schaar, ons binnentreden
Stoor uwen ſtillen aandagt niet!
Verſchoon myn zangſter, daarze uw zeden
En Godsdienſt van naby beziet!
Maar gy begunſtigt reeds haar pogen:
Uw ernſt noopt heur gering vermogen;
Wel aan, zy ſpant de zedeſnaar'
En kieſt, met eedlen ſchroom bevangen,
Den PHARISEEU en TOLLENAAR
Tot onderwerpen van haar zangen.

Wat ſtraalt een kenbaar onderſcheid
Uit hun byzond're wezenstrekken!
Wat is hun beider werkzaamheit
Uit hunne houding klaar te ontdekken:
De Farizeër, hoog van ſtaat,
Praalt in een deftig lang gewaadt,
Welks hals en hand en onderboorden
Met breede Cedels zyn bezet,
Vercierd met eene reeks van woorden
Uit Moſes ſtout verkragte wet.

Wat bly genoegen verft zyn wangen,
Ten blyk' hoe hy zich zelf behaagt!
't Is of de man al 's volks belangen
In zyn gezwollen boezem draagt!
Geen wonder: by het gros der Jooden
Word hy om 't houden van geboden,
Schoon vaak door 't dwaas vernuft bedacht,
En duizend tempel-plechtigheden,
Die 't Bygeloof godsdienſtig acht,
Schier als een heilig aangebeden.

Dus

Dus [illegible]
In eer en achtbaarheit te styven;
En dekt met zulk een schône [illegible]
Een hart vervult met wanbedryven:
Zo maakt een graf dat met een naald
En kunstig marmer beeldwerk praalt,
Voor 't oog een prachtige vertoning;
Maar die 't gezicht naar binnen leid
Vind slegts een akelige woning
Vol beend'ren en onreinigheid.

Dan 't lust ons nader toe te treden;
Te luistren op wat grond hy bouwt,
En hoe hy zich in zyn gebeden
Voor 't alziende oog der Godheit houdt;
Hy stapt ter zyde: slaat zyn oogen
Gantsch oneerbiedig naar den Hoogen;
En durft, daar niets zyn trotsheit stuit,
Zyn euveldaden stout verbloemen,
En met een winderig geluidt
Op zyn gewaande deugden roemen;

„ Ik dank u, grote Hemelheer!
(Dus hooren wy den Snorker spreeken)
„ Dat ik, naar onzer vaadren leer,
„ My rein mag houden van gebreken;
„ Ik ken my zelv' van dievery,
„ Van overspel en onrecht vry,
„ Wat kon ik meer op aarde wenschen!
„ Des dank ik u, in 't openbaar,
„ Dat ik niet ben als and're menschen,
„ Noch ook als deze Tollenaar.

„ Ik dwing, door tucht en strenge zeden,
„ Myn lighaam staag tot zynen pligt;
„ Terwyl ik uitmunte in gebeden,
„ En 't vasten tweemaal 's weeks verrigt;

„ Ik

„ Ik geef, om, naar uw wyze wetten,
„ Den Godsdienst steunzel by te zetten,
„ Het tiende deel van al myn goed:
„ Dus kan myn ingetogen leven;
„ Bewyzen van myn blank gemoed,
„ En tevens and'ren stichting geven. "

Laat af, verwaande huichelaar,
Laat af uw deugden op te halen;
En deez' verachten Tollenaar
Met zulk een zwarte kool te malen;
Want Godt, die al uw daden ziet,
Kent' u voor zulk een heilig' niet:
Ga, wiltge uw snooden aart ontdekken,
Beschouw uw echte * Beeltenis,
Die met zo juiste en eed'le trekken
Door Jesus zelv' getekent is.

Zie daar uw schandelyke boosheit;
Uw roofzucht, wrevel, hovaardy,
Geveinstheit, onkunde en godloosheit,
In die doorwrochte schildery:
Maar zie ook hoe, tot straf dier zeden,
Gods strenge wraak daalt naar beneden,
En wankt haar' pyl u boven 't hooft.
My dunkt ik hoor haar wee-kreet klinken!
Beef! beef, wenze u, van hulp berooft
Zal in 't verderf doen nederzinken.

Maar heilige Voorzigtigheit
Bepaald hier myn bespiegeliegen;
En noopt myn nedrig kunstbeleide
't Geloof des Tollenaars te zingen:
Dees, in den Joodschen burgerstaat
Een voorwerp van den wreev'len haat,

Word

* Matth. 23.

Word met zyn schraapige amptgenoten,
Schoon aangestelt door 't Roomsch gezag,
Van elk mishandelt en verstoten
Om veeler schandelyk gedrag.

Ai zie hem, door berouw bewogen,
Daar nederig van verre staan!
't Geducht ontzag verbied hem de oogen
Ten reinen hemel op te slaan:
't Ontroerd gemoed met angst beladen,
Herinnert hem, wat euveldaden
Hy tegen d' Opper-majesteit
Zo snood, zo dikwerf heeft bedreven;
En doet hem voor de grimmigheit
Van een' rechtvaardig' Richter beeven.

Wat doet het denken aan zyn' pligt
Hem thans benaauwde zuchten loozen;
En in 't neêrslagtig aangezicht
Van eed'le spyt en schaamte bloozen:
Hy slaat, uit overwigt van smart,
Op 't ongeveinsd en kloppend hart,
De bron van al zyn wanbedryven,
Ja de Overtuiging die niet vleit,
Doet hem zyn eigen vonnis schryven,
Tot roem van Gods Regtvaardigheit.

My dunkt ik zie zyn angst vergrooten:
Zo dikwerf hy geluit wil slaan
Houd hem de vrees den mond gesloten,
En doet hem, aarz'lend', rugwaarts gaan.
Maar thans verdubbelt hy zyn poogen:
Hy zucht, in ootmoed neêrgebogen,
Om de oorzaak van zyn deerlyk lot;
Dog ver van dat hy zig verdadig
Roept hy, al bevend: „ Wees, ô Godt!
„ My, armen zondaar toch genadig!„

Hier

Hier fluit hem 't bang-beklemd gemoed;
Meer kan de ontroerde tong niet fpreken.
Dan 'k zie al vaft een' tranenvloed
Langs zyn beftorven wangen leeken:
Hou moed, bedrukte, 't alziend Oog
Slaat goedertieren van om hoog
't Boetvaardig hart een 's zondaars gade;
Vertrouw in al uw droefenis
Dat ook, tot roem van Gods genade,
Voor u zyn naam ontfermer is.

Maar welk een glans fchynt hier in 't duifter?
Thans blinkt de vreugd hem op 't gezigt:
't Geloof, omftraalt met hemelluifter,
Verfpreit haar zielverkwikkend licht
Terwyl de Hoop uit d' opperzalen,
Op 't hoog bevel, koomt nederdalen;
En waar dit edel paar verfchynt
Moet bange vrees, verwonnen, zwichten,
Gelyk de vaale nacht verdwynt
By 't ryzen van den Vorft der lichten:

Nu doen zy hem, door kragt van reên,
Op 's Hemels heilbefluiten bouwen;
En door al de offerpligten heen,
Het lyden van den Borg aanfchouwen:
Nu voert hem reine hemelmin
Gods wond're liefdeweegen in:
Nu voelt hy, vrolyk opgetogen,
De kracht van 't fchuld verzoenend bloed,
Als riep de Godheit uit den hoogen;
„ Ga heen, ô Zoon, heb goeden moed.

Zo zien wy hoe 't vermetel ftoffen
Der fnode Schyndeugt Godt mishaagt;
Wien 't hart, door waar berouw getroffen,
Nooit ongetrooft zyn nooden klaagt;

De

De Veinsaard, steunt op eigen kragten,
Moog' zyn geluk-staat zeker achten,
Hy, schoon hy die verbeelding voed,
Blyft nogtans van Gods gunst verstoken,
Terwyl 't verbryzelde gemoed
Zig van zyn schulden vry hoort spreken.

Aartsheiland, die dit Boet-tafreel
Den mensch tot leering op woud hangen,
Verschoon myn drift om uw penseel
Van verr' te volgen met myn zangen!
Gedoog dat ik ge u nedrig wy'!
Laat my, van trotschen hoogmoed vry,
Myn 's naasten nut en heil betrachten;
En cieren, door uw' Geest geleidt,
Myn woorden, daden en gedachten,
Met ongeveinsde ned'righeit.

1760.

No. 32.

De XII Roomsche Keizers.

Gy leidde, ô *Julius*, den grond der Slaverny.
August, hoe heerlyk praale uw Opperheerschappy!
Uw Veinzery, *Tibeer*, bragt duizenden om 't leeven.
Caligula, gy hebt uw' naam met bloet geschreven.
En gy de Vaderliefde, ô *Claudius*, gesmoort.
Beef *Nero*, 't bloet roept wraak van dien ge hebt vermoort.
Uw Vrekheit, *Galba*, en uw Keur, heeft u bedorven.
Weeke Otto, ja gy zyt als een Romein gestorven.
Uw hals, *Vitellius*, getuigt uw Gulzigheit.
Vespasiaan, gy hebt den Roomschen Naam verbreidt.
Uw Deugt, ô *Titus*, heeft elk een aan u verbonden.
Gy Schelm, *Domitiaan*, hebt Godt en 't Recht geschonden.

No. 33.

No. 33.

PSALM V.

IK hef op nieuws van hier beneden
Myn stem, ô Heere! naar uw Troon:
Aanhoor genadig, en bekroon
De smeekingen, waar meede ik heden
Durf tot U treden.

O jaa, gy zult uit 's Hemels Zalen,
By 't glimmen van den morgenstont,
't Gebedt zien opgaan uit myn mond;
Tot dat uw Troost zal nederdalen,
En my bestralen!

Gy zyt geen God die kunt gedogen
Den Man die zonder Godsdienst leeft;
Die 't hart vol list en boosheit heeft
Bestaat niet voor uw al-vermogen
En alziende ogen.

Gy zult verdoen die Leugens spreken,
Wee den bedriechelyken Man!
Gy hebt, ô Heere, een gruwel van
De Moordenaars, of die door treken.
In 't bloed zich wreken;

Maar ik, tot heeling van myn kwynen,
Zal gaan in 't huis der heerlykheid,
Jaa, daar uwe Opper-Majesteit
Haar' glans in 't midden doet verschynen
Der Cherubynen.

Uw goedheid zal in deeze uw woning
My ſterken voor uw aangezigt,
Op dat myn hart regt zy gerigt
Tot de allerdiepſte pligt-betoning
Voor 's Hemels Koning.

Die wenſchen om myn' ramp te ſtaven
Zyn Mannen vol bedrog, en liſt,
Naaſt hunne vleytong woont de Twiſt;
De keelen van die valſche Braven
Zyn open Graven.

O Heere, ontdek hun ſnode vonden,
Verſtrik hen door hun eigen raad,
Stort op hen neêr hun eigen kwaad,
En ſtraftze om hunne vloek-verbonden,
En zware zonden.

Maar trooſt hen die uw' Naam beminnen,
En die betrouwen op uw magt;
Laat hen uwe onweerſtaanbre kragt,
In 't geen ze in uwe vrees beginnen
Doen overwinnen!

Want gy, ô Heere, zyt genegen
Voor hem, die 't Recht bemind, en doet.
Gy zyt zyn ſchild in tegenſpoedt.
Hy vind, op 't einde zyner wegen,
Genade, en Zegen!

W. VAN HAREN.

* *
*

No. 34.

De Mildaadige Clarinde.

(Uit het Hoogduitsch van den Heere Gellert.)

Hoe word de mensch alom geprezen,
Die ryklyk van zyn overvloed,
Bedroefde Weduwen en Weezen
En onderdrukten troost en voed.

Clarinde werd eensklaps door 't erven,
Op 't onverwagst onschatbaar ryk:
„ Dit doet de Hemel my verwerven,
(Zo spreekt zé) op dat myn mildheid blyk."

Juist ziet ze een' armen man verschynen,
Een Grysaart, wien 't aan kracht ontbreekt
Door 't nypend wee van ramp en pynen,
Die weenende om eene aalmoes smeekt.

Straks word Clarindes hert bewogen:
Zy zucht, getroffen door zyn nood;
Geeft hem, uit louter mededogen,
Een korst beschimmeld roggenbrood,

Amst:, 17 2/24 57. L

No. 35.

Aan de Mildaadige Clarinde.

Clarinde! uw hert verliest zyn wensch:
Gy wint geen glorie door uw poogen,
Thans gunst, thans geeft de dwaaze mensch
Geen' lof aan 't werkend mededogen.

'k Heb (denk niet dat myn pen u vleit,)
Uw braaf gedrag met lust geleezen;
Uw lieve mededeelzaamheid
Elk, als een voorbeeld, aangepreezen.

Doch, hoe myn tong uw mildheid roem,
Myn moeite en lofspraak zyn verlooren;
Schoon ik uw deugd doorlugtig noem,
De waereld weigert my te hooren.

Ik neem (zo dagt ge) een grootsch besluit,
Op dat my elk roemwaardig vinde;
Maar 't was vergeefs, want elk roept uit:
Wat vrekke pry is die CLARINDE!

B.

No. 36.

DE VRIENDSCHAP OP DEN TROON.

WAt Schoonheit streelt myn oog? wat Beelt zo vol vermogen
Verschynt hier, rykbepronkt in 't prachtig feestgewaat?
Is 't niet de VRIENDSCHAP? Ja! De deugt straalt uit haar oogen:
Het blykt me op 't middag klaarst aan 't lieffelyk gelaat.
't Blykt aan haar Gezellins: 'k meen Godvrugt, Wysheit, Rede,
Oprechtheit, Vrede en Ernst, waar door zy is verzelt.
Wat 's dit! wie vlugten daar? ô 't zyn de ontmenschte en wrede:
't Is Ontrouw, Nydt, Bedrog, Geveinstheit, Haat, Geweld.
Hoe schemert myn gezicht op 't zien der kroonjuweelen!
Met welk een majesteit bekleed zy thans den troon!
Van waar men, zoo ik merk, zal hooren haar beveelen.
Wat staat haar blanke hand den gouden scepter schoon.

Dus

Dus praalt ze als Koningin. Wie zou dit niet bekooren?
Wie wenscht met reden niet te zyn haar Onderdaan?
Zo ontsluit haar wyzen mont, Zagt! 'k moet haar lessen horen;
Want 'k wensch met al myn hart haar steets tendienst te staan.
'k Leen dan myn aandagt, daar ik haar aldus hoor spreeken:

Schoon dag op dag my blykt hoe elk myn lof trompet;
Schoon 't onbetwistbaar is en alzints klaar gebleeken,
Wat heilzaam voordeel 't geeft te luistren naar myn wet.
Zoo vind ik echter stof tot welgegronde klachten,
Naardien ik weet hoe valsch men my vaak eert en dient:
'k Zie dikwils, tot myn smart, in 't minst geen pligt betragten
Daar een met de eernaam pronkt van Hart- of Boezemvrient.
Ja, 'k wort zomtyts genaamd de lust en 't welbehaagen,
Van onbedreven Volk; die niet naar eisch verstaan,
Hoe elk zich in myn dienst hoogloflyk moet gedraagen;
Wat wyslyk dient gemyd wat nodig past gedaan.
Dies, zo het iemant lust langs 't Vriendschaps spoor te treden,
Die draag voorzichtig zorg geen dwaalpad in te slaan;
Maar volge myn bevel, gegrond op deugd en reden:
't Geen ik op deeze wys U duidlyk doe verstaan.
Verkiest gy U een Vriend, zyt keurig in 't verkiezen:
Het moet een voorwerp zyn uw achting dubbeld waard:
't Was anders ras gedaan; gy zoud hem haast verliezen;
En zien dat kwaade keur maar smart en droefheit baard.
Geef door uw gansch Bedryf ontelbre Vriendschaps blyken,
Betoon uw achting zoo in daaden als in taal.
Vermyd toch schimp en smaad: Doe nydt en twedragt wyken:
Op dat het vredelicht uw harten steets bestraal.
Toon door dienstvaardigheit blyk van uw tederheden.
Bevorder 't nut uw 's Vriends waar ge immer kunt of meugt.
Verheug hem door uw gunst, beleeftheit, eedle zeden,
Oprechtheid, zedigheit, gulhartigheit en deugd.

Wanneer ge in 't afzyn van uw Vriend op hem hoort smalen
't Is lafheid zoo gy zwygt: verdedig braaf zyn eer!
Hier moet uw vriendschaps glans als 't middag zonligt stralen:
Ga, ga de Lastertong met redenskiem te keer.
Laat Belgzucht nimmermeer uw gramschap licht ontsteeken,
Als ge, onbedachtzaam door het geen uw Vriend niet voegt,
U vind beledigt: maar wilt straks dan met hem spreeken;
En zoo hy 't zich beklaagd, zyt spoedig weêr vernoegd.
Ziet gy uw Vriend in nood, in druk, beangst, verlegen,
Toon dat ge in uw bedryf niet als (*a*) Jobs Vrinden zyt;
Zou zyn rampspoedig lot uw hart niet teêr beweegen?
Troost; raad; help; ondersteun: 't is nu de rechte tyt.
Wacht U door uw Gedrach ten valstrik ooit te strekken
Van een die ge als uw Vriend op 't tederst lieft en eerd;
Uw voorbeeld moet hem steets tot pligt en godvrucht wekken,
Zoo toond ge op 't klaarst dat gy zyn dierbre Ziel waardeerd.
Zyt nooit zo helsch ontaard, dat gy door Vriendschapsblyke,
Uw Vriend verraad. Dat elk dien gruwel zich toch schaam!
Zy zyn (die (*b*) Joab, of die (*c*) Judas hier gelyken)
Gedrochten; eerloos Volk; Schandvlekkers van myn naam.
Laat uw Stilswygentheit proef van getrouwheit geeven:
Spreek nooit een eenig woord 't welk U is toebetrouwd,
Al zaagt gy zelfs uw Vriend U wrevlig tegenstreeven,
Het past U echter dat ge uw tong in teugel houd.
Bestaat uw Vriend iets 't geen zyn naam en roem zou vlekken;
Zyt yvrig voor zyn eer: Ontraad hem 't schandlyk quaad:
't Gevolg der misdaad moet ge oprecht aan hem ontdekken;
Zulks deed (*d*) Mecenas aan Augustus in den raad.

Wanneer

(*a*) *Zie van de onvriendelyke handelingen van Jobs Vrienden en Jobs bittere klachten daar over, in 't boek Jobs Cap.* 4. 6 11. 12. 13. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 26. 33. 34. 35. 36.
(*b*) *Lees van Joab 2 Sam.* 20. *vs.* 8, 9. 10.
(*c*) *Judas, Zie Matth.* 26. *vs.* 48, 49, 50.
(*d*) *Mecenas. Zie de eerste druk van Vallemont Historizaal. Tweede deel. Pag.* 542. 543.

Wanneer uw Vriend verkwynd door lust tot wanbedryven,
Gelyk een (*a*) Amnon, of een (*b*) Haman, waard gehaat,
Wacht U door vleitaal hem in 't zondig kwaad te styven:
'k Wil dat uw tegenspraak hem ernstig wederstaat.
Bewillig nooit verzoek 't welk de eedle deugd kan schaden,
Schoon zelfs uw Vriend U bid met traanen in 't gezicht:
Den Wil van (*c*) Blosius, gereed tot gruweldaaden,
Was laakbaar; onbezuisd; onreedlyk; tegen plicht.
Geen dwaas verslaafden, maar getrouwen wil ik eeren.
Held (*d*) David, Jonathan, verdienden ieders lof:
(*e*) Orestes, Pilades, wie zou U niet waardeeren?
Myn (*f*) Damon, Pithias, gy gaaft my blydschaps stof.
Zie dus heb ik getoond wie my op 't hoogst mishaagen,
Daar 't wraakbaar wanbedryf myn achting niet verdiend:
En wie ik waardig ken met recht den naam te draagen,
Van mynen Gunstgenoot: van edelmoedig' Vriend.

Hier swygt de VRIENDSCHAP en ontwykt weêr uit myn oogen
Hoe noode misse ik dat bekoorlyk waard gezicht!
Ik sta, nu zy vertrokt, verrukt en opgetogen:
'k Herdenk haar lessen, en merk klaar daar uit myn plicht.
Niets kan op deeze wys den vriendschapsband dan deesen:
Een band, veel vaster als den (*g*) Gordiaanschen Knoop:
Haar onverbreekbre kracht kan nyd en tyd braveeren.
Leef eedle *Vriendschap*! leef! dit 's steets myn wensch en hoop.

J. R. VAN DER MALEN.

(*a*) 2 *Sam.* 13. *vs.* 1, 2, 3, 4, 5, 6, *enz.*
(*b*) *Esther* 5. *vs.* 10, 11, 12, 13, 14.
(*c*) *Blosius. Zie van den zelven, in Valerius Maximus gedenkweerdige Voorbeelden, door A. Bogard vertaalt. Pag.* 240.
(*d*) *Zie van David en Jonathan* 1. *Sam.* 18. 19. 20.
(*e*) *Orestes en Pilades. Zie Laurenbergs* 600 *Historen: in de Zeste Hondert. Pag.* 259.
(*f*) *Damon en Pithtas. Deze dagt van in Laurenbergs Historien, 1ste Hondert. Pag.* 81. (*g*) *Ibid 2de Hondert. Pag.* 190.

No. 37.

HET LAATSTE OORDEEL.

(*Gevolgd naar het Fransche van den Heer* Duché.)

WAt vreemde wond'ren! Wat vertooning
Ontdekt zig aan myn bang gezicht!
Daar opent zig de hemelwooning!
Welk naar gedruis! wat schittrend licht!
Hoe woeden zee, rivieren, winden!
Daar is geen hoofdstof meer te vinden;
Het schynt dat in dees droeven stond
Vuur, water, aarde en lucht zig paaren,
En 't zaam vermengt, hun kracht vergaêren
Ten val van 't gantsche waereldrond.

De Zon houd op haar licht te geven:
Een donkre nacht bedeckt de lucht;
Een nacht, die, aaklig, 't all' doet beven,
Voor wien de maan verbleekt en vlugt.
Men ziet de heldre hemellichten,
Verteerd, voor nieuwe vuuren zwichten,
Wier naare glans, alom verspreid,
Het ogenblik ons stelt voor oogen,
Op 't welk de wil van 't Alvermogen
De tyden scheid van de eeuwigheit.

Een klank, wien nooit iets evenaarde,
Tot schrik verwekkende en ontzag,
Bezielt het wraak-metaal; geeft de Aarde
Het teeken van dien grooten dag.
Zou iemand dat geluid weerstreeven?
Ik zie den Dood zelv' wedergeeven . .

'k Geen

't Geen hy bedolven had in de Aard':
'k Zie 't stof dier aarde vruchtbaar worden,
En 't menschdom in zyn staat en orden
Herleven en by één vergaard.

In die ontelbre menschenschaaren
Toont elk een naar en droef gelaat:
'k Zie elk, bevreest, zig zelv' bezwaaren:
Zy allen zyn, gelyk van staat,
Ontbloot van 't voorregt, hier genoten,
Erkennen Wyzen, Helden, Grooten,
Als Slaven van een' zelfden Heer,
Dat al hun grootheit moet verdwynen
Zo dra die Meester wil verschynen,
Omringt van heerlykheit en eer.

De blixems ylen om de Volken
Zyn komst te melden, als zyn boôn.
'k Aanschouw hem, in de hooge wolken
Gezeten op een' glorietroon.
'k Zie heiligheit zyn kruin vercieren,
En majesteit rondom hem zwieren:
De donder straalt uit zyn gezicht.
Rechtvaardigheit praalt op zyn weezen:
Wat sterfling heeft geen straf te vreezen,
Daar Godt verschynt in 't hoog gericht?

Wat wond'ren zyn 't, die dat verschynen
Aan myn verbaasd gezicht ontdekt?
'k Zie al de schimmen straks verdwynen
Door eenen langen slaap gewekt.
Het hart van siddring ingenomen,
Vertrouwen naauwelyks de Vroomen
Den toorn te ontgaan van d' Opperheer:
De Bozen, 't lot aan hen beschooren
Voorziende, doen deez' taal ons hooren,
„ O bergen! valt, valt op ons neêr!"

Het oog eens Rechters jaag' de Boosheit
Ontroering op ontroering aan,
Wanneer zy in haar roekeloosheit
De snoodste misdaad heeft begaan:
De schrik moog' hen wanhoopend maaken,
Die slegts naar aardsche schatten haaken,
Wanneer zy zien door wint en vuur
Hun hoop vergaan, hun heil verdwynen:
Hun lot is heilryk, hoe 't moog' schynen,
By 't lot der Boozen in dat uur.

Een wonderboek, dat elk doet beeven,
Ontrolt men, daar 't heelal het ziet,
Waarin Gods vinger heeft geschreeven
't Geen van alle eeuwen is geschiedt,
Vergeefs mooge Ondeugt met de trekken
En 't kleed van waare Deugt zig dekken,
Tot weering van verdiende straf:
Het alziende oog der Hemelwaarheit
Verspreid alöm een volle klaarheit,
En rukt den Schyn het masker af.

Vorst Jesus, teder voor de zynen,
En streng voor aller bozen schaar,
Doet alle twyffeling verdwynen:
Zyn wysheit scheid hen van elkaêr.
Zyn wraak is met zyn gunstbetooning
Verëend tot straf en tot belooning:
Dus spreekt de Hemel-majesteit
Het vonnis uit van doot en leven,
't Welk zonder eenig tegenstreeven,
Elks lot bepaalt in eeuwigheit.

Hy spreekt: de ontslootene afgronds-kolken
Verzwelgen straks op zyn bevel,
All' de Offers, die uit alle Volken
Door hem verwezen zyn ter Hell',

Hy

Hy zelf geleid zyn Vroomen tevens
Het pad, den heilweg op des Levens;
En voert dien rey, met bly geschal,
In 't Ryk, van eeuwigheid beschooren
Aan 't heilig zaad, door hem verkooren:
Myn Heiland! stel me in dat getal!

H. J. R.

No. 38

De Grysaart.

(*Uit het Hoogduitsch van den Heere* Gellert)

Ik voel myn lust tot zingen groeyen,
Myn geest gaat zwanger van een liedt,
En wil myne ader thans niet vloeyen,
Dan vloeyt zy zeker eeuwig niet.

Een Grysaart geeft my stof tot dichten,
ô Stof waar alle stof voor wykt!
Ik meld hoe hy in 's lands schichten,
Met de allerhoogste glorie prykt.

ô Dichters, gy, wier bloed aan 't zieden,
U dronken zingt aan min en wyn:
Ik laat u wyn- en minneliedén:
De Grysaart zal myn zangstof zyn.

Zingt Alexanders heldendaden,
Zet Cæzars glorie, glorie by,
Kroont Fredriks kruin met lauwerbladen;
De Grysaart kroont myn poëzy.

ô Roem! dring 't nageflacht in de ooren!
ô Roem, die zich myn held verwierf!
Hoort, Eeuwen! hoort, hy werd gebooren,
Hy leefde; nam een vrouw en ftierf.

1757. A. v. d. B.

No. 39.

De DICHTER en de ROOS.

Naar het Engelsch van den Heere J. Gay *gevolgd.*

De lof word dikwerf al te ftout
Op 't puin eens vreemden roems gebouwd.
Schynheiligheid poogt fteeds, door 't doemen
Van elks gedrag, zig zelv' te roemen.
Een fchryver die u lof ontrooft,
Vlecht reeds uw lauw'ren om zyn hoofd.
De waan der fchoonen en poëeten
Wil nooit van mededingers weeten.
Prys Philis fchoonheid deugd en geeft;
Maar noem haar zufter flecht van leeft.
Uw vleitaal zal Dorinde ftreelen,
Wilt gy haar fraay van Dafne fteelen.

De fchoonheid van het lentfaizoen,
Getooid met kruid en lagchend groen,
Noopt een van Laura's lievelingen
Den lof der Bloeimaand op te zingen:
Hy trad al neuriënde in den hof;
Zyn Zanggodin vond ryke ftof,

Wyl

Wyl ieder bloem die hy zag pryken,
Zyn Laura's schoonheid kon verryken,
Hy plukt een roos bleef peinzend staan,
En hief dus in verrukking aan:

Ga, lieflyk Bloemtje, ga, op Laura's boezem pronken!
Waare ik een roos als gy,
Dan wierd misschien aan my, voor u, de plaats geschonken,
Die ik u thans beny.
Dan zou myne eerzucht naar geen grootscher tombe streven,
Zoo haar myn val bewoog;
'k Zou op dat wierookbed gelyk een Phenix sneeven,
Door 't blaaken van haar oog.

Gelukkig Bloemtje, ga, maar wacht daar schooner rozen,
Waar voor uw luister zwicht;
Uw trotsch gelaat zal daar van schaamte sterker blozen,
Voor Laura's schoon gezicht.
Dan zal uw neigend hoofd de laatste gunst verwerven,
Een' zucht van myn Godin:
My dunkt, ô frissche Roos! 'k zie u reeds kwynen, sterven
Van spyt, als ik van min.

„ Hou op met uw gelykenissen!
„ Uw Laura kan die ligtlyk missen,
(Dit byt een Roos hem schamper toe,)
„ Wy zyn uw spotternyen moê.
„ Wat kunt gy zonder ons verrichten?
„ Wy zieren all' uw minnedichten.
„ Word Laura's schoonheid meer geloofd,
„ Wanneer men de onze voor haar rooft?
„ En moeten we om haar alles derven,
„ Ja, als 't u goeddunkt, kwynen, sterven?

L.

No. 40.

No. 40.

EERKROON VOOR DE MATIGHEIT.

LIERZANG.

DEN HEERE

JOHANNES HARRIS

TOEGEZONGEN

Wanneer dezelve over deeze Stof een

Redevoering had gedaan

Op den XXI. van Wintermaand 1758.

O Gouden MATIGHEIT, 'k zal u ter eere ſpelen,
Gun, dat ik uwen ſchedel cier',
Met geenen ſterflyken lauwrier';
Maar zonnegoud, en ſtarrenvier:
U voegt geen andre kroon dan hemelſche Juweelen.

Maar hoe! ben ik verrukt? heeft myne lier die kracht?
Zie ik, ô ſchoone! U nederdalen
Uit 's hemels hoogverheven zalen,
Gezeten in een niſſ' van ſtralen?
ô Ja, wees welkom, luit van 't menſchelyk geſlacht!

Hoe heerlyk prykt zy op een' troon van heldre wolken!
Het gloeijend purperen gewaad
Bewyſt ons haar' verheven ſtaat:
Haar ſchoon en lieffelyk gelaat
Blaaſt liefde en achting in al de ondermaanſche volken.

Hoe

Hoe golft het blonde hair langs nek en schouders heen?
Hoe glinstren hare blinkende oogen!
ô! Door welk Goddelyk vermogen
Vindt zich myn ziel dees' tyd bewogen
Te roepen: Deze Maagd is waardig aangebeên!

Een' Palmtak draagt ze in haar bekorelyke handen:
Wie weet, welk een geheimenis
Hierin toch opgesloten is?
Het is het loon, zoo ik niet miss',
Der genen, die oprecht in hare liefde branden.

Een Rei van Deugden volgt: zy slaan een' kring in 't rond:
Dees strekken Haar voor lyftrouwanten,
En helpen haar aan alle kanten
Den standaerd van verwinning planten:
Maar 'k zwyg..... men luistre toe, zy opent haren mond.

„ Ik kom hier neêrgedaald, om allen stervelingen
„ Te ontdekken, wie, en wat ik ben:
„ Op dat my elk naar waarde kenn',
„ En, op myn voetspoor, vliege en renn',
„ Op dat hy koom', waar hem de glorie zal omringen.

„ Ik ben de MATIGHEIT; 'k ben aller deugden bron,
„ 'k Bepaal de driften door de reden,
„ Opdat die buiten 't spoor niet treden
„ Der zuivere en oprechte zeden:
„ 'k Verlicht het gansch heelal, gelyk de middagzon.

„ Een vorst, die my bemint, hoort nooit zyn' zetel kraken;
„ Hy is de wellust van 't heelal.
„ Myn groot vermogen stuit zyn' val,
„ En is hem eene koop'ren wal,
„ Waar op geweldenaars vergeefs hun blikzems braken

„ De

„ De Groote Macedoon heeft my altydt bemind.
„ Ik zag Darius voor hem bukken.
„ 'k Zag Porus van den zetel rukken.
„ Hy vreesde ramp nog ongelukken,
„ Tot eindlyk de Overdaad zyn oogen heeft verblindt

„ Toen hy myn' weg verliet, is ook zyn roem vervlogen:
„ Die brave held werd een tyran,
„ De deugden deed hy in den ban.
„ En eischt men daar een teken van?
„ Wie wordt niet door de vlam van 't hofpaleis bewogen?

„ Zyn deugd werd onderdrukt, door hoerenmin bekoord:
„ De dronkenschap kon hem behagen.
„ Held Klytus werd door hem verslagen,
„ Die dikwyls 't lyf voor hem dorst wagen.
„ ô Overdaadt! wat brengt ge al droevig onheil voort!

„ Maar welk een deerlyk lot heeft hem in 't eindt bejegend!
„ Hoe kort was zyn gebied, en magt!
„ Hy werd door gif tot dood gebragt,
„ Hy werdt alom bespot, veracht,
„ Die, toen hy my beminde, alomme werd gezegend.

„ Zie Cyrus .... doch ik zet de aloudheit aan een' kant:
„ Ik zwyg nu van Augustus tyden,
„ Een Vorst die alles kon verblyden.
„ Ik ben, (ik moet, en zal 't belyden)
„ Ik ben de bronaêr van het heil van Nederland.

„ Toen Spanje Neêrlands volk als met de voeten trapte:
„ Toen Alba, (graag, om moord op moord
„ Te staapelen met zwaardt en koord',
„ Een wreedheit nimmer hier gehoord.)
„ Het Hollands vrye bloed uit aad'lyke aad'ren tapte:

„ Toen.

„ Toen werd dit land getergd, en viel my aan den mond.
„ 's Volks deugden konden my bekoren.
„ Elk heeft my zyne min gezworen.
„ Elk wilde myne wetten hooren.
„ Elk volgde my getrouw by dag en avondstond.

„ Toen was dit land vervuld met sob're Curiussen.
„ Hoe menig brave Cincinnaat
„ Zat toen aan 't roer van Neêrlands staat,
„ En styfde dien met raade en daad'!
„ Hoe was toen elk belust de MATIGHEIT te kussen!

„ Tuigt, Vyverberg, en Bosch! wat zaagt gy toen geschien?
„ Toen zaagt gy Neêrlands Opperheeren
„ Hun brood en kaas met smaak' verteren,
„ Waar zonnegloed hen niet kon deeren:
„ Ik MATIGHEIT, heb door dit doen, u vry gezien.

„ De MATIGHEIT verschafte ontzachlyke oorlogsvloten:
„ Veel duizend mans op 't vlakke veld.
„ Elk vreesde voor uw krygsgeweld.
„ Gy hebt my eertyds trouw verzeldt.
„ Ik zag hoe steeds de vreê met voorspoed' werd gesloten.

„ Ik heb uw vryheid, uw vermogen, in 't tieras
„ Van heldenbloed gelegd, zien bloeijen:
„ 'k Heb uwe grootheid aan zien groeijen:
„ 'k Heb u verlost van yz'ren boeijen.
„ Maar 'k zag ook, hoe 'k in 't kort door u vergeten was.

„ ô Vrygevochten landt, waar zyt gy toe vervallen!
„ Voorheen was elk voor u bevreesd,
„ Gy zyt door my elks schrik geweest,
„ Maar nu, nu zyt gy vaak bedeest,
„ Als slegts de vyandt dreigt te naad'ren uwe wallen.

„ Gy ziet nu slaaf van hem, die u voorheen ontzag;
„ Gy ziet uw koopvaardy aanranden
„ Door hem, dien gy ontsloegt van banden.
„ Gy zit met zaamgevouwen handen.
„ ô Welk een naare nacht na zulk' een' schonen dag!

„ Wat 's de oorzaak? de overdaad bekleed nu mynen zetel,
„ Men acht verstand veel min dan geld;
„ Een ryke dwaas wordt hoog gesteld.
„ Daar door dwingt hy met fier geweldt.
„ De wyzen naar zyn' zin, schoon godloos en vermetel.

„ Maar 'k zwyg: de waarheit wort op aard niet meer gehoord:
„ Maar 't is my lief, dat een dier braven,
„ Die op den weg der Glorie draven,
„ Verrykt met schoone hemelgaven,
„ Myn' lof vermeldt, en dus verstandigen bekoort.

„ 'k Hoor Harris op den stoel de ronde waarheit spreken,
„ ô Troff' zyn zeggen Neêrlands hart,
„ Dat veel gevaaren heeft getart;
„ Maar nu door de Overdaad benard,
„ Gevoelloos is voor al zyn kwalen en gebreken!

„ De klank der krygstrompet treft geenen dooven 't oor.
„ Geen wierrook kan reukloozen baten.
„ Een zieke zal het middel haten,
„ Waar door zyn kwaal hem zou verlaten.
„ ô Nederland! ei geef, ei geef hem toch gehoor:

„ ô Nyvre Jongeling, gy hebt myn eer verdedigt;
„ Indien gy eenmaal over Zee
„ Belandt aan Java's vruchtb're reê,
„ Gy voert van my myn' zegen mee.
„ Zoo gy my trouw bemint, zoo wordt gy nooit beledigt.

„ 'k Zal

„ 'k Zal u ſteeds byſtaan in het barnen van 't gevaar.
„ Omhels my, kus myn rozenwangen,
„ 'k Omhels u ook myn zielsverlangen.
„ Blyf mynen blanken hals omvangen:
„ Myn lieve HARRIS, ach! gy mint my! is het waar!

„ ô Brave Jongeling, u zal geen eer ontbreken!
„ Wees ſlechts ſtandvaſtig in uw minn',
„ Eer my ſteeds als uw hartvriendin,
„ Myn ſchoonheit neeme uw ziel vaak in.
„ Min my, dan zie 'k u nooit van 't padt der eer geweeken.

Hier zwygt de MATIGHEIT. Ik zie den ſchoonen ſtoet
Al juichend klappen in de handen:
Zy ryſt, omziende naar dees landen,
ô HARRIS, wil in min tog branden.
Bemin de MATIGHEIT, die dees belofte u doet.

KORN. ELZEVIER.

No. 41.

PSALM VIII.

HOe heerlyk is, oneindig Opperwezen,
Uw grote Naam op de Aarde alom te lezen,
Terwyl de glans van uwe Majeſteit
Zich boven 't ruim der Hemelen verſpreid!

Is uwe kragt, ô Schepper aller dingen,
Niet in den mond der teedre Zuigelingen?
Jaa, 't zwakke kint, dat konſt-ſtuk der Natuur,
Verkondigt ons uw wysheid ieder uur!

Het maakt ſchaamrood de dwalende Ongodiſten,
En het ontroed, ô God, die met U twiſten.
Maar als ik 't werk der Hemelen aanſchouw,
Van uwe hand het Goddelyk Gebouw,

Daar uwe Maan, daar uwe Starren pralen,
En, naar uw orde, altyd haar' loop herhalen,
Wat is de Mensch dat gy hem ryk beschenkt,
En 's Menschen Kint, dat gy nog om hem denkt!

't Heeft U behaagd zyn' staat zo hoog te heffen
Dat d'Engelen alleen hem overtreffen.
Gy hebt gewilt dat Eere by hem woont,
Met heerlykheid hebt gy zyn hooft bekroond!

Hebt gy hem niet het Aardsche Rond gegeven
Om daar als Vorst der Schepzelen te leven?
Het tamme Vee, 't Gedierte van het Veld,
En 't geen de Lugt op vleugelen doorsnelt,

Al wat de Zeen doorzwemt, doorkruipt, doorwandelt,
Is 't niet de Mensch die daar naar lust meê handelt?
Is 't niet de Mensch voor wien gy d' overvloedt
Te voorschyn roept, en 't Veld bekronen doet?

Hoe heerlyk is, oneindig Opperwezen,
Hoe heerlyk is op de Aarde uw Naam te lezen,
Terwyl de glans van uwe Majesteit
Zich boven 't ruim der Hemelen verspreid!

W. VAN HAREN.

No. 42.

LOE DER BLOEMEN.

Nog naauw'lyks heeft de Zon den Evenaar beschreeven,
Of Bloem en jeugdig Kruid beginnen te herleeven.
O lief Gewas! bloei even schoon,
Als ge alle Lenten zyt gewoon.

Dan

Dan zoek ik U alleen, in Velden en in Hoven:
Dan zal ik U, met Stem, of door Verrukking, loven,
De booze Waereld wil ik vliên,
En niet voortaan als Bloemen zien.

Gelukkig! die zig op uw kennis mag beroemen,
O uitgelezen Puik van uitgelezen' Bloemen!
't Verveelt me niet by U te zyn
In 't heetste van den Zonne-schyn.

Doch als de schielyke en gedugte Zomer-vlaagen
Zomtyds me, voor een poos, van uwe Zy verjaagen,
En dat het regent al te veel,
Heb ik een overdekt Priëel.

Daar vind ik *Florâs* Throon, en eelste Pronk-juweelen,
Die, door hun verf en reuk, myn hert en zinnen steelen,
Met Vreugde blyf ik voor hen staan,
En spreekze dus uit Vriendschap aan.

Uw Ommegang is stil: gy kent geen' snoode Listen,
Geen heimelyk Verraad, nog openbaare Twisten:
Uit eenen mond spreekt ge altemaal:
HIER BEN IK *is uw zoete Taal.*

Cieraaden van myn' Tuin, ik zal uw' Lof niet spaaren!
Wat kan U, Hyacinth, *in fraaiheit evenaaren?*
Ge zyt, nog meer dan ge eertyds waart,
Door uw bekoorlykheit vermaard.

En gy, ô Anemoon! *ten deele pas ontlooken,*
En onder 't eerste groen, dat U verzelt, gedooken,
'k Ontvouw uw' blaadjes, een voor een,
En raad na uw Bevalligheên.

Die gâ ik te gemoet, om dat ze ras verdwynen:
Het Licht, beminde Bloem, zal U niet lang beschynen,

 Naar

Naar 't zeggen van de oude Faam,
Adonis is uw regte Naam.

De Schemer-avond komt een lieve geur verſpreiden,
Om my, als met de hand, by Lelien te leiden;
En de aangenaame Morgenſtond
Draagt roode Rooſen in den Mond.

't Is egter SCHOONE MAAGD, omtrent Uw'teere Wangen,
Dat Lelien en Roos den rykſten Glans ontfangen;
En 't Veld, ter plaatze daar GY treed,
Werd met een Bloem-tapyt bekleed.

No. 43.

HET GELUKKIG HUWELYK.

(*Uit het Hoogduitſch van den Heere* Gellert.)

DAnk Hymen! God der trouwverbonden.
'k Heb eindelyk een paar gevonden
Naar mynen wenſch volmaakt vernoegt,
Twee harten, zonder toorne en rouwe,
Door teedre liefde en kuiſche trouwe,
In de echt gelukkig t' zaam gevoegd.

Een wil koſt beider ziel verheeren;
Wat haar geviel was zyn begeeren;
Zy leefden altoos lotgemeen.
Geen rampſpoed trof hen, als wel andren,
Zy minden ſteeds in ruſt elkandren,
Bevrygd van 's levens moeylykheden;

Daar

Daar eigenzinnigheid zyn zinnen,
Noch hovaardy haar kost verwinnen,
Had heerschzucht nooit hun ziel bekoord,
Zy heerschten beiden slegts door beden.
Zo ze over 't een of 't ander streden,
Kwam al hun stryd uit vriendschap voort.

Gelyk we, als ons de min doet blaaken,
Alleen uit liefde ons zelv' verzaaken,
Alle onze zwakheên weerstand bien:
Zoo lieten zy ook, in die tyden
Van hun zielstreelend minverblyden,
Elkander 't kleenst gebrek niet zien.

Het einde van hun Huwlyksleven,
Het laaste kusje elkaâr gegeeven,
Heeft hen, als 't eerste, op 't zoetst gevleid.
Zy stierven. Op wat tyd? . . . welk vraagen!
Een week slechts na de bruiloftsdagen:
't Waare anders eene onmooglykheid.

No. 44.

De ZIEL ten HEMEL.

Klim op, myn Ziel! vlyg, met een snelle vaart,
Van 't waereldrond, verhef u hemelwaart!
Volbreng uw reis door 't groot heelâl met duiven vleugels?
Schud af uw juk van kasl verbreek uw ysren teugels!

Ik weide op 't tuim, en wil, met schellen toon,
De majesteit verheffen van Gods troon.
Wyk, blaauw gewelf! dat zig de hofzaal koom' vertoonen
Van Hem, dien 't gantsch heelâl te naauw valt om te wonen.

ô Cherubim! waar voert gy mynen geest?
Ach, Englen! staat my by; ik word bevreest.
Waar zal ik heen? waar, op dees hooge steilte, blyven,
Van waar ik 't bleek gestarnt zie langs myn voeten dryven?

De Vader van den tyd nam esmeroud,
Nam paerlen, amathist en zuiver goud,
En bouwde zynen troon, voor eeuwig uitgevonden,
In 't klaare hemellicht op diamanten gronden.

ô Zon! uw glans verblind ons zwak gezicht.
Maar wie zou dan zich zelven aan dit licht
Niet blind zien, daar gy-zelf uw stralen van moet trekken,
En 't geen de Cherubim zich doet met vleuglen dekken?

Zie, hoe die zee met gouden golven vloeit
Uit 's Hoogsten troon, en 's levens boom besproeit.
Wat heldre glansscn! 't zyn all' zielen die 'er blinken,
En in den gloed, in 't licht van Gods gelaat verdrinken.

Zy blaaken als 't gestarnte by den nacht.
Myne oogen zien niet meer door al die pracht.
Hoe klinkt de vedelsnaar, van 's Engels hand geslaagen,
Die, als een waterval, Gods Choorrei doet gewaagen!.

De zon verschynt in 't beste feestgewaad;
Haar vuur heeft hier geen glans, terwyl zy staat
Vòor Gods Paleis; zy wagt, en staat vol vreeze aan 't beven;
Zy komt om rekenschap van haare reis te geeven.

Hoe blinkt, gelyk de schoone morgengloed,
De Lyfwacht van Gods huis, der Englen stoet!
De vleuglen zyn sneeu wit, met oogen dicht doorweeven,
Om van de alweetendheit haars Meesters blyk te geven.

Waar blyft de maan in al dees heerlykheit?
't Gestarnte dat zyn vuur langs de aarde spreit?

Zy

Zy smelten weg, en gaan, als doove fakkels, onder;
Onzichtbre nieten zyn 't, in zulk een zee van wonder.

Daar stygt de klank van 't heillied opwaarts aan,
En rolt naar 't hof, langs eene marmren baan;
't Heelâl weêrgalmt van vreugd, om 't heiligst oor te strelen,
Van Choor tot Choor, met harp, bazuin en Englen kelen;

Gelyk een zee, die op haare oevers bruist,
En wier geluid langs klip en rotzen ruist,
Eerst flaauw van verre gonst, en van naby aan 't brullen,
De stranden loeijen doet, en met zyn stem kan vullen.

Uriël, dien de wacht is toevertrouwt,
Doorklieft de lucht met vleugelen van goud;
Zyn stem, die lieflyk klinkt als zilvren citersnaaren,
Roept driemaal: Heilig is de Godt der Legerschaaren.

De Hemel dreunt, want Godt beklimt zyn' Troon,
En stelt zich hier aan al zyn volk ten toon;
De treeden die Hy doet, doen 't gansch heelâl gewaagen;
Zy daavren door de lucht, als groote donderslaagen.

ô Eenig heil! ô waare Majesteit!
'k Bezwym voor 't licht van uwe heerlykheit.
Myn oog, te onrein om U te zien, gaat scheemrend duiken,
En wacht al sluimrend af, dat Gy het komt ontluiken.

ABR. DE HAAN.

* * *
* *
*

No. 45.

PSALM XV.

WAar is hy, Heere, die bereid
Om zich in uwe Tent te toonen?
Waar is hy, die zich waardig zeit
Den Berg daar uwe Heiligheit
Haar' luister vestigt, te bewoonen?

't Is hy die naar de waarheid streeft;
Wiens denken, spreeken, en wiens hand'len
De Oprechtheit tot een grondslag heeft:
Die naar het zuiv're doelwit leeft,
Om langs het pad der Deugt te wand'len.

't Is hy die nimmer agterklapt
Om zyn's Gezellen val te haasten,
Maar eer de feilen overstapt,
Beschermend', die men snood vertrapt,
En de eere en faam van zynen naasten.

Die d'omgang der Godlozen vliedt,
En helpt die Godt oprechtlyk vreezen;
Die zyn belofte altyd als iet
Dat nooit te schenden is aanziet,
Al zou 't hem zelfs ten nadeel weezen.

Die 't geld, dat hy bezit, niet geeft
Om schandlyk woeker te bedryven;
Wiens hand aan geen geschenken kleeft
Ten val van hem die schuldloos leeft,
Die Man zal eeuwig staande blyven.

W. VAN HAREN.

No. 46.

OPRECHTE VRIENDSCHAP.

(*Uit het Hoogduitsch van den Heere* Gellert.)

NOch onbekend en ongeprezen
Leeft hier en daar een Jonathan,
Die grooter trouwheid heeft bewezen,
Dan men van broeders vordren kan.

Gy Amuant! o baak der vrinden!
Uw naam zy steeds met lof genoemd,
Waar is er ooit op aard te vinden,
Wiens trouw als de uwe word geroemd?

Zinge ooit, in vergelegen jaaren,
Een dichter van den vriendenplicht,
Hy noeme u slechts, en gansche schaaren
Lok hy de traanen in 't gezicht:

Filint, de wellust van zyn harte,
Bezocht zyn dierbren Amuant;
Vriend, riep hy, help! wat minnesmart,
Een schoone zet myn ziel in b and!

Ze is boven andren waard te minnen,
Ze heeft verstand en geld en geest,
De reedlykheid beheerscht haar zinnen,
Ze is keurlyk netgevormd van leest.

Gy kunt myn poging onderschraagen,
Uw aanzien weegt by ieder zwaar,
Wil haar voor my te huwlyk vraagen,
Dan is de zaak voorzeker klaar.

Ik

Ik weet gy moet uw werk verrichten,
Doch.... Zwyg, fprak Amuant, myn vriend,
Myn bezigheden moeten zwichten,
Wanneer myn hulp myn vrienden dient.

'k Reis aanftonds om u klaar te toonen,
De blyken myner vriendentrouw.
Hy reisde, zag dat puik der fchoonen,
En nam haar voor zich zelf ten vrouw.

Groninge 1758 A: v: D: B:

No. 47.

ABRAHAMS OFFERHANDE.

ABRAHAM. SEM.

ABRAHAM.

DE Zon ging onder op den rustdag onzes Heeren,
Wanneer ik, uit myn' tent gegaan,
By 't fchynen van de nieuwe Maan,
My in 't gebed begaf, om mynen Schepper t' eeren,
Die uit den hemel nederquam
In heerlykheit, gelyk voorheenen.
Hy riep: ô Abrâm! Abraham!
Ik fprak: Hier ben ik, Heer, voor uw gezicht verfcheenen!

„ Neem, fprak hy, neem uw zoon, uw welgebooren,
„ Uw Izaäk, die uwe ziel behaagt,
„ Gaa na den Berg, van my daar toe verkooren
„ In Morija, wanneer de morgen daagt.
„ 'k Wil dat men daar een heilig lykvuur brande;
„ Dat uwe hand 't verzoenaltaar zelf bouw',

„ En

„ En gy uw zoon my flacht' ter offerhande,
„ Tot eene proef van uw geloof en trouw.

Dit ftreng bevel floeg my in doodfchrik neder,
Myn geeft bezweek, als door een donderflag:
Het hart joeg in myn boezem heen en weder.
Een bange zucht, daar ik ter aarde lag,
Berftte ylings los, en gaf my lucht tot fchreijen.
Ik riep, ô Godt! ô Godt van Abraham!
Klinkt uwe ftem door Berzebaas valleijen,
En eifcht van my het dierbaardft offerlam!
Laat los natuur! uw liefdeband moet breeken;
De Godtheit perft me, als in een wynpersfchroef,
De traanen uit, tot zilte waterbeeken,
En ftelt myn hart op de allertéérfte proef!
Genade, ô Heer! myn toeverlaat, myn Vader,
Gy hebt myn ziel bekleed met vleefch en bloed;
Vergeef my dat ik u ootmoedig nader,
En bidd' dat gy dien bittren eifch verzoet.
Behoud myn zoon, myn lieven zoon, in 't leven.
'k Wil al myn fchat, myn runders, al myn vee
Voor zyn randfoen ter offerhande geeven:
Laat my dit lam alleen, op myne beê....
Wat bid ik al! wat kan ik Gode fchenken?
Die 't al bezit: die niets van noode heeft;
Zwyg dân, myn ziel, gy moet zo dwaas niet denken.
Bezit gy iets, dat hy u zelf niet geeft?
Mogt Abraham voor Izâk 't offer weezen!.....
Dât op 't altaar my menfch of engel flacht,
Ik ben bereid. Ik zal den dood niet vreezen:
Daar 't rein geloof op uw genade wacht.
Ach! had de fchrik myn ziel van 't vleefch ontbonden!
(Zy is bedroefd, ô Heere! tot de dood,)
Dan had zy niet te ftryden met de zonden.
't Schild van 't geloof bedekk' haar in deez' nood.

Beproef

Beproef myn ziel niet boven haar vermogen.
 ô Vaderliefde! ô liefde der natuur!
Bestorm myn hart niet meer met mededogen;
 Godt loutert myn geloof, als goud in 't vuur.
Kan Abraham 't onnozel slachtlam keelen?
 Zyn offermes het steeken in den strot,
Zyn eigen vleesch en ingewand verdeelen,
 Verbranden op 't altaar, in 't oog van Godt?
Gy wilt het, Heer! Wat sterfling kan ontdekken
 Het diep geheim van uw voorzienigheit?
Kunt gy myn zoon niet uit den dood verwekken?
 Hoe 't zy; ik ben gehoorzaam en bereidt,
Om 't geen gy eischt standvastig uit te voeren.
 Sterk myn geloof; op dat uw wil geschied'.
Laat vleesch en bloed myn ziel niet meer ontroeren.
 Die zoon is uwe, en myne langer niet.
Ik zal op uw barmhartigheit vertrouwen;
 'k Weet dat gy hem veel meer, dan ik, bemint;
'k Zal op uw' eisch het brandaltaar dan bouwen:
 Getroost dat hy in u een vader vindt,
Die zynen zoon eischt in het eeuwig leven;
 Want Abraham is nu geen vader meer:
Hy kan gerust het offerlam doen sneeven,
 Als priester van den allerhoogsten Heer......
Nu zweeg natuur. 't Wierd kalmte in myn gedachten.
 't Geloof brak door, en troostte myn gemoed.
Het vleesch liet los. De Godtheit gaf my krachten.
 Ik triumfeerde op waereld, vleesch, en bloed.
Een Hemels licht ging voor my met zyn straalen,
 En zet zich als een ster op myne tent.
Ik liet terstont den lieven jongling haalen,
 En maakte hem onze offerreis bekend.
Myn Sara vroeg: Om welk gewicht van reden
 Neemt gy myn' zoon op zulk een lange reis?

Hoe

Hoe beeft myn hart! de vrees kruipt door myn leden;
Gy trekt dan wech, zo verre, op 's Heeren eisch!
Myn Abraham, en laat my eenzaam kwynen,
Verlangen na uw wederkomst dag en nacht!
Mag ik met u daar niet voor Godt verschynen,
Gaa dan in vreede, omringt van Englen wacht.
Die leide u met myn lieven zoon hier weder.
'k Zal myn gebed uitstorten tot den Heer
Voor u, en hem: een moeders hart is teder.
Ei vader! breng, ei breng hem spoedig weêr!
Hoe kromp my 't hart van innig mededoogen;
'k Had al myn kracht, al myn standvastigheit,
Al myn geloof van nooden, om myne oogen
Te wenden van de Liefste, daar zy schreit.
Die tederheit scheen my nu aangenamer
Dan ooit voorheen: maar 't hart wiert my te week!
Ik moest dien storm ontwyken in myn kamer,
Eer myn geloof mogt wanklen, of bezweek....
Zou ik haar d'eisch des Heeren openbaaren?
Help Godt! dan hield ze my in de armen vast.
Dan stond natuur in haar dus uit te vaaren:

„ ô Wreede! heeft u Godt een moord belast?
„ Hy eischt geen bloed: bloed van onnoosle kinderen.
„ Neen, Abraham, 't is nooit zyn stem geweest.
„ Ik zal die reis met al myn magt verhinderen,
„ En u doen zien de dwaasheit van u geest.
„ Zou God zyn woord, zyn heilbelofte breeken?
„ Is 't Izåk niet, dien hy ons heeft belooft?
„ Is Izåk niet verworven op ons smeeken!
„ En is het Godt die hem ons weêr ontrooft?
„ Zou de Engel des verbonds ons zelf bedriegen,
„ Die aan den boom te Mamre by ons kwam?
„ ô Neen, de mond des Heeren kan niet liegen.
„ Bedenk u wel, bedenk u, Abraham.

„ In

„ In Izaäk is 't heilig zaad beslooten;
„ Het zaad, waar uit Messias wort verwagt,
„ Die de oude slang ten afgrond zal verstooten;
„ Als Heiland van het menschelyk geslacht....
„ Waare uit myn zoon een jonge spruit gebooren,
„ Dan leefde nog uw hoop in Izäks zaad:
„ Maar sneuvelt hy, dan is de hoop verlooren,
„ En uw geloof kon wanklen in dien staat.
„ Of zou ons Godt een andren Izäk geven,
„ En wondren doen aan Sara, als voorheen?
„ Die, oud en zwak, maar weinig tyds zal leeven!
„ 't Beloofde zaad is in dien zoon alleen.
„ Myn Izaäk moet nooit die reis beginnen.
„ Heb ik vergeefsch dien wonderzoon gebaard?
„ Gy dweept, gy suft, in raazerny der zinnen.
„ 'k Laat u niet los, voor dat gy zyt bedaard.
„ De stem der slang, van Godt gedoemd in Eden,
„ Heeft uwe ziel uit vyandschap misleid,
„ Om 't zaad, dat hem dem kop staat in te treeden,
„ Te smooren door een helsche listigheid.
„ Maar 't is vergeefsch; het zal hem nooit gelukken!
„ De Almachtige heeft Izäk in zyn macht.
„ Godts vyand kan hem uit zyn' arm niet rukken.
„ Hy is bestuurd, bewaard van Englenwacht.
„ Myn Abraham, ach! open eens uw oogen,
„ Uw Sara eert u als haar man en heer:
„ Maar hebt g' op haar een onbepaald vermoogen?
„ Heeft zy geen deel aan haaren Izäk meer?
„ Zou Godt alleen hem eischen van den vader,
„ En scheuren van het moederlyke hart?
„ Is hy geen zoon van my en u te gader?
„ Heb ik hem niet gebaard met wee en smart?
„ Neen, neen, Gods stem heeft Izäk niet verweezen.
„ De onnoosle zoon heeft immers niets misdaan,

Om

„ Om zulk een ſtraf, gelyk gy waant, te vreezen,
„ Dat 's vaders mes hem door den hals zou gaan.
„ Neen, Abraham, hy zal aldus niet ſneeven.
„ De moeder ſteunt op Gods barmhartigheit.
„ Zy zal terſtont haar zoon te kennen geeven,
„ Wat ſtem het is, die uwe ziel misleid.
„ Ik zal de tent van herdren doen bezetten.
„ Vergeef, vergeef die voorzorg uw vriendin.
„ Myn man, myn heer, ik moet die reis beletten,
„ En toonen, hoe ik u en hem bemin."

Op deeze wys had Sara kunnen ſpreeken,
En twyflen, of de Heere tot my ſprak;
Maar om dat vuur haars yvers niet te ontſteeken,
Ontdekte ik niets aan haar, of Izaak.

S E M.

De Godtheidt moeſt u wonderbaar verſterken,
Dat ge alles dus gelaatig overdacht.
Ik heb in uw verhaal niet kunnen merken,
Dat ge in gevaar van twyfling zyt gebracht.

A B R A H A M.

Aartsvader, denk: ik kon de ſtem des Heeren.
Geen twyfeling beſtormde myn gemoed.
't Vernuft kan wel, als Sara, redeneeren:
't Geloof heeft niets gemeen met vleeſch en bloed.
Op 's Heeren wil moet onze reden buigen.
Het aardſch vernuft verlaat zyn werking niet.
Myn ziel laat door 't geloof zich overtuigen,
En onderwerpt zich 't Goddelyk gebied.

'k Stond 's morgens op, eer 't zonnelicht zou dagen,
  En kloofde 't hout, geschikt ter offerhand.
Dat liet ik van myn volk op d' ezel draagen,
  Nam afscheid van myn Sara, 't dierbaar pand,
Die in het bed, vermoeid van zorgen rustte:
  'k Vertrooste haar in myne morgengroet,
Terwyl zy my en mynen Izäk kuste,
  En sprak: Ei keer na huis met snellen spoed.
Godts Englenrei baane u alom de wegen,
  Bescherme u voor all' onheil, waar gy reist.
Dat Godt de Heer uwe offerhande zegen'.
  Voldoe getrouw het geen hy van u eischt.

Dat laatste woord ontroerde myne zinnen.
  My dacht, dit legt de Godtheit in haar mond,
En sterkt myn hart, nu wy de reis beginnen,
  Wier groot gewigt myn Sara niet verstond.
Ik trok dan voort uit Berzebaas landsdouwen,
  Na Morija met mynen Izaäk,
Tot wy den Berg, ten derden dage, aanschouwen,
  Ter plaatze, daar ik tot myn knechten sprak:
Blyf beide met den ezel hier beneden.
  'k Zal met myn zoon na 't hoog-gebergte gaan,
En keeren, als wy hebben aangebeeden.
  Ik vatte 't hout, geschikt ten offer, aan,
En liet myn' zoon het op de schouders draagen.
  Ik droeg het vuur, en 't mes. Men klom om hoog
Op 't kromme pad, gebaand door doornehaagen,
  Tot op den top, daar ik my nederboog,
En myn gebed uitstortte tot den Heere
  In stilte, die my sterkte in myn gemoedt,
En kracht gaf om 't verzoenlam, hem ter eere,
  Te slachten, als men de offerlamm'ren doet.
Nu dacht my moest ik mynen zoon bereiden,
  Om de offerhand gewillig te ondergaan;

Ligt zou hy niet van 't leven willen scheiden,
En zoeken Godt en my te wederstaan.

Ik stel hem dan al de ydelheid voor oogen
Der waereld, en de aanloklykheit der jeugt.
Hoe menig' ziel verleid word en bedroogen
Door dartelheit, en onbezonne vreugt.
Hoe broosch, hoe zwak, hoe wisselvallig 't leven
Der menschen is, en hoe nog klein nog groot,
Het zy verdrukt of hoog in staat verheven,
Zich zelven kan beschermen voor den doot.
Die koning der verschrikking staat te komen.
Gelukkig is de ziel, die hem niet vreest,
Zy (sprak ik) wort ten hemel ingenomen;
Op vleugelen der Englen, rein van geest.
Men leeve op aarde een langen reeks van dagen;
Wat is 't? men sterft van zyn geboorteuur af.
Men kwynt van ziekte, of tegenspoed en plaagen.
Men vind geen rust voor 't lighaam ligt in 't graf.
Wy zyn op aard gesteld als vreemdelingen;
De hemel is ons eigen vaderland.
Leer na de kroon en palm des hemels dingen,
Leer uwe ziel, gelyk een offerhand
Van heiligheid, zich willig overgeeven,
Als Godt haar eischt, al waar 't dit oogenblik.
Zy vlieg' verheugd na 't eeuwigduurend leeven
Haar kerker uit, op d'allerlaatsten snik. . . .

Zyt gy bereid, myn zoon, om dus te sterven?
Godt heeft u lief, schenkt u de zaligheit,
En 's hemels vreugd, die gy op aard moet derven.
Ik vraag nog eens, myn zoon, zyt gy bereid?

De jongeling sprak: ô Vader! uwe woorden
Heb ik gedrukt in 't binnenst van 't gemoed.
Godt trekt myn ziel met teedre liefdekoorden.
't Is alles wel, het geen de Heere doet.

Ik

Ik heb te nacht eén rei van Serafynen
In mynen droom gezien, een ſtem gehoord,
Dat ik voor Godt met vader zal verſchynen.
Ik zag een glans, die nog myn hart bekoort,
Een heerlykheit, die ik nooit zag voor deezen;
Ik zag Godts troon. Ik zag een ſneeuwit lam.
Men riep „gy ſtaat het tegenbeeld te weezen
„ Van dien gy ziet, ô zoon van Abraham!"
Wat dit gezicht my wil te kennen geeven,
Schynt duister; maar het hart is my verlicht.
Ik ben bereid om dit vergangklyk leven
Te wiſſen, en, voor 's Heeren aangezicht,
Het heilig Lam in eeuwigheit te looven.
Eiſch my, ô Heer! dit oogenblik van de aard.
Zend, heilig Lam, uwe Engelen van boven;
Ontfang de ziel van Izâk, is zy 't waard. . . .

Ik ſtond verrukt, verwonderd, en verſlaagen,
Om Izaäks verzaaking der natuur.
Hy kuſte my, ik hem. Ik hoor hem vraagen,
Hier is het hout: hier is het offervuur:
Doch waar is 't lam, dat op 't altaar moet branden?
Ik ſprak: Godt heeft zich van een lam voorzien,
Dat hem behaagt. Men wacht het van zyn' handen
Ter plaatze daar het offer moet geſchiên.
Ik bouwde 't brandaltaar voor Izâks oogen,
En ſchikte 't hout, dat hy my overgaf.
Ik ſprak, myn zoon, hoe wort myn hart bewoogen! . . .
Gy zyt het lam! . . . . Staa nu de waereld af.
God eiſcht uw ziel! zult gy gehoorzaam weezen?
Hy is aan my verſcheenen uit den troon
Der heerlykheit, gelyk hy deed voordeezen,
En ſprak tot my: „ Neem uw geliefden zoon;
„ Neem Izaäk, de ſpruit uit u gebooren;
„ Uw eenigen, die uwe ziel behaagt.

„ Gaa

„ Gaa na den berg, van my daar toe verkooren
„ In Moria, wanneer de morgen daagt.
„ 'k Wil dat men daar een heilig lykvuur brande;
„ Dat uwe hand 't verzoenaltaar zelf bouw,
„ En gy uw' zoon my slacht' ter offerhande,
„ Tot eene proef van uw geloof en trouw. . . .

Ik loof, ik dank u! Heer der heiërschaaren,
(Dus riep hy) die myn ziel zo waardig maakt,
Dat ze in triumf ten hemel in zal vaaren,
Op vleuglen van uw' liefde, in wien zy blaakt. . . .

Ik nam hem op. Hy legt verheugd zich neder,
Op 't brandaltaar en steekt zyn armen uit.
Zie Izaäk (dus spreekt hy) namaals weder.
Gehoorzaam Godt, voldoe aan zyn besluit.
Hier ligt het Lam! 't verlangt na 't zalig Eden!
Aartspriester van den allerhoogsten Heer,
Bind, offer my. Ik zal op wolken treeden!
Denk, Izaäk is nu uw zoon uw niet meer!
Godt is alleen myn vader, myn behoeder
In eeuwigheit. Kom, bind my de armen nu.
Geef deeze kus ten afscheid aan myn moeder,
Vertroost haar ziel. Godt zegen' haar en u.
Myn ziel zal u, omringt van Serafynen,
Hier namaals zien, met heerlykheid bekleed.
Ik zie alreets Godts Engelen verschynen.
Aartspriester, kom. Het slachtlam is gereed.
Toef langer niet. Voldoe den eisch des Heeren.
Ik sprak: Myn lam! myn Engel! Cherubyn!
't Geloof zal na den zielstryd triumfeeren:
Maar Abraham zal ook haast by u zyn. . . .
Ik nam den band, en bond hem om zyn' leden.
Ik blies in 't vat myn offerkoolen aan;
Hy smeekt terwyl in vuurige gebeden,
Dat ik die proef standvastig door moog' staan. . . .

'k Trok 't slachtmes uit: maar als ik dat zag blinken,
Bestormde my natuur met al haar macht;
't Gebergte beeft; de grond schynt my te ontzinken:
'k Treed echter toe, vol schriks, schier zonder kracht,
En meen het mes hem in den hals te steeken. . . .
Maar Goël riep, in 't uiterst oogenblik:
Hou, Abraham! . . . . uw Godtsvrucht is gebleken!
'k Zag om . . . . het mes ontviel my door den schrik.
De Heere sprak: „ Het is me een welbehaagen,
„ Dat gy dien zoon, uw lief, uw eenig kindt,
„ Bereid waard my ten offer op te draagen.
„ Ik wil dat gy den jongeling ontbindt. "

'k Deed dit vol vreugds. Wy knielden beide neder
Voor Goël, met een ziel vol dankbaarheid.
'k Omhels myn zoon, en hy omhelst my weder.
'k Druk hem aan 't hart, dat nu vol vreugde schreit. . .
Ik riep, ô Heer! gedoog dat ik u nader:
U, die zo goed, die zo barmhartig zyt,
Dat gy dien zoon ten tweedemaal den vader
Geschonken hebt, en telkens 't hart verblyd:
Eerst, als ons wierd dien wonderzoon gebooren;
En heden, nu gy hem my wedergeeft,
Als 't Tegenbeeld uws Zoons: uw Uitverkooren,
Uw heilig Lam, dat in den hemel leeft,
En in den tyd der volheid staat te koomen,
Ten offer, voor het menschelyk geslacht;
Zo word de vloek van Adam weggenoomen,
En 't rein gemoedt voor uwen troon gebracht.
Heb dank, ô Heer! die my inwendig sterkte,
Als myn geloof die proef moest ondergaan;
Daar ge in dien stryd zo krachtig medewerkte
Dat ik 't geweld van 't vleesch kon tegenstaan.
Wie ben ik, Heer? Ik leef door uw genade!
Uw aardworm kruipt in 't stof voor uwen troon:

Met

Met u, met u alleen, gaa ik te rade,
  En offer u myn hart, met mynen zoon;
Om, als wy gaan uit dit vergankly̆k leeven,
  Als onze ziel van 't aardsche lighaam scheid,
Om u alleen dan lof en eer te geeven,
  En 't heilig Lam, tot in alle eeuwigheit.
'k Zag na 't gebed een ram, die in de doornen
  Zich had verward, (geschikt ter offerhand',
In Izäks plaats,) dien greep ik by zyn' hoornen,
  En heb hem op het dankaltaar verbrand. . . .
De vlakte van den berg, daar dit gebeurde,
  Gaf ik den naam, DE HEERE ZAL 'T VOORZIEN;
Dewyl hy my daar troostte, toen ik treurde,
  En wederhield, als 't offer zou geschien. . . .
'k Hoorde andermaal den Engel tot my spreeken:
  „ 'k Zweer by my zelf, dus zegt de Hemelheer,
„ Omdat gy in die proef niet zyt bezweeken,
  „ En my uw' zoon, uw' eenigen, zo teêr
„ Van u bemint, ten offer hebt gegeeven;
  „ Bevestig ik myn' zegen. 'k Zal uw zaad
„ Uitbreiden, als gy zyt in 't eeuwig leeven,
  „ Gelyk 't gesternt, dat aan den hemel staat.
„ 't Zal koningen uit hunne steden dryven;
  „ Ja, al het volk des aardryks, zal voortaan
„ In uwen Zaade alleen, gezegend blyven;
  „ Nadien gy my gehoorzaam hebt voldaan. . . .
'k Zag in den geest Godts Englen nederdaalen,
  En eene stad op Morija gebouwd.
De heerlykheit des Heeren schoot haar' straalen
  Op elpenbeen, en schitt'rend zonnegoud
Des (*) tempels, door geen aardsch vernuft te ontleden.
  Myn Goël sprak me in die verrukking aan:

(*) Op den Berg Morija heeft koning Salomon den Tempel des Heeren gebouwd. Zie 2 Chron. Cap. III. vs. 1. Zynde dit den

„ Hier zal myn volk ter offerhande treeden,
„ En, daar gy ſtaat, myn hoogenprieſter ſtaan.
„ Ik zal dien berg der heiligheit beveiligen. . . .
„ Zie na 't altaar, voor Izâk opgericht,
„ Daar ziet gy in het Heilige der Heiligen,
„ Van mynen glans en heerlykheit verlicht,
„ Dat, voor 't verloop van negen volgende eeuwen,
„ De wyſte menſch van 't menſchelyk geſlacht,
„ Uit uwen bloede, een koning der Hebreeuwen,
„ My timm'ren zal, met gadelooze pracht."
Ik ſtond zo lang verrukt en opgetoogen,
Tot deeze ſtad en 't heiligdom verdween,
En dankte Godt met al myn zielsvermogen;
Omdat hy dus genadig my verſcheen. . . .
Als de Engel Godts, bedekt met wolkgordynen,
Den berg verliet, en ſnelde hemelwaart,
Klonk in ons oor den zang der Cherubynen,
Die onzen geeſt verrukte van deeze aard.
„ Triumf, dus zong het heilig Koor des Heeren,
„ Triumf, triumf! aartsvader Abraham,
„ Die op u zelf hebt kunnen triumfeeren!
„ Triumf, triumf! ô tegenbeeld van 't Lam!
„ Wy zullen u na Berſeba geleiden,
„ En waaken, daar ge uw reis-tent nederſlaat;
„ Van d'avond tot den morgen u verbeiden,
„ En u alom omringen waar gy gaat. . . .

Aldus heb ik dien wonderberg verlaaten,
En ging verheugt met Izâk na beneên,
Ter plaatze daar myn' beide knechten zaten,
En reisde met Godts Engelen weder heên. . . .

Maar

den zelfden berg, dien Abraham 850 *jaaren te voren is opgegaan, om zynen zoone Izaak, die, volgens* Joſephus, *vyfen-twintig jaaren oud was, Gode te offeren. Zie* Joſephus Oudheden, *I. Boek*, 13, *Hoofdſtuk.*

Maar 'k voelde een vreugd die niet was uit te drukken,
Als Sara my verwelkomt van de reis.
Haar tederheit kon myne ziel verrukken,
Wanneer zy sprak: „ Gy hebt aan 's Heeren eisch
„ Op Morija voldaan. Ik zie u weder!
„ 'k Omhels u weêr! Myn Izaak, myn schat,
„ Wees welkom by uw moeder, die zo teder,
„ In haar gebed, voor u, en vader, bad.
„ Gelooft zy Godt! nu eindigt myn verlangen!
„ Gelooft zy Godt, de hoogste majesteit!
„ Ik juich hem toe met hemelsche gezangen.
„ Zit by den boom; de maaltyd is bereid.
„ Gy zyt vermoeit. Ik zal uw voeten wasschen,
„ Myn Abraham, gelyk gy de Englen deed.
„ Dat zal my meer dan Eliëzer passen:
„ Zet u hier neêr; het water is gereed.

P. LANGENDYK.

No. 48.

PSALM LI.

GEnade, ô Godt! Een man van snood beleid,
Een Zondaar, werpt zich weenend voor uw voeten.
O! mogt hy nog, nog eens uw gunst ontmoeten
In d' Overvloed van uw barmhartigheid!
Wasch af myn Zonde, en reinig myne Ziel;
Op dat ik eens deez smarten mag vergeeten:
Het zwaar misdryf, waar in ik nederviel,
Kastyd by dag en nagt myn bang geweeten.

Ik heb gepleegt, ô Heilige Opperheer!
Ik heb gedaan dat kwaad is in uwe ogen:
Wierd thans uw arm tot myn verderf bewogen
Regtvaardig viel uw blikzem op my neêr!
Helaas! ik zag in Zonde 't eerste licht.
In Zonde heeft myn Moeder my ontvangen.
Daar gy begeerd een hart naar deugd gerigt,
Daar 't rein gemoed alleen is uw verlangen!

Gy niettemin, in Goedheid zonder end
Vond goed myn' Geest met wysheid te bekronen;
Geheimen zelfs, hebt Gy my willen tonen,
En had myn hart uw kennis ingeprent.
Ontzondig my met Ysop, en ik zal
Gereinigt zyn. Wisch uit myn zwarte vlekken;
Dan zal de Sneeuw, straks na haar' nederval,
Des winters 't Veld niet witter overdekken.

O dat myn Ziel eens weder uit den schat
Van uwe vreugde een straal mogt zien herschynen!
Haast zou de smart der Beenderen verdwynen
Die ge in uw toorn, ô God! verbryzeld had.
Wend af uw' oog, dat in myn nieren leest,
Vergeet, delg uit myn ongeregtigheden:
Herschep myn hart, en gun me een vasten geest
Om van uw weg nooit weder af te treden.

Verwerp my niet van voor uw aangezigt,
Het naar gevolg van zware misbedryven!
Maar laat uw Geest genadig by my blyven,
De vreugd uw 's hemels herryze met haar licht!
Als eens de moed de plaats der schrik vervult
Dan zal de Onwyze, en Zondaar van my leeren
Om voor uw Troon beweenende zyn schuld,
Zich, als ik doe, boetvaardig te bekeeren.

O God!

O Godt myns heils, het bloed dat ik vergoot
Eischt wraak en straf, ô vreesfelyk herdenken!
O, woud gy my daar van vergiff'nis schenken,
Ik zoude uw' lof verbreiden tot der dood!
Heere, open dan myn bleek bestorven mond,
Gy hebt geen zin in plegtige offerhanden:
Als daar uw lust alleenlyk in bestond
'k Zou nagt en dag het offer-vuur doen branden.

Maar 't geen Gy vraagt is een gebroken Geest
En die zyn smart niet langer kan verdragen.
Gy schat een hart doorgrieft, benauwt, verslagen,
Dat U bemint zo zuiver als 't U vreest.
Wanneer het zulke opregte indrukzels voed
Dan ryze 't vuur des offers in den hoogen;
En vloeije vry het schuldloos offer-bloed,
Dan ziet Gy 't aan, ô God, met gunstige ogen.

W. VAN HAREN.

No. 49.

DE KOEKOEK.

(Uit het Hoogduitsch van den Heer Gellert)

DE Koekkoek zag onlangs een spreeuw
De stad ontvliên naar 't veld, met uitgerekt verlangen.
Vriend! riep hy met een groot geschreeuw,
Wat zegt het stedvolk toch van onze woudgezangen?
Ik bid u geef my een verhaal,
Wat zegt men van de Nachtegaal?
„ Elk roemt zyn onnavolgbaar zingen „,

En van de Leeuwrik? voer hy voort.
„ Zyn zang heeft duizend Lievelingen. "
Wat hebt gy van de Vink gehoord?
„ Meer van het vinkenet dan 't vinkelied gewaagen. "
Voor 't laast moet ik u nog iets vraagen:
Hoe word myn kunst van 't volk geroemd?
„ Vriend, zei de spreeuw, ik moet uw zotten waan beklaagen.
„ Geen mensch spreekt van uw kunst, uw naam word niet genoemt. "
Dan zal ik, voer hy voort, my van dien Ondank wreeken,
En eeuwig van my zelven spreeken.

No. 50.

KRUISTRIOMF.

Wie leertme nu de beste klanken,
Triomfzang, die niet ydel poogt,
Myn' Heilant, aan het kruis verhoogt,
In top te heffen en te danken?
Onnodig is 't, dat ik het verg,
Apollo of Apolloos zonen,
Die hier, belust op hoger tonen,
Kies voor Parnas den Dootshoofdberg.
Al volgde ik Davids toon en Psalmen,
Schoon Sion waar myn Helikon,
En Siloa myn Henstebron,
Noch schoot ik hier te kort aan galmen.
O Davids zoon en Davids Heer,
Hoe kan ik van uw' kruisgank zwygen?
'k Wensch uwen kruisberg op te stygen:
Daar val ik by uw' kruispaal neer:

Daar

Daar leer ik wys met vrucht vergeten
Myn levens droom en ydelheit,
Bedrog, dat vleiende verleit,
En valschen waan van veel te weten:
Daar zink, verzink ik in de zee
Van uwe grondelooze liefde,
Die u aan 't kruis veel dieper griefde,
Dan hamerslag of spyker dee.
't Is ongerymt met konst te rymen,
Daar d' eelste maatzang wezen zou
Gekerm en mateloze rou,
En met de middagzon bezwymen.
Zo gaat Natuur den dichter voor,
Terwylze in arbeit gaat van 't stenen,
En valt aan 't jamm'ren en aan 't weenen.
Die rougalm klinkt de werelt door,
En doet ze daveren en kraken;
Terwyl het licht de lucht begeeft
En d'aarde loeit, en schud, en beeft:
Dat dwingt de dood haar doôn te slaken,
En kleetze op nieuw met vleesch en been:
En treft met angst en schrik Gods drempel,
En ryt het koorkleed van den tempel,
En splyt en smyt de rots daar heen.
Al kraakt het boven en van onder,
Al dreigt de werelt te vergaan,
Al trekt de zon een roukleed aan,
Het geef de werelt ganſch geen wonder.
Zie ik niet hangen Godt den Zoon,
Des Vaders liefde en welbehagen,
Aan 't wrede moorthout vast geslagen,
Ten schimp van Onjoôn en van Joôn?
Zyn hooft, dat Thabor zag met stralen
Van goud omringd en zonneglans,
Doorboort met eenen doornekrans,
Daar stralen bloets uit nederdalen?

Zyn

Zyn lyf gerekt, gescheurt, mismaakt;
Het lyf van hem, die 't vee met huiden,
Den mensch met zyde, en 't velt met kruiden,
De lucht met starren kleed, gansch naakt?
Zyn aanschyn, schoon in Davids zangen,
Als nooit geen menschen aanschyn was,
Bestorven, als een bloem, in 't gras
Vertreden, die het hooft laat hangen?
Zyne ogen nu van tranen root,
Die flus den hemel open zagen;
Die duiven ogen neergeslagen,
En half geloken van de dood?
Zyne oren, die met lust ontvongen
Des grooten Vaders donderstem,
Dees is myn Zoon, gehoorzaamt hem,
Gekruist door bitse lastertongen?
Mont, die geen' menschen mont geleek,
Daar geest en leven uit quam vloejen,
Hoe ziet men u van slagen gloejen,
Gods mont gelaaft met gal en eek?
O handen, die geheele scharen,
Al lagenze ter dood toe krank,
Geneest, begroet met lof en dank!
O voeten, die op holle baren
Zo veilig stapt, als op het droog!
Wat ys're vuist heeft u gespleten,
En vleesch en been van een gereten?
Hier draaft nogtans myn Kruisdigt hoog,
Zo komt myn Kruisvorst aangetreden,
Die fiere leeuw uit Judaas stam,
Als of hy versch van Edom quam.
Aanstappen met zyn wakk're schreden.
Gezegent zy de groote helt,
Die moedig komt met rode kleren
De sterkste vyanden braveren,
En trapte 't vyantlyk gewelt.

Als

Als nergens noothulp was te vinden,
En hy alleen de wynpers trad,
Waar van 't gewaat is root bespat,
Tot glori van zyn kruisgezinden.
Triomf, triomfe lust het my
Te roepen in zyn zegestasi
Schoon Isrel woed en tiert, elasi:
En uitspuwt al zyn razerny:
Al klinkt men hem met dolle vuisten
By moorders aan 't vervloekte hout:
Een moorder, die op hem betrout,
Verwerft een kroon van dien gekruisten.
De moorder vint hier gansch geen blyk
Van heerschappy, geen hoftrouwanten,
Noch pracht van gout, noch diamanten:
Geen ding gelykt hier koninklyk.
Hier kraakt geen rykskroon, dan van doren;
Hier blaakt geen purper, dan zyn bloet;
Geen staf of troon voor hant of voet,
Dan nagels dieze fel deurboren.
Nochtans sprak nooit op zulk een wys
Een Vorst op 't Kapitool gereden,
Als dees op Golgotha; noch heden
Zult gy my zien in 't Paradys.
't Geloof, die grote verrekyker,
Waar voor de wereld valt te kleen,
Leert zien door al het zienlyk heen,
En stoot zich niet aan hout of spyker.
Zoo zie ik noch myn' Kruisheld na,
Al zyner kruisgenoten voorbeelt,
Die vrygesproken en veroordeelt
Van Pontius, op Golgotha,
Dat grouwzaan Golgotha, geklommen,
Zyn strafplaats niet, maar zegekoets
Daar vint, geverft in beken bloets;
Daar 't hooft van 's werelts vorstendommen

Tibeer

Tibeer beschaamt in 't oorlogsvelt.
Daar komt hy braaf de Doodt bevechten,
Schoon zy 'er trots plag op te rechten
De zegenpraal van haar gewelt.
Daar komt zyn moedt de Hel uitdagen
Die in zyn bitt're kruispyn groeit;
En zal ze, brullende en geboeit,
Omvoeren voor zyn' zegewagen:
Daar zie ik onder menschebeen
En holle menschebekkenelen,
Gestrooit by halven en by helen,
Gezaait, gedolven onder een,
In zulk een strytperk, naar en yslyk,
Twee Vorsten 't hooft elkandre bien,
Als nooit de zon meer heeft gezien:
Twee Vorsten kampen daar afgryslyk,
De Draak en dappre Michaël,
Een sterkgewapende en een sterker.
Laat bersten uit den duistren kerker,
Al wat, noch helscher dan de hel,
De wapens aanschiet voor den Satan,
Hartnekkig tegens Godt gekant:
De helt; die sterft, houdt d' overhandt,
Beknelt en velt den Leviatan.
Al valt die kruisstryt noch zo bang,
Al byt de slang hem in de hielen,
Zo moest het vrouwezaat vernielen,
Vertrappelen 't hooft der helsche Slang.
Schoon 't hooft der slimme helgedrogten
In Adams lusthof triomfeert,
In 't kruisperk is de kans gekeert,
Daar Jesus ons heeft vrygevochten.
Zo dra zich Evaas dertle hant
Vertast heeft aan den boom der kennis,
Vint al heur zaat zich van die schennis
Bevlekt, en van de doot vermant.

Maar

Maar hy; die bei zyn handen tevens
Aan 't kruis uit zuivre minnedrift
Ons toereikt, ftrekt nu tegengift:
De kruisboom draagt den boom des levens.
Heeft Simfon 't huis omver gerukt,
Met rechte en flinke hant gegrepen,
Als een gedode in 't graf kon flepen
Veel duizent, daar verongelukt;
Dees Simfon, met gewonde handen,
Wel vaft genagelt aan het kruis,
Valt kloek aan 't bouwen van zyn huis,
En rukt den roof uit 's viands tanden;
En, kon hy levendig verflaan
Den nachtvorft met zyn zwarte fpoken,
Zyn kruisdoot, ftreng genoeg gewroken,
Komt noch veel dierder hun te ftaan.
Quam zes paar flammen 't hout te ftade,
Dat Maraas waterftroom verzoet;
Door 't kruishout fmaakt men blyde een vloed,
In bitt'ren rou, van Gods genade.
Bergt hout, gebezigt van Godts tolk,
Het yzer, in den ftroom verdronken;
Door 't kruishout bergt ons Godt, verzonken
In d' allerdiepfte jammerkolk.
Zag Jakob in den droom een ladder
Den Hemel raken met haar' top;
Wy klimmen langs de kruisleer op,
Zo radt als Engelen, of radder;
De flang, van Mofes opgerecht,
Geneeft de kermende Ifralyten
Van 't vier dier flangen, die hem byten;
Maar Godt in 't vleefch, aan 't kruis gehecht,
Verhoogt met fmaat, en wreet gefchonden,
Verloft zyn Israël door pyn
Van bozen luft, dat helfch fenyn,
En heelt gewont ontelbre wonden.

 Kon

Kon Amrams zoon met zynen ſtaf
In 't ſlaan de dorre ſteenrots breken,
Die waterbron en verſche beken
Het dorſtig volk ten beſte gaf;
Hier drinkt een flauwe ziel zich dronken
In bloet- en watervlied, door Godts
Verbolgen wetvloeksſtaf uit rots,
De grontrots van de kerk, geklonken.
Een heilbron vloeit uit Jeſus zy,
Vooruit geſpelt, van Zacharias,
Daar gy, gezegende Meſſias,
Mee afwaſcht Salems burgery.
Het dierbaar kruisbloed, uit uw aders
Geſtort, een liefdebron zo milt
Van eeuwig heil, verzacht en ſtil
De gramſchap des vergramden Vaders;
Verquikt en moedigt ons de borſt
In bangen ſtryt en jammerniſſe;
Verkoelt den brant van ons gewiſſe,
En leſcht altoos der zielen dorſt.
Dus hout myn kruispligt minſt verwezen
Den groten Heilant door 't geſchreeuw
Van dien oplopenden Hebreeuw;
Wech, kruiſt hem, kruiſt hem, wech met dezen.
Ik ſchuif de ſchult niet op den hals
Van rechter, over hem gezeten,
Of Schriftgeleerde, op hem gebeten,
Of die getuigen, bei zo valsch.
Wy, Heer wy hebben u geſchonken
Den kruiskelk, die zo bang, met gal,
Met hef van 's hemels wraak, met al,
Op 's werels welſtant is gedronken.
Na 't eten van 't verboden ooft,
Is elk vergryp, by u te boeten.
Een ſpykerſlag door uwe voeten,
Een ſcherpe prikkel in uw hooft

Op

Op uwen rug een taje roede,
  In uwe borst een diepe wondt,
  Een smaak van gal in uwen mont,
Een nagel, root van uwen bloede.
  Ik ben de man, die u verraân,
Verzaakt, nog erger dan met woorden:
Gebonden met veel dikke koorden,
  En stout naar 't leven heb gestaan.
Maar myn Verlosser, zo geduldig,
  Gelyk onnozel, levert hier
  Voor misdaan, die hem staan zo dier,
Het zelve bloet, waar aan ik schuldig
  Myn handen vinde, veel te vuil,
Om schoon op zyn Plaats te wassen.
Dat bloet (ô kostelyke plassen!)
  Gemengt met tranen, die ik huil,
Ootmoedig, bevende verslagen,
  Aan gruis geslagen door Godts wet;
  Bevrytme van die lastersmet.
Nu zietme 't kruis boetvaardig klagen,
  En dan myn tranen weer gedroogt,
Terwyl ik 't heilzaam hout omvadem.
Nu zinkt myn moed, dan schep ik adem,
  Met Godt aan 't zelve kruis verhoogt.
Wat heil, vol wondren, wat vertoning,
  Verneemt myn ziel aan dezen staak;
  Hier vinde ik Godts verbolge wraak,
En hier genadige verschoning.
  Rechtveerdigheit hiel aan om straf,
Genade dong om vrygeleide,
Hier tradt Godts Wysheit tusschen beide,
  Dieze allebei voldoening gaf.
Ik lees aan 't kruis de perkementen,
  Waar in myn schult belydenis
  Met offerbloet getekent is,
En melt een hoofdsom met haar renten.

 Het

Het kruis ontlastme weer van zorg,
En toont den quytbrief met zyn zegels,
En in den schultbrief al de regels
Schoon uitgeveegt, naardien myn borg
Betaalde tot den lesten stuiver,
Myn misdaad vinde ik aan dien paal
Zo root, als bloet en bloetkoraal:
Ik zieze aan 't zelve hout zo zuiver
En wit genet, als sneeuw en wol.
Ik kan my naulix meer dan Joden,
Die hunne Vorst en Heilant doden
En kruissen, zo verwoedt en vol,
Ik kan my naulix meer verschonen.
Noch roep ik met den Abramyt,
Die zo uitzinnig roept en kryt:
Zyn bloet op ons en onze zonen.
Al is Jerusalem dit streng
Van Godts getergde wraak vergolden,
My wort die bloetschult quitgescholden,
Zo hy met kruisbloet my bespreng.
Och volk, te jammrelyk bedrogen,
Versteende zoons van Abraham,
Veraarde telgen van dien stam:
Och zaagtge eens beter uit uwe ogen,
Dat Moses dekkleet u niet lag
Op d' ogen, en op 't hart alrede!
Hadt gy nu Moses oog; waar mede
Hy den onzienelyken zag!
Gy zaagt hier van geen mensch verdedigt
Uw Godt, der menschen guighelspel:
Den zoon der maagt, Emmanuel,
Godt mensch, die Godt en mensch bevredigt:
Den Adam, die zich queet genoeg
Voor Adams kind'ren met hunne ouderen:
Hun schult en straf draagt op zym schouderen.
Van 't hout gedragen dat hy droeg;

Melchi-

Melchisedek, den vaderlozen
En moederlozen, die van Godt
Ontving een eeuwig Priesterlot,
Niet zonder dieren eedt verkozen:
Die wy al 't onze schuldig zyn,
Veel meer dan eersteling of tiende:
Naardien 't zyn miltheit ruim verdiende,
En schonk ons meer dan broot en wyn.
Nu, Levi, schei vry uit het slagten
Van ram en geite op Godts altaar,
Staak al dien offerdienst, en spaar
Uw kalverbloed en rundervachten;
Nu d' offerwierook Godt verveelt,
Met al het loejen en het jammeren
Van koejen en spierwitte lammeren,
Door 't bloedig slagtmes versch gekeelt.
Het Kruislam, dat zich geeft tot sterven,
Door d' offerlammers klaar beduidt,
En voorgespelt zo lang vooruit,
Leert al uw offerhanden derven;
Heeft in hun asschen uitgedooft
Alle Arons rokende offervieren:
Daar bloet van bokken of van stieren
De ziel geen heiligheit belooft,
Als 't Lam, gespykert met den hamer
Aan 't hout: een offer dat zich zelf
Gode opdroeg, in zyn koorgewelf
Daar boven hem veel aangenamer
Van geur, dan ooit op 't outer quam,
Gebragt uit meelkruid, stal, of koffer:
Naardien 't Gekruisten bloedig offer,
Geheel verteert wordt van Godts vlam,
Van 't vuur der liefde heel verslonden,
Heel rein van vlok, heel vry van vlek,
Met gene smette of erfgebrek
In 't minst bezoedelt noch geschonden.

'T Hebreeuwse stamhuis schrikt en yst
Voor Moses schrikkelyke vloeken.
Hun voorgelezen uit zyn boeken,
Daar Ebals kruin ten hemel ryst.
Nu zyn, geen wetvloek uitgezondert,
Zyn vloecken met een' naren kreet
Op hem, die onder 't kruispak zweet,
In eenen kruisvloek uitgedondert,
Tot zegening van Abrams zaat.
Indien de Heilant, trots te paarde,
De quaân ontzeî ten viere en zwaarde,
Wat waar 't een kranke toeverlaat:
De koninklyke vaarzen spellen
Geen' Christus, als Judea zoekt,
Maar die zyn beenders, fel gevloekt,
Door 't spannen van de leen, kan tellen.
Een nedrig en zachtmoedig lam
Wort ingevoert van Esaias:
Een lam is 't voorbeelt van Messias
Dat stóm en stil ter slagtbank quam.
Uw' kruisvloek strekk' my heil en zegen,
Uw kruisverdriet en kruissmaat Heer,
Myn hoogste vreugt en eeuwige eer:
Al raast Hebreeuw en Griek hier tegen.
Sta af, verstokte Thalmudist,
Die blint noch pleit voor Arons letter.
Sta af, gy lasteraar en ketter,
Die boos den rechten kruisweg mist.
Sta af van zyn kruisofferhande,
Wiens hart, verhard, gelyk een rots,
Des hemels wil en wraak ten trots,
Godts zóon herkruist met schimp en schande;
Die niet gelooft, wat blyk hy brogt,
Al staaktge ook in zyn zyde uw' vinger:
Die voor een geltprys, veel geringer,
Dan daar hem Judas voor verkocht,

Zyn

Zyn kruisbloet veilt, en durft verkopen.
Aartsvyanden van 't heilzaam kruis,
Vertrekt van hier, en houdt u t' huis,
Wy willem na den kruisberg lopen,
Die 't kruis niet voeren op de tong,
Maar voelen 't oog in onze zielen,
Volvoeren 't in ons vleesch: wy knielen
Voor Godt, die aan den kruispaal hong.
Wat leden wy hem daar zien reppen,
Of niet zien reppen aan den paal,
Zy noden ons toch altemaal,
Om trooftnat uit die rots te scheppen.
Indienwe Jesus armen zien,
Zy zyn gereet om ons t' omvangen.
Hy laat zyn hooft voor over hangen,
Om ons den vredekus te bien.
Zyn naaktheit, die berooft van kleren,
Het blinde grauw ten schouwspel strekt,
Laat onze naaktheit, dus gedekt,
Geen wit triomfgewaat ontberen.
De doornekroon op 't heilig hooft
Belooft Godts uitverkore zonen
Een ryxkroon, die alle aardsche kronen
In glans en heerlykheit verdooft.
Hy laat zyn lyf en leden rekken,
Dat aêr en zenuw kraakt en lilt,
Om van beneden opgetilt,
Al zyn gemeenteleên te trekken.
De voeten strekken daarze staan,
Wel vast gespykert, wisse blyken,
Dat hy bezwyken zal noch wyken,
Eer 's Vaders eisch zy gansch voldaan.
De hartquetsuur in 's Heilants zyde,
Al gaaptse vrees'lyk, stort gena
By hele stromen uit, zo dra
Het scherpe punt zyn vleesch doorsnyde.

Dan

Dan smaken wy Godts minzaamheên,
Als zyn oprechte kruisgetuigen,
En komen lekk'ren honing zuigen,
En oly uit den hardtsten steen.
Dan vliegen wy, als honinbyën,
Naar 't Dootshooftvelt, om 't hart gezont
Te zuigen aan dien bleken mont,
Aan dat gewonde hart, vol lyen.
En waarom toeven wy bevreest,
Daar d' eed'le balsem uit die reten
Zelfs die hem wonden, helsch bezeten
Van boosheit, zaligt en geneest?
Zou dees Aartspriester dan niet bidden
Voor onze zwakheên, daar hy zit
Aan 's Vaders rechte hant? hy bidt
Voor 't razend moortrot, dat in 't midden
Van moordenaars hem klonk aan 't kruis,
Tot hoon ter rechte en slinke zyde.
Zyn stadt Jerusalem ontwydde,
Veranderde zyn bedehuis
In 't hol, van moort en diefstal dronken:
Maar hy stigt, biddende voor haar,
Een heilig beêhuis op Kalvaar,
Dat vuil met moordenaars spelonken
En menig moortgraf was besmet.
Hy stelt, als voorspraak, met zyn bede
De hoogste vierschaar hier te vrede:
Hy quyt zich hier als rechter, met
De misdaat vaardig te vergeven;
Vergeeft veel misdaên te gelyk,
En geeft hem 't hemelsch koninkryk,
Die helsche grouw'len heeft bedreven.
d' Aartsheilant, die ter tafel zat
Met menig booswicht by zyn leven,
Heeft in zyn uiterste gegeven
Veel groter gunstbewys dan dat,

Veel

Veel zoeter Min, dan ooit geregent
Van boven viel in 't dorre Sin,
Zyn eigen vleesch, zyn lichaam, in
Der eeuwen eeuwigheit gezegent,
Boosaardigen tot zielespys;
En namze met zich, om te proeven
De nieuwe wyndruif, zonder toeven,
Aan zynen disch in 't Paradys.
Toen gaaft ge wys den Godt der goden,
O 's werelts Godt, toen gaaft gy toe.
Hoe droef, hoe bang was u te moe,
Met alle uwe Engelen! als gy doden,
Gewekt uit hunnen doodtslaap van
Een hallefdode, zaagt verrezen:
Zaagt vrygesproken den verwezen
Door 't woord van een' verwezen man:
Zaagt op een sprong, na zo veel hinders,
Uit stenen niet, maar uit den gront
Der kruisrotse, als uit 's afgronts mont,
Te voorschyn komen Abrams kinders;
Wien d' intogt door 't geloof alleen,
En recht op vader Abrams wyze,
Zo spoedig viel ten Paradyze,
Eer 't licht van d' avontzon verdween:
Zaagt afgetreden, hoe Godts Zone,
Bespuwt, geslagen bont en blauw,
Schier bloet- en ademloos, en flaauw,
Geschantvlekt hangende elk ten tone,
Zyn leste tranen, leste zweet,
Zyn leste bloetdrop, zucht en snikken,
Zyn alleruiterste ogenblikken
Vont aan zyn Kruiskerk wel besteedt
Zyn volk, zyn erfdeel, hem geschonken:
En van den vader toegezegt,
Eer 's werelts gront was vast gelegt,
Eer zon of zilvre starren blonken:

Een volk, dat, daar het wydt en zydt
Verstrooit is, een ontelb're menigt',
Door eenen Geest wort nauw vereenigt,
Die hun begeeft in rust noch stryt;
Dat, in de werelt niet geleden,
De werelt met gedult braveert;
In 't vleesch van 't vleesch niet wort verheert,
Hoe vreeslyk, of hoe valsch bestreden;
Dat in zyn Heilants kruisdoot roemt,
Gewin hier by acht schade en schennis,
En zich met generhande kennis,
Daar geen Gekruiste in wort genoemt,
Bemoejen mag, of wil bemoejen:
Een volk, als yzer, dat door haat,
En ramp, en armoe, schimp en smaat,
En kruis gewoon is aan te groejen,
Te leven; tegens druk en last
Recht, als een palmboom, op te wassen,
Op storm noch hagelbui te passen,
Te tarten zwaart, en vier, en bast:
Dat daar 's Gekruisten vaandels zwieren,
Door geen stoïksche trotsigheid,
Noch blinde overmoed misleit,
Maar staande voor zyn kruisbanieren,
Die 't noch met zyn gebroken vleesch
En uitgestorte bloet verzadigt,
Noch met zyn woort en Geest verdadigt
En moedigt, boven hope en vrees,
Ver boven overheên en magten,
Ver boven leven, boven doot,
Geleên of noch aanstaande noot,
Zich niet houdt bezig, dan met wachten
Op zulk een overzalig lot,
Dat het vereent zy al te gader
Met dien Gekruisten, altyd nader,
Als hy vereenigt is met Godt.

Na

Nu valt de hel noch fel aan 't razen,
En brult, en gaapt ons toe van fpyt
Met al haar kelen, vreeslyk wydt,
Die zwavelvier en vonken blazen.
Zo ras de bruit des hemels baart,
En van dien zoon wort blyde moeder,
Vervolgt de draak haar noch verwoeder.
Hy rept zyn poten, muil en ftaart;
En poogtze reis op reis te florpen,
Die in de wildernis gevlugt
Haar hart uitfteent met zucht op zucht,
Door ftromen, uit zyn kieuw geworpen.
Nochtans, hoe yslyk al 't gebroet
Weer toefchiet van de helfche draken,
Met al hun vier- en waterbraken,
Wy blyven ftaan en houden moedt.
Hoe ongeftuimig, hoe verbolgen
De baren gaan, het onweer ruifcht,
Verlosfer, eens voor ons gekruist,
Wy volgen u altoos: wy volgen
Uw ftappen willig en bereit
Op 't bange kruisfpoor noch van achter,
Wat last, wat kruislot, hardt of zachter,
Ons van uw hant worde opgeleit.
Het gaat toch vast, aan alle kanten
Der werelt moet het woest gedruis
Des helhonts zwichten voor het kruis,
Verkondigt door uw kruisgezanten.
Zyn dolle lastermuil gefnoert,
Als gy die kruistrompet laat klinken,
Moet in den jammerpoel verzinken,
Terwyl myn Kruiszon, opgevoert,
Zo hoog ten hemel aller hemelen,
Zo diep in 't ongenaakbaar licht
Blinkt met zyn ftralend aangezicht:
Daar duizent hemelreien wemelen

En schitt'ren om en nevens hem;
Daar hem met Cherubynetongen,
Zyn Kruistriomf wort toegezongen,
In 't onbevlekt Jerusalem,
Op noit gestoorde zegefeesten.
Hoe klinkt die note in 't zalig koor!
Hoe rolt die galm 't gewelfzel door!
Hoe tuimelen die hemelgeesten!
Wat vlecht men hem voor lauwerloof
Om stryt door al de hemeltransfen!
Hoe steekt hy uit, en schynt hun glansfen
Met schoner zonneglansfen dooft
Flugs zal men hem zien wederkomen,
Wel schichtig in een' oogenblik,
Der goddelozen schroom en schrik,
Den troost en toeverlaat den vroomen:
Aan 't vloekhout niet gelastert, maar
Gezeten op een' troon van wolken,
Recht in 't gezigt van alle volken.
Verzelt met geenen moordenaar,
Maar eenen ring van Serafynen;
Voor geenen rechtstoel aangeklaagt,
Maar rechter, die de werelt daagt,
En voor zyn' zetel heet verschynen.
Dan zienwe vrolyk, hoe de dag
Van ons verlosfinge aan komt breken,
En durven moedig 't hooft op steken:
Dan vliedt het, al wat vlieden mag,
In steenklip, rots, en nare holen;
Dan ziet, in wien 't gesteken heeft,
Het boos geslacht, en trilt en beeft
Voor hem, die ogen heeft, als kolen.
Verschynt die heiluur noch niet, om
Ons heel 't ontslaan van deeze elende?
Kom, Jesus maak toch ras een ende,
(Zo roept uw bruit) kom, Heer, ei kom.

Ter-

Terwylwe noch de uur verbeyen,
En hier uw lyden met gedult
Vast in uw leden wort vervult,
Versiert met schone kruislivreyen;
Zo sla uw aangevochte Kerk,
Noch stenende onder 't kruispak, gade.
Verlicht dien last door uw genade
In dit benaude worstelperk.
O offerlam, aan 't kruis gebraden,
De hel daar, als een leeuw, te sterk,
Ontsteek, tot een genademerk,
Ons kruisgeloof tot vrome daden,
Daar list en aartsgeweld voor zwicht,
Grief ons met weedom door uw smarte.
Blyf staag geschildert in ons harte,
En als gekruist voor ons gezicht.
Uw kruispyn, die van pyn verlóste,
Vertone ons wond'ren van gena,
En liefde zonder wederga,
Die u den bitt'ren doorsnik koste.
Die braut van liefde in uw gemoet,
Gedaalt in 't graf van 's hemels daken,
Leere ons gemoed van weêrmin blaken,
En zalig smelten in dien gloet:
Dat het geduurig sterve en leve
In Christus en zyn zuiv're min;
Dat Christus leve in ziele en zin;
Zyn doot ons vleesch den doodsteek gave,
Zyn heilig kruis den ouden mensch,
Die al te no den geest laat rusten,
Aan 't kruishout naag'le, met zyn lusten.
Zo waar het hoogste, daar ik wensch
Myn kruisgedichten me te sluiten,
Dat wy als kinders, laag verneert,
Die beste kruisles, fix geleert,
Van binnen wisten en van buiten,

Zo zongenwe ons triomfliet best,
Aan 't kruis gehegt met onzen Heere,
Bewezen hem zyn uiterste eere,
En namen hem van 't kruis op 't lest.
In reine en in vernieuwde harten;
Die in waardy het nieuwe graf,
En zuiver doek, en wat hem gaf
Of Nikodeem of Josef, tarten.

J. VOLLENHOVE.

No. 51.

DER ZEVEN MACHABEESE BROEDEREN.

M O E D E R.*

A L L E E N S P R A A K.

KOmt herwaarts aan, dóch komt met weenende oogen,
O Moeders! gy die kind'ren hebt gebaard,
Gezoogd, gevoed, naar moederlyken aard,
Ja die ze hebt in Gódsvrugt opgetoogen;
Komt herwaarts aan, maar tót gedagtenis
Van haar, die elks gedenken waardig is.

Gy liefkooft uw' kind'ren boven maaten;
Gy broeit ze en voed ze, en houd ze als met geweld
In 't léven, dóch gy zyt te zeer ontsteld
Als gy ze moet door ziekte óf zugt verlaaten,
Als gy ze ziet na 't graf gaan voor u heen;
Dóch denkt en weet: gy hebtze maar te leen.

'k heb

* 2 Mach. 7.

'k Heb ook myn' Zoons (ô God hoe lief is 't kind'ren
Te zoogen aan de moederlyke borst !)
Gelaafd, gedrenkt, voor kinderlyken dorst;
Nagtbraaken kost myn' liefde niet vermind'ren;
Die last wierd lust: *geen Vader weet wat zugt*
Een' Moeder draagt voor haare teêre vrugt.

Ik ben als nóg der zéven Zoonen Moeder,
Gelyklyk van Antiochus, te snood,
Om 't Joods Geloof veroórdeeld tot de dood,
Ja tót een' dood, veel wreeder en verwoeder
Dan ooit op Aarde een zwakke Sterveling
Door Moordenaars óf Beulen onderging.

Ik ben als nóg de Moeder van die Zoonen
Der Machabeen, die, dus ter dood gedoemd,
Van my, van elk met réden zyn geroemd,
Indien zy zig maar onverzetlyk toonen
Ter dood te gaan, om Gód, om zynen wil:
Daar Gód ook spreekt zwyg' Moederliefde stil.

Nóg eens dan komt, doch met blymoedige oogen,
O Moeders! gy, die kind'ren hebt gebaard,
Gezoogd, gevoed, naar Moederlyken aard,
Ja die ze hebt in Gódsvrugt opgetoogen;
Komt herwaart aan, maar tot gedachtenis
Van haàr, die èlks gedenken waardig is.

Behoud met my, zo lang Gód wil, het léven
Der kinderen die gy hebt voortgebragt,
Streelt, koestert ze ook, geeft ze alle zoet en zagt;
Maar geeft ze weêr Hem die ze u heeft gegeeven;
Geeft ze als Hy 't wil, ja geeft ze zonder pyn,
Om Moeders en Heldinnen t' zaam te zyn.

Komt

Komt, doet als ik, ten minste volgt myn' schreeden
Met de oogen na, tot daar ik op 't schavot
Heenstappe, om myn en myner Zoonen lot
Op éénen dag te lyden in de léden.
Dat gaat u voor, met mannenmoed, stapt aan:
Ik zie hier reeds de Beulen voor my staan.

Ik zie hier al wat angst en schrik kan maaken
Voor iemant die het aardse alleen beschouwt;
'k Zie Geesels, Roen en Peezen, Koolen, Hout
En Vuur en Zwaard, en Galg en Rad, en Staaken,
Brandpannen, Tang en Ketels, Knots en Stok,
Vilmessen, Kruis en Koevoet, Byl en Blok.

Daar komt ook zelf, met Wagts die hem omringen,
Antiochus, die Beul der Beulen, voort;
Die Wreedaard, die, tot laster van Gods Woord,
Myn' *Zoons* en my te *heidens* zoekt te dwingen
Om Varkensvlees te proeven, ons ten vloek
Verstrekkende, naar Mozes heilig Boek.

Daar komen ook, gekneeveld en gebonden,
Myn' zéven Zoons: O! welkom, welkom hier,
Niet om uw' schuld aan dit onmenste dier,
Maar om voor God te zwaar gepleegde zonden.
O! dat ik u nog eens omhelze en kuss',
En onderwyl myn affcheid neeme aldus:

'k Weet niet, myn' Zoons! hoe gy by my het léven
Ontvangen hebt, hoe gy zyt voortgebragt;
Dit weet ik slegts; 't was buiten myne magt:
'k Heb u den Geest en 't Léven niet gegeeven,
Noch 't eerst begin, waaruit gy nieu bestaat,
By een geschikt in juiste reegelmaat.

De

De Schepper dan, die 't al uit niets deed komen,
En 't lévens-lot der Menschen toebereid,
Zal u op nieuws, door zyn' barmhertigheid,
Herleeven doen, bloed doen door de aad'ren stroomen;
Terwyl gy nu, als lamm'ren, zagt en stil,
Ter slagtbank gaat, om zyner Wetten wil.

Tsa Beulen! slagt den eersten myner Zoonen;
Hy staat gereed, geluk op reis, myn Kind!
Na 't Paradys, by Abraham, Gods Vrind.
Zo, dat gaat wel; daar geld het Vingers, Toonen,
De Huid, de Tong, Neus, Ooren, daar den een'
En andren arm, daar 't een en 't ander been.

Zo! nu den Romp in eene Pan gebraaden,
De stukken in een' Ketel gaar gekookt,
Terwyl de damp tot aan den Hemel smookt.
Zo, zo, myn Zoon! dit zyn eerst Heldendaaden:
Gy sterft, getroost in Mozes troostend Lied;
God weigere u het Eeuwig Léven niet.

Voort, Beulen! voort, en slagt ook nu myn' tweeden,
En derden Zoon, zelf tot den zesden toe:
Ik ben vooreerst dit slagten nog niet moê,
Maar zie met lust 't mishand'len hunner léden;
Nadien ze om 't zeerst, ô Bloedhond! u ten spot,
Standvastig zyn in hunner Vaad'ren God.

Zo, zo, myn' Zoons! gy toont gewisse blyken,
Dat gy 't geweld des Dwingelands veracht,
En vast vertrouwt op 's Hemels Oppermacht.
Maar 'k zie dat u de kragten reeds bezwyken;
Gy sterft, een' dood die u ten léven leid:
Vaart wel, myn' Zoons! vaart wel in Eeuwigheid.

Nu moet het u, myn jongste Zoontje! gelden!
O troetelkind van mynen ouden dag!
Dit gaat me aan 't hert, dit is de hardste slag.
Hier diende my de grootste moed der Helden:
Wat zeg ik? neen: 'k behoef geen Heldenmoed,
Als God den Geest met nieuwe kragten voed.

Gy nu, myn Kind! ei heb tog mededoogen,
Met my, die u wél négen mânden lang
Heb onder 't hert gedraagen, zuur en bang
Gebaard, gevoed en dus verre opgetoogen.
Ik bid, als gy dit groot Heel-Al beziet,
Erken dat God het heeft gemaakt uit NIET.

Vrees ook geenfins dien wreedsten aller Beulen;
Maar toon dat gy, zo nood als dood ten spyt,
Uw' Moeder lief, uw' Broed'ren waardig zyt,
Al ziet gy 't vuur nog met hunn' beend'ren smeulen:
Op dat ik eens, in eindeloozen dag,
Uw' Broeders weêr met u verkrygen mag.

Ja 'k hoor 't, myn Zoon! gy zyt bereid uw leven
Goedwillig voor de vaderlyke Wet
Te waagen, en, gelyk uw' Broeders, met
Een' vaste hoop uw lyf ten roof te geeven:
Zo, vaar den Beul met schelden in den baard:
De Bloedhond is Gods straf en oordeel waard.

Nu voort myn' Zoon, myn' jongsten Zoon gekorven,
Gevild, gekookt, geroosterd en gebraân,
En erger dan zyn' Broederen gedaan:
Hy geeft den geest; ö neen! hy 's reeds gestorven;
Hy gaf den geest, gerust op Gods gebod:
Leef, leef, myn Zoon! in eeuwigheit by God.

 Nu

Nu wil my zelf het onweêr fluks beloopen;
Daar komt het nót van Moorders my te lyf:
Zo, kneevelt, knelt, en boeit en bind me styf
Met keetenen; zo, rukt myn' boezem open:
Gy zult 'er niets in vinden dat u plaagt,
Dan 't hert, dat nóg myn' Zoons ten Hémel draagt.

Weg, waereld! weg, met alle uw' malligheden
En kindsche lust; de Hémel is myn erf:
Myn' kragt verzwakt; dóch, Wreedaard! eer ik sterf,
Verleen nóg kort uw' oor aan myne réden:
„ Ik daag u voor Góds Oordeel; 't oogenblik
„ Myns scheidens naakt; dit .. is .. de .. laatste .. snik.

JAN VAN BELLE.

No. 52.

AKKERLEVEN.

AAN DEN HEERE

KORNELIS 'S GRAEVEZANDE,

RECHTSGELEERDE.

Hoe genoeglyk rolt het leven
Des geruften Lantmans heen,
Die zyn zalig lot, hoe kleen,
Om geen koningskroon zou geven!
Laage rust braveert den lof
Van het hoogste koningshof,

Als een boer zyn hygende offen
'T Glimpend kouter door de klont
Van zyn' erffelyken gront,
In de luwt der hooge boffchen,
Voort ziet trekken; of zyn graan
'T Vet der klai met gout belaên;

Of zyn gladde mellekkoeien,
Even luftig, even bly
Onder 't grazen van ter zy,
In een bogtig dal hoort loeien;
Toon my dan, ô arme ftadt,
Zulk een' wellust, zulk een' fchat.

Welige akkers, groene boomen,
Malfche weiden, dartel vee,
Nieuwe boter, zoete meê,
Klaare bronnen, koele ftroomen,
Friffche luchten: overvloet
Maakt het buitenleven zoet.

Laat een' koopman koopmanswaaren,
Huis en hof en kas en gout
Waagen op het fchuimend zout
Daar de witte zeilen vaaren,
Vaaren, maar met groot gevaar;
Veemans rykdom blyft vandaar.

Laat de drokke pleitzaal woelen,
Menig vreezen dat de fchaal
Van de vierfchaar ryze of daal'
Voor de ftrenge rechterftoelen;
Veeman houdt zich by zyn vee,
En daar blyft zyn zorreg mê.

Zayen, planten en verzetten
Geeft hem werk, hy vift en jaagt.
Dikwils valt hem eer het daagt
Vliegent wilt in looze netten:

Dikwils

Dikwils voert hy met zyn raên
Grazig zuivel ſtewaart aan.

Appels enten, peereplukken:
Maeien, hooien; ſchuur en tas
Stapelen vol veltgewas,
Schaapeſcheeren, uyers drukken,
Zeven kinders en een wyf
Zyn zyn daaglyks tytverdryf.

Vork en riek en ſchup en ſpade
Zetten zynen luſten pal,
't Zy de welgemeſte ſtal,
't Zy de boomgaart hem verzaade,
't Zy de kruitben niet te loom
Op zyn laage tafel koom',

Als de lente 't lant beſchildert,
Als de zomer zweet en gloeit
Ploegt en ſpit hy onvermoeit.
Als de winter 't wout verwildert,
Houdt hy den berookten haart
Met zyn vrienden, ront van aart.

't Herfſtſaizoen, vooral te danken,
Snyt hem druiven, perſt hem moſt,
Moſt die ſlechts wat moeite koſt:
Hemelwaarde wyngaartranken
Vullen dan met wyn zyn ton;
Onlangs ſchutten ze ook de zon:

Want des zomers, na veel zwieren,
Neemt hy, om zich goet te doen,
Onder 't loof een ſlaapje in 't groen
Daar de vogels tierelieren,
Daar een levendige vliet
Van de ſteile rotſen ſchiet.

Els, zyn lieffte door het trouwen,
Wiegt met zang hem daar hy ſlaapt

Schoon ze vry al wyder gaapt
Dan de hoofsche staatjonkvrouwen,
En hy kust 'er Elsje voor,
Dus brengt Melker 't leven door,

Zeg my nu, ô 's GRAEVEZANDE,
Die behalve meer ook weet
Hoe een boer zyn' tyt besteet;
Toon me, ô Rechtlicht in den lande,
(Zoo zy u myn zang gewydt)
Wie zyn leven zachter slyt.

H. K POOT.

No. 53.

ZELFSMOORD.

(Uit het Hoogduitsch van den Heere Gellert.)

O Liefde, bron van leed en smarten,
Wat baartge al ramp en ongeneugt!
Hoe fel verbystert gy de harten
Der losse en onbedreven jeugd!

Damokles, in den bloey der dagen,
Der jongelingen eere en kroon,
Des gryzen vaders welbehagen,
Stelt uwe wreedheid klaar ten toon.

Hy, door uw invloed aangedreeven,
Zoekt troost by zyne zielvriendin.
Hy noemt haar 't leven van zyn leven:
Maar zy kent min noch wedermin.

Hy

Hy schreit, hy zucht, maar 't kan niet baaten,
Zy zegt, wil my voor eeuwig vlien!
Ach! roept hy, moet ik u verlaaten!
Dan zult gy my nooit wederzien!

Hy rukt den degen uit de scheede,
Helaas! zyn wanhoop stygt ten top;
Hy ziet naar punt, hy ziet naar snede,
En steekt hem langzaam weder op.

A. v. d. B.

No. 54.

ARMOEDE IN RYKDOM.

Congesto pauper en auro. Claud.

EEn ryke vrek, gedost in fulp en bont,
Schynt al 't gemak des levens te genieten.
Hy overziet zyn schatten in het ront.
't Blinkt al van gout. Hoe kan 't hem hier verdrieten?
Maar, ach! 't Is niet dan ydele eer en vreugt.
Zyn quynendt hart, van helschen lust aan 't blaken,
Zoo heet op gelt, als kilkout in de deugt,
Kan zig met al dien rykdom niet vermaken.
De nydt doorknaagt zyn onvernoegt gemoet,
Dat morrende Godts goetheid en vermogen
Wantrouwt, en aast op 's naastens zweet en bloet.
Hy eert het gout, zyn' Godt, met hart en oogen.
Komt dan de doot, en loopt zyn uurglas uit,
Hy beeft. Hoe zal, hoe kan hy 't al verlaten?
Maar, 't monster zwygt, en, gretig op dien buit,
Ontkleet den vrek, en deelt zyn goet en staten.

Terwyl zyn ziel, van al haar schat ontzet,
Dootarm voor Godt ten oordeel opgelezen,
Vol wanhoop, als verachtster van zyn wet
En gunst, nu zyn gestrengheit heeft te vreezen.

No. 55.

RYKDOM IN ARMOEDE.

——— *o Vitæ tuta facultas*
Pauperis, angustique laris! Lucan.

GElukkig, die, schoon van tydlyk goet
Berooft, of schraal bedeelt, de ware schatten,
Van d' aardschheit niet gekent, in uw gemoet
Volop bezit, die mot noch roest kan vatten!
Gy leeft gerust op Gods voorzienigheit.
Zyne Almagt gaf u lyf en ziel en leven.
Die bloemen kleedt, en, naar zyn wys beleit,
De vogels voedt, zal u wel noodtdruft geven.
Geen nydt bekruipt uw hart, dat vergenoegt
Alle overvloet gewillig kan ontberen:
En, altyt wel te vreên, hoe 't Godt ook voegt,
In armoê zelfs hem dienen blyft en eeren.
Gy twyffelt niet aan 't woort van zyn genaê.
De zegen volgt uw' arbeit en gebeden.
Zo treedt gy welgemoedt uw' Heilant na,
En sticht Gods Geest een' tempel hier beneden.
De bleeke dood jaagt u geen' schrik op 't hart,
Gy volgt Godts Raadt. Uw schat is niet te rooven,
Die doot, en hel, en tyt, en eeuwen tart.
Uw ziel, vol hoop, vaart op in 't Hof der hoven.

No. 56.

No. 56.

DE DOODT
VAN DEN
ONRECHTVAARDIGEN GIERIGAART.

Vertaalt uit het Hoogduitsche van den

BARON VON CANITZ.

De snode *Harpax*, die zich schatryk heeft gelogen,
En zelden in 't Gerecht een ander uitspraak deedt
Als die hy na waardy der gift had afgewogen;
Wiert onlangs van een koorts bevangen, die, hoe heet
En fel zo was, byna geen voedzel wist te vinden,
Wyl hem de wrekheit had genoegzaam uitgeteert:
Haar gloedt was als een vlam, die zelf by sterke winden
Al kruipende op een hei dan gins dan herwaarts keert.
Maar denkt gy ook, myn Vrient, dat zulks hem heeft verdroten?
O neen! de wyze Man, by die gelegentheit,
Nu hem geen eeten smaakt, zet voor zyn' Huisgenooten
De ziekentafel voor, met schrale kost bereidt.
Hy doet ze zamen om zyn leuningstoel verschynen,
En predikt haar hoe nut de soberheit hen zy;
Hoe d'overvloet zyns maags hem lyden doet en kwynen;
Offchoon die heimelyk bestraft dees veinzery.

De Dienaars, niet gepaait met zulke dwaaze grillen,
Verlangen naar het eind dier lessen, en naar broodt:
Dit Volk, wier honger met geen praatjes is te stillen,
Wenscht nu den Heer gezont, en dan weêr liever doot.
De kwaal wort hevIger; maar *Harpax* wil niet sterven:
Naar 't graf te moeten eer de werelt zelfs vergaat,
Peinst hy, dat is te naâr, en andren laten erven;
Des hy de Zynen vraagt om laaffenis en raadt:
Die zoeken door azyn en kruidt de koorts te keeren;
Maar neen! hy slaat dit af, de kosten zyn te zwaar:
Hy wenscht, dat iemant door de krankheit te bezweeren,
Uit vrientschap, zonder gelt, hem redde uit dit gevaar.
Die voorslag gaat niet aan, men moet den *Arts* ontbieden.
Hy komt; de Lyder klaagt: 't ontbreekt my aan de rust;
Kan myn' herstelling nu door uwen vlyt geschieden,
Zoo ben ik tot uw dienst; want my is wel bewust
De staat van uw *Proces*: ook heb ik van die zaaken
Meer naricht als gy zelf; derhalven zal gewis
Uw gansche Rechtsgeding in 't onderspit geraken,
Zoo ras 'er in myn plaats een ander Rechter is.
De *Doctor* voelt dit woort door merg en beenen dringen;
Hy tast de pols, waarby hem uitbreekt 't klamme zweet,
En wyl de hoop en vrees zyn eigen bloet doet springen,
Zet hy op het papier meer als hy kent of weet.
't Verdriet den Vrek, dat hy geen drankjes zelf kan mengen;
Doch denkt hy dat de tyt hem alles leeren zal:
Men durft de middelen byna niet binnen brengen,
Hem voorgeschreven door 't geluk of blind geval.
Hy schroomt uit gierigheit dezelve te gebruiken,
En spaart de *cordiaal* wanneer ze 't beste kaft:
Hy steelt zyn poeiers, en wil ze onder 't kussen sluiken;
Ja met zyn nagels 't gout hy van de pillen schaaft.
Dit doet hem meer en meer de levenskracht verspillen,
Terwyl de gansche Stad van blydschap juicht en lacht;

Want

Want hy, die Weduwen en Wezen plag te villen,
Nu als een stinkend aas den bangen doodsnik wagt.
De Vrouw, die reeds bedenkt een minnaar uit te kiezen,
De Zoon, die in zyn geest al dukatonnen telt,
Zyn droef, wyl zy 't gedult beginnen te verliezen,
Om dat de Kranke zich en hen zoo langzaam kwelt.
Zy vragen, wat *Pastoor*, men zal voor hem gaan halen?
Hy zegt: dien die myn Zoon gehouden heeft ten Doop;
Dan ben ik vry van hem het biechtgelt te betalen,
Nadien zyn Pillegift geheel bleef in den loop.
De Schrift geleerde komt met neêrgeslage blikken,
En hoopt in 't *Testament* een heerelyk *Legaat*;
Hy wil al 't Huisgezin met zynen troost verkwikken,
Schoon niemant 't lagchen kan verbergen op 't gelaat.
Hy treedt naar binnen, en berst uit in jammerklagten,
't Gevaar, bespeurt hy, is reeds meer dan al te groot;
Hy stort een ganschen zak vol heilige gedagten,
Met traanen ondermengt, den Zieken in den schoot,
Ach! klaagt hy, moet zo'n Man zyn dierbaar hooft nu buigen,
Die zo veel deugds bezit, zoo eerlyk is gezint?
En die nog voor zyn doodt wil met der daadt betuigen,
Hoe zeer hy 't Priesterampt heeft in zyn tydt bemint.
Neen waarde Predikheer, 't zal zoo niet zyn gelegen,
Schreeuwt *Harpax*; zoo ik sterf, gy krygt gewis geen duit:
Doch zoo gy door 't gebed den Hemel kunt bewegen,
Dat ik in 't leven blyf, misschien viel 't anders uit.
De Zielbezorger schynt van spyt als op te zwellen:
Hy scherpt zyn tong, terwyl de vossenpels niet baat;
Dies zegt hy: Gy moet al uw onrecht hier herstellen,
Denk anders dat voor u geen heil te wagten staat.
Wat hebt gy menigmaal een valschen eed gezworen,
En daar door uwen Godt en 't heilig Recht onteert;
Hoe menig heeft door u zyn eigendom verloren,
Die nu in armoê zich met beedelen geneert:

Hoe

Hoe overvloedig hebt gy kopergelt geslagen,
  En uwe schraapzucht dus in 's Vorsten gunst geboet;
Denk wat een schriklyk loon gy hier voor wech zult dragen
  Indien g' u niet terstont bekeert en boete doet.
Dien trouwen raadt stelt hy den Zondaar nu voor oogen,
  Zoo ras hy heeft gemerkt dat hy niets erven zal.
De Kranke, dien hy 't hart nooit had zoo sterk bewogen,
  Spreekt met gebroke stem: Och! ik herken het al!
Doch zoo 't den Heer behaagt myn leven te verlengen,
  En Zyne goedheit my nog korte jaaren gunt,
Zal ik tot dankbaarheit een Liefdewerk volbrengen,
  Een Werk, zoo deugdzaam als gy ooit verzinnen kunt;
Want al die ik voorheen het zyne heb ontnomen,
  Zal wederom daar van 't gerechte tiende deel
Van my, als reedlyk is, op *interest* bekomen;
  Op dat ik zo de breuk van myn geweten heel'.
Men ziet hem kort daar na met stervensnoodt bevangen;
  De *Pastor* wort hier door van 't bidden afgeschrikt:
D' Omstanders trachten met zielroerende gezangen
  Zyn hart te treffen; doch 't blyft even onverwrikt.
Maar als hy by geval van 's Heilandts Liefde en Goedheit,
  Die zyne schult voldeed, iets onder 't zingen hoort,
Wort hy door gierigheit gebragt tot die verwoedheit,
  Dat zyn vervloekte tong nog uit dit heilloos woort:
Hoe! hy myn' schult voldaan? dat zal ik nooit gedogen;
  Wyl 't Recht geen vonnis van de zaak gegeven heeft,
Daar mede was de ziel dien Mammons knegt ontvlogen;
  Die steeds gelyk een Schelm en elks gebeugen leeft.

Jucunditas Artium Altrix.

* * *
* *
*

No. 57.

No. 57.

HYPERMNESTRA AAN LINCEUS

O Prins! gy de eenigste die vry ging van het staal
Der Danaïden, ik, ik waagde om u myn leven;
Terwyl myn Zusters elk haar' eigenen Gemaal,
Verwoed en trouweloos in haare armen deeden sneeven.

Te wreed herdenken van dien droeven Bruiloftsnagt,
Die myne Zwagers deed in 't eeuwig duister daalen!
Thyëstes Moordbanket word weêr door u herdagt;
Gy deert en smert my meer dan all' myn and're kwaalen.

Men bragt my beevende na 't Offerlêdekant,
Daar gy myn Linceus! laagt in diepen slaap te ronken;
Ik nam tót driemaal toe het slagtmes in de hand,
Tót driemaal is 't my weêr met mynen moed ontzonken.

Ik moedigde my nóg met deeze woorden aan:
„ O Hypermnestra! stel die laffe vrees ter zyden.
„ Zyt gy alleen te bloode uw' Zusters na te gaan?
„ Gy moet uws Vaders woede of médestaan of lyden.

„ Dien Linceus, wien ik als myn' Broeder heb bemind,
„ Dien noem ik nu myn' Man: maar moet ik, groote Góden!
„ Myns Vaders streng bevél weêrstreeven, of, ontzind,
„ Myn' lieven Egtgenoot met deezen moordpriem dooden?

„ Ik heb den Goôn beloofd myn' Man standvaste min
„ Te toonen; 'k heb den Vórst gehoorzaamheid gezwooren.
„ Wat vólg ik best? myn' liefde óf 's Konings straffen zin?
„ Zal ik myn' Vader of het Gódendom verstooren?

„ Wat

„ Wat raad? helaas! wat raad in al myn dringend leed,
„ Waar van my dit óf dat gewislyk aan zal kleeven?
„ Wée my van 's Konings woede, als ik die niet voldeed!
„ Wee my van 't Gôdendom, kwame ik myn' Man aan 't leven!

„ Is 't egter zeeker dat myn Prins, door 't onverstand
„ Van vader Danaüs, de doodstraf hebb' te vreezen;
„ Een ander helpe dien onschuldigen van kant:
„ Wat heb ik tóg misdaan om zyn' Beulin te weezen?

„ Neen; schoon ik, waarde Man! ooit hadd' na bloed gedorst
„ Zo hadde ik daarom nóg uw' boezem niet doorstooten;
„ Maar Hypermnestra zelf gesteeken in de borst,
„ En met dit blanke staal myn eigen bloed vergooten.

„ Welaan dan, staat het vast, dat ik, hoe vroom óf snood,
„ Door 't onvermyd'lyk Lót met nood en dood moet kampen;
„ Zo sterve ik dan ten minste een' roemendswaarde dood,
„ Zo lyde ik zonder schuld de lydeloosste rampen."

(Op deeze woorden volgde een zilte traanenvloed.)
Gy nu, te ontzagt ontwaakt door myn' bedroefde snikken,
Gy zaágt myn' bloode hand slagvaardig staan na bloed;
Een schouwspel 't welk uw hert op 't onverwagtst deed schrikken.

Vlugt, *zeide ik*, waarde Man! door 't duister aangespoord;
Ontvlied de Woede van uw' wreede Bloedverwanten:
De Min was uw' behoud, de Min behoede u voort;
Gy vlied ook, maar ik blyf geboeid aan alle kanten!

De Koning telde straks de Lyken, één voor één;
Hy schepte in 't wreed bedryf een ongemeen behaagen:
Maar ziende dat uw romp daar onder niet verscheen,
Begon hy droevig, als verongelykt, te klaagen.

Ik

Ik wierd op ftaanden voet gekneld in boeije en band,
Ten einde om my voor u den weg ter dood te baanen;
Ik fchreef met myne zwakke en zwaargeboeide hand,
Met moeite, deezen Brief, die nat is van myn' traanen.

Ja, Prins! ik wierd geftraft, om dat ik niets misdeed;
Myne onbefmette deugd verwekt myns Vaders woede;
'k Wierd by dien Wreedaard waard te lyden 't grootfte leed,
Als ik de Góden eerde en mynen Man behoedde.

Laat Danaüs dit ftaal, waarmêde ik u terftond
De hertâer kerven moeft, in mynen boezem drukken,
Hy zal tóg nimmermeer myn' bleek beftorven' mond
Of fchuld bekentenis of naaberouw ontrukken.

Een' Hel van knaaging blyff' myn' wreeden Vader by;
Die plaage en pynige ook myn' Zufters in de zielen.
't Oneindig naaberouw' is 't loon der fchelmery',
En vólgt de fchuldigen geftadig op de hielen.

Ægiptus tragt na wraak voor zulk een' gruweldaad;
Hy heeft in 't recht der zaake een' vaften fteun verkreegen:
De Gôden zyn zyn' hulp, daar hy zig op verlaat;
Zy ftieren zyne hand en geeven hem den zeegen.

Maar Danaüs, die zig in Griekenland bevryd
Wil houden, word vervolgd van 's Hemels ftraffe plaagen:
'k Beklaag hem dat hy in zyn ouderdom zo lyd;
Maar dat hy 't heeft verdiend moet ik nóg meer beklaagen.

Ach, Vader! dagt gy dan het Noodlót, u voorfpeld,
Door 't fnood vergieten van onfchuldig bloed te keeren?
En was 't u onbekend dat niemand door geweld,
Of fchuld op fchuld te laân, des Hemels ftraf kan weeren?

Gy

Gy nu, myn waarde Man! verlós uw Bedgenoot
Uit haaren kerker, red, ei red haar' droeve zaaken,
Gedenk dat gy door my verlóst zyt van de dood,
En doe my tóg de vrugt van myne weldaad smaaken.

Maar als uw moed my voort der dwinglandye ontslaat,
Wil tóg den Smeeder van ons onheil niet belaagen,
Gy straft hem streng genoeg als gy hem leeven laat.
Hy draagt zyn' Beulen meê die hem inwendig plaagen.

Vertaalt uit *le Misantrope* door
JAN VAN BELLE.

No. 58.

GEBREK IN OVERVLOET.

EEn vrek, die 't gelt als zynen Godt vertrouwt
Verraadt zyn ziel, om 't ongezielde gout.

Wat kan den vrek zyn arbeit hier verzoeten,
Want lust tot gelt is met geen gelt te boeten.

Een geltkist' d' ark, waar voor de vrekheit knielt,
Is niet zoo hardt als 't hart dat haar beziell.

Een vrek verkracht de wroeging van 't geweten,
Bezit geen goet, maar wordt van 't goet bezeten.

De schraaplust aast op wint en ydle vreucht,
En, heet op gelt, blyft kilkout in de deucht.

Het heilig Recht, verbonden, wetten, eeden,
Kan lust tot gelt, gerust met voeten treden.

De nydt doorknaagt een onvernoegt gemoet:
Het blyft dootarm in vollen overvloet.

Geen

Geen orgelspel kan 't hartewee verzetten,
Maar schor muzyk van oude pistoletten.

Een vrek wacht naar geen aarde, of kist van hout;
Hy graaft zichzelf, nog levende, onder 't gout.

Een gierigaart leeft arm om ryk te sterven.
Zy lachen al om 't goet, dat hy zal derven.

De ryke dwaas sterft weg, beducht voor noodt.
Hy leefde eens hier als voor den tweeden doot.

Verkleumde vrek, gy platvoet, styf van leden,
Nu ryd uw zoon te paard in fluwele kleeden.

Uw geltzak berste van spyt, om 't geen gy mist,
Uw erfgenaam verteert, verhoert, verquist.

No. 59.

'T GENOEGEN IS 'T AL.

De ware gront der vergenoegzaamheit
Legt in Gods macht, en gunst, en wys beleit.

Dien 't noodloos smert heeft vruchteloos verdrieten.
Men heeft genoeg aan 't geen men kan genieten.

Genoeg is meer dan veel, en kleen bewint
Meer dan genoeg, voor 't hart, dat vryheit mint.

Een vry gemoet maakt zich geen slaaf van menschen.
't Genoegen geeft alleen al wat wy wenschen.

Die vergenoegt zich zelf bezit heeft meer,
Dan al 't genot van ſchatten, ſtaat en eer.

't Genoegen is de deucht der braafſte zielen,
Daar gramſchap, vrees, noch andre driften krielen.

't Is altyt wel. Geen voor- of tegenſpoet
Verzet den ſtaat van dit manhaft gemoed.

't Genoegen weet van haten noch benyden,
En ſchikt zich, 't vall' zoo 't valt, naar alle tyden.

Een heer is ſlaaf, die geen genoegen heeft.
Een ſlaaf is heer, die met genoegen leeft.

Al viel 't heelal in duigen uit zyn leden,
't Genoegen zou den puinhoop zelf betreden.

't Genoegen blyft zich zelfs gelyk, als 't gout,
Dat zyn natuur in vuur en water houdt.

't Genoegen, door geen bullebak bewogen,
Ziet zelfs den doot helthaftig onder d' oogen.

Die vergenoegt den hemel kieſt voor wyk,
Al ſterft hy arm, ſterft in zyn armoe ryk.

Wie koopt het duurſte dat berouwt?
Een Gierigaart, de Hel voor Goud.

* * *
* *
*

No. 60.

No. 60.

VOGELEZANG,

OF DE

VOGEL IN 'T BOSCH,

Ter Bruilofte

VAN DEN HEER

THOMAS DE VOGEL

EN DE JUFFER

ELISABETH BOSCH.

In den Egt vereenigt te Amſterdam.

EEn jonge Vogel, fraai van veêren,
  Vermoeid door lieflyk geluidt
In eenzaamheit te quinkeleeren,
  Sloeg zyn gepluimde wieken uit,
En vloog door Leeuwendaals Landsdouwen;
  Hy zogt een ſtil een heuglyk oord,
Een plaats daar hy zyn neſt mogt bouwen,
  En broeijen vreedzaam ongeſtoord.
Terwyl hy, dryvende op zyn vlerken,
  De dunne Lentelugt doorſnyd,
Werd zyn gezigt door duizend perken
  Gelokt en uitgenood om ſtryd.

Hier staat een elzen bosch te pryken,
En daar een grauwe abeli-laan,
Gints doen de honderjarige eiken
En oog en aandagt roerloos staan.
Myn Vogel schynt zig te verliezen
By 't schoon van dit gelukkig velt:
Hy vreest: hy durft geen plaats verkiezen;
Want keur gaat steeds met angst verzeld.
Te midden in dit vrugtloos poogen,
Eer de angst in 't hert nog was bedaart,
Ontdekt hy schielyk uit den hoogen
Een lieflyk Bosch, een Rosengaardt;
Een Bosch, door Hymen uitgekoren,
Daar Musch, nog geile Koekoek zweeft;
Een Bosch daar nimmer van te voren
Een Vogel in genestelt heeft.
Thans eindigen zyn twyffelingen:
Dit jeugdig Bosch behaald den prys.
Hier kan hy nest'len, broeijen, zingen;
In 't kort, 't is hem een Paradys.
Een vuur van ongemeene kragten,
Een drift, een onbekende zugt,
Beweegt zyn uitgestrekte schagten,
En spoed zyn voortgang door de lugt.
Hy nadert, bevende en verlegen,
Den ingang van dit jeugdig Woudt;
Een stroom van Balzem vloeit hem tegen,
Gemengt met Gom en Ambersmout;
Een geur van eedle Speceryen,
Een damp als van een Phenix-nest,
Bewierookt velden en valeyen
Rondsom dit heugchelyk Gewest.
Hy ziet een hoop gepluimde Dieren,
Geveêrde Zangers, hier en daar.

Op

Op blad en telgen henen zwieren,
Verward en woelend door elkaâr.
Een (*a*) Loery, op een tak gezeten,
Riep met afgryſſelyk getier,
(Waarſchynlyk door de Nydt gebeten,)
Hier uit je Dief, wat doeje hier,
Een (*b*) Gaaike vol van wetenſchappen,
Zwaar bruin, dog zedig uit der aart,
Riep, (want het Beest had leeren klappen,)
Wech met de Pyp, wech met de Kaart.
In 't kort, een ieder toont zyn gaven,
Door list, door arbeid, zorg en vlyt,
En kunst, zyn Wildzang te beſchaven,
Om 't loon te winnen van den ſtrydt.
Myn Vogel had nog niet volkomen
Zyn klanken in de lucht verſpreidt,
Of ſtraks regeert in Boſch en bomen
Een ſchielyke ſtilzwygentheid;
(Zo luiſtren de gewiekte Choren,
Wanneer de zoete Filomeel,
Haar aangename ſtem laat horen,
En orgels nabootſt met haar keel.)
Het Boſch vervult door zyne klanken,
En hartbetoverend geluidt,
Werpt onder 't ruiſchen van zyn ranken
Dees troostelyke weergalm uit;

 Een

(*a*) *Een ryk Koopman in Fluweel en Zyde Stoffen, de gewoonte hebbende, zo in 't wandelen als anderzints, veeltyds te fluiten,* Hier uit je Dief, wat doeje hier? *en een Meedeminnaar van de Juffer zynde, wort hier door den Dichter om het fluiten beſchimpt.*

(*b*) *Een ander, zynde een Koopman in Was en Honig, en een man van groote kennis en wetenſchap, dog ongemeen ingetogen en deftig, wort hier door den Dichter aangeroerd, om dat hy vast ſtelde dat* Kaart-ſpeelen *en* Tabakroken *zonde was. Deeze heeft als Meede-minnaar zeer veel werks om de Juffer gedaan.*

Een weêrgalm, die langs heg en paden,
　Zoo duid'lyk klinkt dat 't ieder hoort:
„ Koom, Zanger, neſtelt in myn bladen,
　„ Hier kunt gy broeijen ongeſtoort."
Dit kon de Loery niet verdragen,
　Dies keert hy moeilyk in der haaſt,
Naar zyn Fluweele Moerbey-hagen,
　Daar hy op Wormen-ſpinzel aaſt.
De Gaay, onmooglyk te vertrooſten,
　Zat met een opgeſpeerde mond,
Rees op en nam zyn ſtreek naar 't Ooſten,
　Om Was en Honig voor zyn wond.
Een hoop van breideloose (*a*) Spreeuwen,
　Gemeſt met ſtinkend krengevoêr,
Begon oproeriglyk te ſchreeuwen,
　En ſtelde 't al in rep en roer;
De Sperwers wilden met de Wouwen
　En zwarte Ravens, ſcherp van bek,
Een zuivre Poolſe Ryksdag hou'en,
　En zaab'len alles in den drek.
Terwyl dees dolle Lucht polakken
　Zig vaardig maken tot den ſtroop,
Verheft zig ſchielyk uit de takken
　De Keizer der gepluimden hoop.
Een (*b*) Adelaar, aan welkers zorgen
　Dit Roſen-Boſch was toevertrouwt
Had al dit woelen in 't verborgen
　Gehoort, en van naby beſchouwt.

„ Hoort

(*a*) *Een meenigte kaale Jakhalzen, welke gaarne op dezen buit wilden azen.*

(*b*) *De Heer Arend Boſch, zynde Oom en Voogt van de Juffer.*

„ Hoort toe, geveederde Onderzaten',
„ (Zo sprak de Pluimvorst,) kryg nog twist,
„ Geweld nog oproer kan hier baten;
„ De Godspraak heeft dit pleit beslist;
„ Geen Vogel zal dit Bosch genaken
„ Die op gepluimde pennen zweeft,
„ Om daar zyn broeinest in te maken,
„ Dan die, die 't Bosch geroepen heeft."
Straks gaf dit rot de moed verloren,
En keert zeer moeilyk, met geraas,
De Wouw en Sperwer naar den toren,
De Raven naar het krengen-aas.
Hoort nu het slot van dees History:
Een donker-grauwe (*a*) Papegaay
Riep meer dan hondertmaal, Victory!
Een (*b*) Goudvink, uitermaten fraay,
Zong stigtelyke Zedelessen.
Een (*c*) Leidse Lyster, glad en vet,
Zong op een hoop Jenever-bessen
Den Lof van 't zuivre Bruilofts bedt.
Een (*d*) Rey van schelle Nagtegalen
Geleid den Vogel in het Bosch,
Daar hy een Nest byeen zal halen
Van Roozeblaân en lenig Mosch;

(*a*) *De moeder des Bruidegoms, om haar Welspreekentheit zoo genoemd.*

(*b*) *Een stigtelyk en zoetvloeijend Predikant van de Familie der Bruid, welke meede op deeze Bruiloft een fraai Vaars opzong.*

(*c*) *Des Bruidegoms Moeders Zuster, geboren te Leiden, alwaar haar Man een Jenever-brander geweest was.*

(*d*) *Behalven de Speelnoots der Bruiloft bedoelt de Dichter hier twee Zusters van den Bruidegom, welke uitneemend fraai konden zingen; dog voornamelyk de ééne, welke byna geen weérga in haar tyd heeft gevonden.*

Gestut met afgebroken ryzen
Van Balzemheesters en Kaneel,
Doormengt met Bloemen die nooit gryzen,
Maar Eeuwen bloeijen op haar steel.

W E N S C H.

Leef nu, vernoegde Egtelingen,
In Min en Voorspoed met elkaâr;
Tot dat wy over vyftig jaar
Uw Goude Bruilofts-zangen zingen;
Dan zullen wy, met vreugd, de rest
Afhând'len van dit Voog'lenest.

R. HENNEBOO.

No. 61.

NOOIT GENOEGH.

DE onzaligste der stervelingen
Is hy, die voor alle andre dingen
Zyn hart en hoop stelt op het gout.
En Godts voorzienigheit mistrouwt.
Wie zal my al de rampen tellen,
Die eenen gierigaart verzellen?
Hy gaapt naar wint en ydle vreucht,
En zeit vaar wel aan eer deucht.
Hy kan Godts evenbeelt, de Reden,
Verkrachten en met voeten treden.
Hy schelt voor dwaas, die niet; als hy,
Belust op herssenschildery,
In eene tuimeling van zinnen,
De schaduw voor het lichaam minnen.

Hy

Hy slyt zyn dagen in verdriet,
En sterft van honger. Hy ontziet
Noch recht noch onrecht in 't vergaren,
Noch deugt noch ondeucht in 't bewaren,
Noch hel noch hemel in 't verlies
Van gelt. Hy kromt zich als een bies
Om 's naasteus heil, dat hem doet quynen.
De haat doorboort zyn hart met pynen.
't Is al verkeert, hoe 't Godt ook voegt.
Geen Krezus schatkist hem vernoegt.
Geen hofpaleis vol pistoletten
Kan zyne geltzucht palen zetten.
Geen mensch, dien hy vertrouwt: Hy staat
Voor valsheit, veinzen, noch verraadt,
Als hy het gout, zyn' Godt, maar eeren
En zyne schatten mag vermeêren.
Noch acht hy minder 't geen hy heeft
Dan 't geen, waar naar zyn vrekheit streeft.
Hy beeft op 't ritselen der bladen.
Zyn' rykdom, vreest hy, is verraden.
Hy gunt zich zelven nauwlyks broot.
Hy wenscht zyn' naasten bloetvrient doot.
Hoe zal hy grabblen in die schyven!
De vreucht schynt hem in 't oog te dryven.
Nu neemt zyn geest een hooger vlucht,
En bouwt kastee'en in de lucht:
Gevloert, gezoldert met dukaten.
Maar als die droom hem heeft verlaten,
Vindt hy zich in den ouden stant.
De smart verteert zyn ingewant,
Hy weet niet waar zich heen te wenden.
Hy vreest voor armoede en ellenden,
Hy eet zyn eigen vleesch en bloet,
En sterft dootarm in overvloet.

No. 62.

ALTYT GENOEGH.

De ryxſte menſch van alle menſchen
Is hy, die, zonder meer te wenſchen,
Dan 't geen hy heeft, alle overvloet
Bezit in een vernoegt gemoet.
Hy weet van ongedult noch klagen:
Geen ſchatten kunnen hem behagen,
Die mot of dief bederft of ſteelt.
Geen anders voorſpoet hem verveelt.
Hy zoekt maar 't geen hy kan genieten;
En miſt hem dat, geen bang verdrieten
Bekruipt zyn hart, dat, vergenoegt,
Voor 't beſt neemt, zoo 't Godts wysheit voegt;
Die, weet hy, gaf hem lyf en leven.
Die, weet hy, zal hem nootdruft geven.
Als hy 't zich niet onwaardig maakt,
En de overvloet om Godt verzaakt.
Ook ziet hy dagelyx voor zyn oogen
(Behalven noch het vruchtloos pogen
Naar ingebeelt of vluchtig goet)
Dat niemant leeft van overvloet.
Dies ſtrekt hy zyne onnutte zorgen
Niet uit tot een onwiſſen morgen.
Gelyk hy niemants heil benydt,
Zoo wekt hy niemants haat noch ſpyt.
Hy is zyn eigen heer en koning.
Hy leeft in eene ſlechte woning
Geruſter, dan een vrek in 't gout.
Geen wint van voorſpoet maakt hem ſtout.

Geen

Geen tegenspoet slaat hem ter neder.
Gelyk een vogel met zyn veder
Rust op de lucht, die 't leven voedt;
Zoo rust zyn welgestelt gemoet
Op Godt, dien hy alléén blyft minnen.
Geen ydele eer verlokt zyn zinnen.
Geen droefheit, vrees, noch hoop, noch vreucht
Gewapent door manhafte deucht,
Verstoort zyn rust. Geen aardsche zaken,
Geen schatten, die hem ryker maken
Dan de enkle vergenoegzaamheit.
Indien de Algoede Majesteit
Zyn' arbeit kroont met milden zegen,
Hy spreit den zelven, als een regen,
Weer over zynen naasten uit,
Voor wien hy nooit zyn handen sluit.
Of, wil hem alles tegenloopen,
En onheil zich aan onheil knoopen,
Dan blyft Godts zorg zyn wisse wyk.
Dan sterft hy, zelf in armoê, ryk.

ΑΥΤΑΡΚΕΙΑ.

No. 63.

DE ZON.

LIERZANG.

WEll des Levens! Bron der Straalen!
Beeld van God met Goud gehuld,
Dat van 's Hemels Opperzaalen
't Aardryk met uw' glans vervuldt!
Even als de helderste oogen
Scheem'ren door uw' groot vermogen,
Even zo verblindt uw licht
Ons onsterflyk zielgezicht.

Heldre

Heldre waereld! Zee van weelde!
Vorst des tyds! Monarch van 't licht!
Glans, die nimmer schaduw' teelde!
Straal van 't eeuwig Aangezicht!
Middelpunt van 's Hemels kringen!
Onderhoudster aller dingen,
Die den schoot der vruchbaare Aard',
Tot uw koestering bewaard!

Als wy 't Ondermaansch doorgronden,
Nevens het ontelbaar tal
Der bewoonb're Hemelronden
Van 't onmeetelyk Heel al,
Kan niets by uw' luister haalen:
'k Aardryk leeft slechts door uw straalen;
Al wat oog en zinnen streelt,
Word door uwen gloed geteeldt.

Alles ziet zich door u cieren,
Schoon u ciert uw' eigen glans:
Alles wat onze oogen vieren,
Onderhoud ge uit uwen trans;
Al de wezens, die daar gloeijen,
Om u, als hun Aspunt vloeijen,
Leenen all' hunn' licht en vuur
Van uw Hemelsche Natuur.

Wen ik zweef met myn gedachten
Op uw pracht, ô Dagvorstin!
Krygt myn ziel vernieuwde krachten,
En gy stort haar blydschap in:
Ja! zy voelt zig dan gedreeven,
Om Hem schuldige eer te geeven,
Die u gaf uw gloed, en brand,
En onmeetelyken stand.

Als

Als uw glans, van ons geweeken,
Door den duistren Afgrond dringt,
En de straalen uit heur streeken
(Daar de deinzing uit ontspringt)
Zich met lucht en duister paaren,
Dan verzilvert gy de blâren,
Dan verlicht gy door uw kracht
't Aaklig donker van den Nacht.

Daar op zien we uw' glans herteelen
Verw, en daauw, en morgenrood;
Dan vergulden uw Benzeelen
't Zilver, dat uit u ontsproot:
Ja! de Hemel schynt te gloren
Als een' sluyer, die, gebooren
Uit uw gloeijend goud en vier,
Blinkt gelyk een luchtsaffier.

Als gy zelf dan langs uw wegen
Op uw diamanten troon
't Luchtgewelfzel zyt gesteegen,
Strekt gy aan u zelf een kroon
Daar zig hart en oog voor neigen;
Ja! de Majesteit, u eigen,
Wen die zich alom verspreidt,
Vormt een nieuwe vrolykheit.

Oog des Hemels! Albedeelster!
Middelpunt van vuur en licht!
Verf- en vreugd- en leventeelster!
Geest en vuur van ons gezicht!
Dat hy billyk 't leven misse,
Of steeds dwaale in duisternisse,
Die in all' uw' luister niet
De eer en magt uw's vormers ziet.

't Spits

't Spits der Bergen zie ik praalen
   's Morgens vroeg met uwen gloed,
En uw middagglans de dalen
   Kuil en hoolen vriend'lyk voed!
Gy, gy zaligt veld en beeken!
Gy omarmd al 's Aardryks ſtreeken!
   Zee, rivieren, vloed en bron
   Krygen goud, door u, ô Zon!

Als uw' glans vergult de ſtroomen
   En op 't gladde water ſpeelt,
Schynende of het had bekomen
   Door uw goud uw eigen beeld;
Dunkt my, dat zyn zacht gewemel
Is herſchapen in een' Hemel;
   Ja! rivier en ſtroom en meir
   Schitt'ren dan als 't Starrenheir.

Bron, waar uit we ons leven ſcheppen!
   Uit wie ieders wezen is!
Zonder wie zich niets kan reppen!
   Vyandin der duiſternis:
Uwe magt weet ons te geeven
Kracht en warmte, licht en leven!
   Wat gy teelt houd gy in ſtand,
   Oog des Hemels! Aardryks hand!

Als we u zien de dagen rekken,
   Doet gy door uw hemelzaad
Berg en dal ter teeling wekken:
   Ja! wy zien door uw gelaat
Den gewelfden buik der Aarde
Vrucht erlangen, naar uw waarde,
   Die wanneer het jaar verjongkt
   Weer met nieuwe vruchten pronkt.

Gy

Gy ſtreelt Landliên, Burgers, Vorſten,
Als ons Flora gunſt betuigt,
En ze uit duizend duizend borſten
Haar gekleurde Telgjes zuigt.
Als de velden bloemen draagen,
Kan ons de Aarde op 't hoogſt' behaagen.
Ja! my dunkt ik word in Haat
Een geſtarnde lucht ontwaar.

Hoe behaagt gy ieders zinnen!
Hoe vermaakt gy elks gezicht,
Als de bloeizem, ryp van binnen,
Zich uit ruige ſchorsſen licht
Om 't geboomte alom te cieren,
En de lucht met all' haar vieren
Offert haar volſchoone krans,
Gulde Zonne! aan uwen glans!

Ieder bladtje van de Boomen,
Ieder Struik, en ieder Plant,
Ieder ſcheutje aan vliet en ſtroomen;
Ieder grasje op 't bloeinryk land,
Zaadt, en Bloeizem, Vrucht, en Aire,
Die den Menſch en 't Dier bewaaren,
Goud en Zilver, Hout en Steen
Stammen van u maar alleen.

Welk verſtand kan juiſt begrypen,
Op wat wond're wyze, uw' gloed
Zomers doet de vruchten rypen?
Gy, die alles laaft en voed,
Schept op een byzond're wyze
Ieder Schepzel ſteeds zyn ſpyze:
Gy verzuikert in elks Land
't Wrange zap van ieder plant.

Opdat

Opdat Mensch en Dieren leeven
Teelt gy voedzaam kruid en gras:
Doet de velden Graanen geeven:
Schenkt den Wyngaard zyn gewas:
Ja! veel duizend vruchten haalen
Uit uwe allesvoënde straalen
Voedzel, leven, geur en kracht
Voor al 't ondermaansch geslacht.

Wie bezeft, hoe gy de dagen,
Als de Zomer van ons vlucht,
Weegt op uwen gouden wagen?
Dan geeft ons de Herfst zyn vrucht?
Dan zien wy 't geboomte als drukken
Door de vrucht, eer wy die plukken,
En zy strekt aan ons tot spys
Als het water stremt tot ys.

En dewyl verand'ring baarde
Blydschap en verwisling lust
Zien wy ze in 't gebouw der Aarde
Onophoudlyk, zonder rust;
Daar in 's Jaars verscheiden' stonden
Word verscheiden pracht gevonden:
Ieder dag schynt dan bykans
Eén kleen Jaar door uwen glans.

Als het vuur der luwe Lente
De bevrozene Aarde ontvonkt,
En uw licht, naar zyn Gewente,
Al 't geschaap'ne weêr verjongkt;
Dan verdryft de held're morgen
Uit elks hart de zwarte zorgen,
De Aard' naa koude en donk'ren nacht
Krygt nieuw leven, vuur en kracht.

Als

Als de Lente met haar' handen
't Veld, door ryp bedekt, vercierd
Schildert gy de bruine landen
Door uw' gloed, dien ieder viert.
Ieder ziet den morgen maalen
Door 't penzeel van uwe ſtraalen,
Als gy Aarde en lucht weêr tooit
En de ſchaduwen verſtrooit.

Gaat de Lente ons dan begeeven,
Die met duizend bloemen prykt,
Zien wy uw middagglans herleeven
Die den Zomer gantſch gelykt.
Als wy dit, naar myn gedachten,
Konnen 's Levens middag achten,
Noeme ik 't middenlicht met grond
Zomer van onz' levensſtond.

Teelt de Zomer koorn en vruchten;
Daar al 't Menſchdom door beſtaat;
's Middags heeft het niet te duchten
Door verſchot van ſpyz' verzaad:
Beiden doen zy ons beſchouwen,
Dat uw ſtraalen elk behouwen:
Beiden toonen zy uw macht
Aan het ſterffelyk geſlacht.

Is de Herfſt daar aan te kennen,
Als elk kouwder lucht gevoeld,
's Middags hitte is ook te wennen,
Wen ons de avondlucht verkoeld.
Als uw ſtraalen niet meer blinken,
En naar de and're waereld zinken,
Dan komt 's daags de Herfſt ter baan
Daar wy d' avond zien ontſtaan.

Als wy zien de Herfst gemaaken
Krygt de Landman fpyze en rust:
Komt ons d' avond weêr vermaaken
Wat fchenkt die ons vreugd en lust!
Dan legt zich de menfch ter neder
En verkwikt zyn ligchaam weder,
Na dat hy zyn avond-fpys'
Heeft genooten Godt ten prys.

Wen uw gloed ons is ontweeken;
Mist het Aardryk al zyn pracht;
En dan zien we in all' zyn ftreeken,
Hier den Winter, daar den Nacht.
Deez' maakt alles zwart door nevel,
Stremd de lucht door vorst en ével:
Die bekleed al 't aardfch gelaat
Met een treurig rouwgewaadt.

Als de Vorst des Aardryks randen
Tot een kleed van Zilver ftrekt,
Dan is 't of wy veld en landen
Zien door fneeuw en ys bedekt.
Dus verheld'ren ook de ftraalen
Van de Maan, de fchaêuw' der dalen,
En haar koele en zilv're fchyn
Schynt de Winter ook te zyn.

Alles voeld in vreugd zich zweeven,
Wen ge uw gulden glans vertoont!
Maar als die ons heeft begeeven
Mist het Aardryk al zyn fchoont':
Dan dreigt alles te bederven:
Dan fchynt alles weêr te fterven:
Dan fluit alles oog en mond:
Dan verftramt het Aardryks rond.

Wen

Wen ge uw licht ons hebt onttoogen,
  't Is of de yskoude aarde sterft:
Alles kwynt, als 't uw vermogen,
  ô Alziende Zonne! derft.
Wen de koude en Zee en Aarde
Overvalt, kent elk uw waarde,
  En gy toont, dat we aan uw licht
Zyn ons levensvocht verplicht.

Echter 's Winters felle stormen,
  Sneeuw en hagel, ryp en ys,
Die verheven' bergen vormen
  Zingen u steeds lof en prys.
Vlokken sneeuws zyn zo veel tongen
Daar uw lof door wort gezongen,
  Al het ondermaansch bezwykt
Als ge, ô Zonne! van ons wykt.

Al de wezens zien we leeven,
  Door uw albestraalend licht;
Maar als gy heur gaat begeeven,
  En ge uw vriend'lyk aangezicht
Zult naar de and're weereld keeren
Zien zy heur verdriet vermeeren;
  Wyl uit u, die alles voed
  Breekt de zachtheit, vuur en gloed.

Dat uw onbepaald vermogen
  Niet bestaat uit yd'len waan
Zien wy klaar, als wy onze oogen
  Op de kranke menschen slaan;
Ja! gewonden doen ons merken
Dat uw straalen hen versterken;
  Wyl hun pyn hen meerder drukt
  Als ge uw licht hen hebt ontrukt.

Schepen Natuur aan Mensch en Dieren
Midd'len t'hunner baat ontdekt,
En de slaap hen toe komt stieren
Die hen als een Pleister strekt,
Waar door zy hun smert en plaagen
Met veel minder hartzeer draagen;
Nochtans krygen in hunn' staat.
Alle midd'len door u baat.

Welk een poel van leed en smarte!
Welk een naare en donk're kuil
Toonde zich aan ieders harte!
Welk een doodelyk gehuil
Zou op 't rond des Aardsryks koomen,
Wierd uw licht ons heel benomen,
En gy nooit van 's Hemels boog
Ons bestraalde met uw oog!

Zwarter dan des Afgronds kaaken,
Was, al d'Aard' van u ontbloot:
Ja! een yslyk nest vol draaken,
En een moordhol van den dood,
Een woestyn van gruw'lykheden
Steeds door Dieren te betreden,
Wier Inwoonders zouden zyn
Spooken, gruwelyk van schyn.

Maar dat d' Aarde ons t' allen dagen
Door een endeloos getal
Van hun schatten moet behaagen,
Schryf ik toe geheel en al,
Naast Gods kracht, aan uw vermogen,
Vreugd en wellust onzer oogen!
't Is uw glans, naast 's hemels hand,
Die haar geeft haar schoonen stand.

Onzer zielen krachten trekken
 In haar eigen zelf te rug,
En zy voelen de oogen wekken,
 Opdat die gezwint en vlug
Zich verheugen in uw ſtraalen.
Vreugdetraanen voel ik daalen
 Uit myn oogen; echter lacht
 Myne ziel in al uw pracht.

Welk een luiſterryk vermogen!
 Welk een glans! wat helderheit,
Heeft uw cirkel niet omtoogen!
 Welk een eer en Majeſteit
Zien we, ô bron van licht en leven,
Om uw heerlyk aanſchyn zweeven!
 Uw volſchoone gloed, elks min,
 Stort ons liefde en achting in.

Als we uw glans vaak door zien breeken
 Na de ſtormen zyn bedaard,
En de regen is geweeken
 En uw licht beſchynt al d' Aard;
Wat verkwikking kan 'er haalen
By 't genieten uwer ſtraalen?
 Dan ſchynt woud en veld herbaard
 In een nieuwgeſchapene Aard?

Want dit alverkwikkend weder
 Stort op 't Aardryk, gras en kruid
Overvloed van luiſter neder:
 Ieder blad, en plant, en ſpruit
Zien wy dan met druppels pryken,
Die geen paerlen ſlechts gelyken,
 Maar eer door heur kleur en glans
 Kleine ſterren van uw trans.

Uw' alvoeënbre ſtraalen dringen
  Door myn oog tot in 't gemoed,
Noopen my den lof te zingen
  Van den Vormer van uw' gloed:
Dan verheft myn geeſt Gods wonder,
En zyn goedheid in 't byzonder,
  En verrukt door all' uw pracht.
  Pryze ik de ongeſchapen Magt.

Als myn zinnen overweegen
  Hoe de Zonne alleen niet d' Aard
Licht en doorrend, en vol zegen
  Door haar warmte in ſtand bewaard;
Maar noch and're waereldſtreeken
Komt te koeſt'ren, voeden, kweeken;
  Stort haar ſchoone glans myn' zin
  Dees' bedenking end'lyk in:

Eerſt verdrinken myn gedachten
  In het holle ruim der lucht,
Daar ze in omrend, en wier krachten
  Haar beſchutten met veel zucht:
Doch haar ruimte doet my ſchrikken!
Hoe ik die meer poog' te wikken,
  Hoe haar Baan, het luchtgewelf
  My meer voert als uit my zelf.

Laat ik myn gedachten daalen
  In dien wyden Oceäan,
Zoo onmeetlyk in zyn paalen,
  Dan blyve ik verwondert ſtaan!
Echter is hy met zyn ſchatten
Die zyn armen als omvatten,
  By de Zee, van u, ô Zon!
  Als een droppel by een bron.

Zoo

Zee van Aarde en lucht met eenen!
    Vuur des Levens! hemellicht!
Ryk, waar in wy zien vereenen
    Alles wat 'er is gesticht!
Toont uw veld niet aan onze oogen
't Beeld van 't endloos Alvermogen,
    Wen gy 't eeuwig blaauw azuur
    Aan de Lucht vormt door uw vuur?

Dat doorzichtig blaauw hier boven
    Verfrge, ô Zonne! door uw licht.
't Dringt door kuil en 's Aardryks klooven,
    Veel te diep voor ons gezicht.
Als gy doet uw strealen paaren
Met de schaduwe der blåren,
    Dan zien wy d' Oneindigheit
    Op uw kleed van blaauw gespreidt.

Deeze onmeetelyke gronden
    En onpeilbre kuilen meê
(Inderdaad niet diep gevonden)
    Schenken als een gloênde Zee
Dus den geesten vuur en vonken,
Dat myn oordeel als verdronken
    In verwond'ring, hoe 't zich slypt,
    Van deez' ruimte niets begrypt.

Deeze onmeetelykste aller kringen,
    Door het vast-gestarnte omvat,
Die de mensch niet door kan dringen,
    Hoe doordrenkt met wysheits nat,
Deeze hoogte, en diepte en breetten
Door 't vernuft nooit af te meeten,
    Die nooit geest begrypen kon
    Is het Koningkryk der Zonn'.

Dit rageerdt van 's Hemels transsen,
  En bezielt van overal
Met verkwikkelyke glanssen
  Het onmeetelyk Heel-al.
Op, myn Ziel! wil dan ter degen,
Met uw zinnen overwegen,
  Welk een onnaspeurbre Baan
  Deez' Vorstin des lichts moet gaan!

De omtrek van haar Koningkryken,
  Door een end'loos licht bestraalt:
Zie 'k met duizend sterren pryken,
  Die zy op haar vuur onthaalt,
En schenkt warmte, glans en zegen,
En 't geduurige beweegen.
  Welk een Ryk, en welk een Kroon;
  Is ze groot en pronkt zo schoon!

Aardsche Vorsten, die als Goden
  Door uw volken wort geëerd,
Slaafîyk houdende uw geboden
  En uw staaten hoog waardeerd!
Welk toch uwer Koningryken
Is by 't Zonryk te gelyken?
  By dat Ryk is al uw Land
  Slechts een enkel korrel Zandt.

Zelf de groote kring der Aarde
  Is van een gering gewigt;
Ja! van de allerminste waarde
  By het Ryk van 't Zonnelicht.
Het Planeetisch heir moet zwichten
Voor het Ryk van 't licht der lichten!
  Want wy zien 't ter naauwer nood
  In deez' ruimte, ondenklyk groot.

In deez' kring, die geene paalen,
  Welk zyn ruimt' beperken, heeft,
Heerscht zy slechts niet door haar straalen
  Maar vervult zelfs wat 'er leeft.
Vast en digt is aan de transsen
Van de lucht haar glans der glanssen.
  Overweegt dan eens hoe groot
  Dat het licht zy van deez' kloot:

Liet hy 't licht op de Aard' maar daalen,
  Wik zyn grootheit dan met een;
En zyn lengte zonder paalen,
  Wyl hy ook schynt zydwaart heen;
Daar zyn glanssen, die elk streelen,
Zelfs vervullen 's Hemels deelen.
  Hier bezwykt myn geest en pen;
  Wyl ik hier geen einde ken.

Als wy 't geen wy hier uit leeren
  Wyslyk wikken; en wat pracht
De Albeheerscher wou vereeren
  Aan de Zonne, en welk een magt
Zy ontfing van zyn vermogen,
Dan roept ik, gantsch opgetogen:
  Welk een Vorst, en welk een Troon!
  Welk een Ryk, en welk een Kroon!

Wat een veld zien wy vertoogen,
  Vol van luister, en cieraad!
Als wy met inwendige oogen
  Gaslaan der Planeeten staat,
En opmerkende overwegen
Hunnen stand zo vert' gelegen,
  En dat zy hun gloed en licht
  Aan de Zonne zyn verplicht!

Zo myn geest, uit zich geweeken,
Kon van de Aard' naar boven vlien,
Om de Zonne in haare streeken
Eens van dichteby te zien;
Welk een pracht zou my vermaaken,
En myn teed're zinnen raaken,
Als ik zag 't Planeeten heir
In haar zwemmen als een meir!

De uitgestrektheit der Planeeten,
Wier getal juist (*) *zestien* maakt,
En heur weg, niet af te meeten,
Daar 'er nooit een af geraakt;
Wyl zy steeds in orde rennen,
En altoos heur loopbaan kennen;
Vormden wis het schoonst' vertoog
Aan myn opgeheldert oog!

Welk een onbeschryflyk praalen,
Welk een onuitspreeklyk licht
Zou myn hart dan niet bestraalen,
Zag ik eens voor myn gezicht
Al deez' wezens, zoo vol zegen,
Die zig draaijen en bewegen,
En steeds gloeijen, vol van vier,
Door de kracht van 't Albestier!

Wierd *Saturnus*, in den hoogen,
Met zyn held'ren kring beschouwt!
Kon ik *Jupiter* beoogen
Met vier Maanen als getrouwt;
Kon ik haar gestalte weeten,
En haar uitgestrektheit meeten;
Wat verwond'ring wierd ik daar
Om deez' wond'ren niet gewaar!

Die

(*) *De Dichter telt hier zekerlyk de 4 Satelliten van Jupiter, en de 5 Satelliten van Saturnus, onder 't getal der Planeeten; wanneer hun getal juist 16 uitmaakt.*

Die de Hemelsche gebouwen,
En zo verr' zyn oogstraal strekt,
Deezen Cirkel kon beschouwen,
Had de grootheit elks ontdekt,
Die wy in *Saturn* ervaren
Zouden, zo wy by hem waaren.
Uit de Burgers, die ze omvat,
Peilt gy juist de Zonnestadt.

Zy (ik voel myn Dichtlust wekken)
Doen elks oordeel stille staan;
Echter zyn zy naauw te ontdekken,
Zo we slechts onze oogen slaan
Op den gloed der Zonnestraalen,
Waar by zy in glans niet haalen:
Ja! zy zyn in grootheit kleen,
En in licht by haar gemeen.

Eed'le bron van gulde klaarheit!
Held're Zonne! uw praal en pracht
Staaven die volschoone waarheit;
Dat die u heeft voortgebragt,
Is oneindig schooner te achten,
Helderer, van meerder krachten,
Heerlyk hooger, beter, en
Grooter dan ik Zonne u ken.

Heeft de schaduw' zo veel verven?
Heeft het schepzel zulk een schyn?
Zo moet beter duizendwerven
't Lighaam en de Schepper zyn:
Doch om dit naar eisch en gissen
Koome ik geest en oordeel missen;
Ja! wanneer ik dit bedoel,
Kwynen zinnen en gevoel.

Gods

Godt (dus roepe ik in gedachten)
Godt, gy bron der heerlykheit!
Het ontbreekt myn ziel aan krachten
Om te roemen uw beleid:
Zy voelt haar vermogen wyken,
En al denkende bezwyken:
Zy versmelt, ô bron van 't goed!
Gantsch in u door hemelgloed.

Ik betracht' de wonderwerken
Der alziende Zonne alleen:
Maar, myn ziel! vlieg op uw vlerken
Door de lucht vol Starren heên;
Daar ze als heldre Zonnen blinken
Schoon gy in uw zelf moet zinken,
En bekennen dat gy niet
Dan, slechts de allerkleenste ziet.

Zo ge u zaagt zo hoog verheven
Als de hoogst' der Sterren prykt,
Zoud gy zien een Hemel zweeven,
Die deez'. Hemel net gelykt,
Juist zoo diep en ongemeeten
Zoo vol Sterren en Planeeten!
Ja! dit trof u noch eens aan
Vond ge u by die tweede staan.

Zonder grens en perk en paalen
Is die ruimte, door Gods hand
(Van geen Seraphyn te maalen)
In de Schepping zelf geplant;
Deeze wytte niet te ontleden,
Vol ontelbaare eeuwigheden;
Dit verwonderlyke Dal
Pronkt met sterren zonder tal!

Die

De uitgestrektheit is daar boven
Zonder grenzen niet, ô neen!
Maar de luchtstreek die we loven,
Strekt zicht zydlings endloos heen:
Tegenvoeters zelf begluuren
Juist dezelfde Hemelvuuren:
Dus is 's Hemels ronden kloot
Onbeschryflyk wydt en groot.

Zo een geest, als een' der Vogels,
Zich verheffen kon om hoog,
En voorzien met vuur'ge vlogels,
Naar d'onmeetb'ren Hemel vloog,
Om de Schepzels te beschouwen,
Die zich in zyn kreits onthouwen,
En, als in een' held'ren dag,
Een Millioen van Zonnen zag:

Hoe zou hy zich zelf vermaaken
Door die wytte, en door dien glans!
Grootte en breette zou hem raaken
Van d'onmeetb'ren Hemeltrans:
Ja! hy zou in liefde ontspringen,
En verwond'rend' juigchend' zingen:
Alles roeme, ô Godt! uw magt,
Die dit al te voorschyn bragt.

EINDE

VAN HET

EERSTE DEEL.

BLADWYZER
VAN HET
EERSTE DEEL.

No. 24.

BLADWYZERS.

No. 50.

BLADWYZER.